

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย
นางสาวเบญญาภา หลวงราช

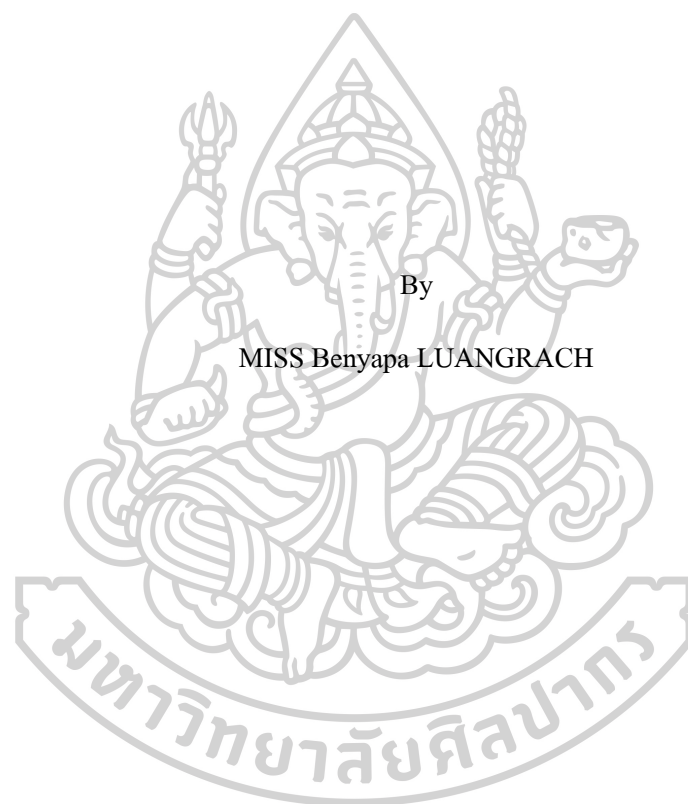
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

FACTORS AFFECTING TO SELF-DISCIPLINE OF STUDENTS
OF OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL
IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA

By
MISS Benyapa LUANGRACH

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (DEVELOPMENT EDUCATION)

Department of Education Foundations

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

56260315 : พัฒนาศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทฉบับชด

คำสำคัญ : ความมีวินัยในตนเอง, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นางสาว เบญจมาภรณ์ หลวงราช : บัณฑิตที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 12 โรงเรียน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 372 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 10 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (stepwise) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระดับความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูง
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย การส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง และปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ตัวแปรต้นทั้ง 6 ตัวแปร ร่วมกันส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายความแปรปรวนของความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 63.50 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .298
3. แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่
  - 1) โรงเรียน ต้องมีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายของโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง
  - 2) ครูต้องให้ความรัก ความเอื้ออาทร ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งอบรม สั่งสอนให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง
  - 3) พ่อ แม่หรือผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยการเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น อีกทั้งดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง และส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง และ
  - 4) นักเรียนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง โดยการตั้งกฎเกณฑ์ในชีวิตประจำวัน ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาหรืองานแสดงนิทรรศการต่างๆ ใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม

56260315 : Major (DEVELOPMENT EDUCATION)

Keyword : SELF-DISCIPLINE, OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA

MISS BENYAPA LUANGRACH : FACTORS AFFECTING TO SELF-DISCIPLINE
OF STUDENTS OF OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL IN PHRA NAKHON SI
AYUTTHAYA THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR CHAIYOS
PAIWITHAYASIRITHAM, ED.D

The purposes of this research were to 1) study the level to self-discipline of students of opportunity expansion school in Phra Nakhon Si Ayutthaya. 2) study the factors affecting to self-discipline of students of opportunity expansion school in Phra Nakhon Si Ayutthaya. and 3) study the developmental approach to self-discipline of students of opportunity expansion school in Phra Nakhon Si Ayutthaya. This research is mixed methods by used the quantitative research and qualitative research. The research The samples were 372 lower secondary school students studying in the academic year 2016 in 12 schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2. Multi-stage random sampling method. There were 10 key informants administered with in-depth interviews. The research instruments were the questionnaire and in-depth interviews. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.), Pearson's product-moment correlation coefficient, multiple regression analysis (stepwise) and content analysis.

The results of the study revealed as follows:

1. The self-discipline of students of opportunity expansion school in Phra Nakhon Si Ayutthaya was in the high level.
2. The factors affecting to self-discipline of students of opportunity expansion school in Phra Nakhon Si Ayutthaya this include; The internal factors included personal attention on morality and future oriented aspect while, the family factor included support of learning from parents and the school factors were relationship among teachers and students and relationships with friends and school environment. All these six variables affected to self-discipline of students of opportunity expansion school in Phra Nakhon Si Ayutthaya at the .05 level of statistical significance. The variance of self-discipline was 63.50 percent. The Standard Error of Estimate was .298
3. The development for self-discipline of students of opportunity expansion school in Phra Nakhon Si Ayutthaya this include. 1) The schools are required to provide good atmosphere and environment. Activities should be organized to support students' participation. In addition, school administrators have to set school policies to encourage and support students to have self-discipline. 2) Teachers also have to love, be generous and take care of students and listen to their opinions as well as provide advice to all students. Also, teachers should be a good role model and teach students to recognize and realize the importance of self-discipline. 3) Parents are required to cooperate with schools to develop students' self-discipline by attending meetings or participating in activities organized by the schools. They should also provide care, love and advice to students as well as promote appropriate expressions. 4) Students have to recognize and appreciate the importance of self-discipline development by setting the rules in daily life, following the religion doctrine and practice, attending religious ceremonies or various exhibitions, spending time in pursuit of knowledge, obeying the instruction of parents, teachers and following the rules of school and society.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความเมตตาจากรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการแนะนำ ช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยการดูแลเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.นิรุทธิ์ วัฒนโนภาส อาจารย์ ดร.มนัสนันท์ น้าสมบุรณ์ และอาจารย์ ดร.พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้เครื่องมือวิจัยนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณนายรินทร์ ชาวประสิทธิ์ นางสาวเพ็ญพรรณ กริ่งไกร นายจิรเดช หาชนะนี้ ดร.บัญชา ปลื้มอารมย์ นางสาวสุดา เรืองปราชญ์ นางสาวสมพร ชลอวงษ์ นางสาวอรพรรณ งามนักร ว่าที่ร้อยตรีหญิงกรชนก ธรรมภักดิ์ นายประเชิญ แสงจันทร์ และนายจำลอง ธรรมวรรณ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อหาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ โรงเรียน และนักเรียน โรงเรียนที่ใช้ในการทดสอบเครื่องมือวิจัยจำนวน 3 โรงเรียน และโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 โรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามและให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณครู อาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอน ขอขอบคุณบิดา มารดา พี่และน้อง สมาชิกครอบครัวหลวงราช ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้องนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนศึกษาทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจให้คำแนะนำ และมีส่วนร่วมในการทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศและมอบแก่ครอบครัวของข้าพเจ้า และครู อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบันทุกท่าน รวมทั้งขออุทิศให้แก่รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ อดีตอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว

เบญญาภา หลวงราช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณธรรมด้านความมีวินัย	11
2. แนวคิดเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง	26
2.1 คุณธรรม	26
2.2 จริยธรรม	29
2.3 วินัย (Discipline).....	33
2.4 วินัยในตนเอง (self-discipline)	38
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง	43

3.1 ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของแมเรอร์.....	43
3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	44
3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura)	46
3.4 ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม	47
3.5 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม	48
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง	52
5. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.....	70
5.1 ความเป็นมาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	70
5.2 วัตถุประสงค์.....	70
5.3 เป้าหมาย	70
5.4 หลักการในการดำเนินงาน	71
5.5 จุดเน้นในการดำเนินงาน	71
5.6 หลักเกณฑ์การคัดเลือก โรงเรียน	71
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย	72
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
1. ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	74
2. ตัวแปรที่ศึกษา	79
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
4. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	84
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	87
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้าน โรงเรียน ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	91
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	101
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนกับปัจจัย ภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้าน โรงเรียน	108
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้าน โรงเรียนที่ ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	110
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	112
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	126
สรุปผลการวิจัย	127
อภิปรายผล.....	130
ข้อเสนอแนะ	136
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	136
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	137
รายการอ้างอิง	138
ภาคผนวก	145
ภาคผนวก ก หนังสือขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย	146
ภาคผนวก ข หนังสือขอตกลงเครื่องมือวิจัย.....	151
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	156
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	159
ภาคผนวก จ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	162
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC).....	175

ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์ถึง โครงสร้าง.....190

ประวัติผู้เขียน 192

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
ตารางที่ 2 แสดงคุณลักษณะของควมมีวินัยในตนเองที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
ตารางที่ 3 แสดงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget)	44
ตารางที่ 4 แสดงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของโคลเบอร์ก (Kohlberg)	46
ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อควมมีวินัยในตนเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
ตารางที่ 6 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำแนกตามอำเภอ	75
ตารางที่ 7 รายชื่อโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง....	76
ตารางที่ 8 จำนวนนักเรียนและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2.....	78
ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	90
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยภายในตัวบุคคลของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	91
ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยด้านครอบครัวของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	93
ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยด้านโรงเรียนของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	96
ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับควมมีวินัยในตนเองของ นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม	101
ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับควมมีวินัยในตนเองของ นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของสังคม	102

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความเป็น ผู้นำ.....	103
ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความอดทน	104
ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความ รับผิดชอบ.....	105
ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความเชื่อมั่น ในตนเอง.....	106
ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความตรงต่อ เวลา.....	107
ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และ ปัจจัยด้านโรงเรียนกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	108
ตารางที่ 21 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้าน ครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	110

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายเพื่อให้ เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนของข้อแรกไว้ว่า มีคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3)

วินัยเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติเป็นอย่างมาก เพราะวินัย ช่วยให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม และจากประเภท ของวินัยซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทนั้น วินัยในตนเองมีความสำคัญมากที่สุด เพราะวินัยในตนเอง เป็นวินัยที่มีประสิทธิภาพ เป็นตัวนำให้คิดดี ทำดี รักที่จะทำดี ไม่ใช่เพราะเกรงกลัวอำนาจภายนอก ทำให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเมื่อสังคมมีสมาชิกที่ดี สังคมนั้นก็จะเกิดความสงบสุข

ปรีชา ธรรมมา (2546: 3) กล่าวว่า วินัยในตนเองมีความสำคัญยิ่ง หากปราศจากการมีวินัย ในตนเอง แม้จะมีคุณธรรมหรือความรู้อันลุ่มลึกเพียงใด ก็ไม่สามารถจะยังผลอันพึงปรารถนาให้บัง เกิดขึ้นได้ วินัยในตนเองเป็นส่วนผสมสำคัญในการกระทำทุกอย่างให้เป็นผลสำเร็จ อันนับว่าเป็น พฤติกรรมที่นำไปสู่ความมุ่งหมาย การมีวินัยในตนเองนอกจากจะเป็นการกระทำเพื่อความรู้และ คุณธรรมภายในตัวบุคคล ไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังเป็นการกระทำในอีกหลาย ประการด้วยกัน ได้แก่ เป็นการจัดระเบียบของชีวิตให้ดำเนินไปด้วยความเข้าใจอันดี ให้บรรลุถึง ความมุ่งหมายในชีวิต เป็นการกระทำที่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่อยู่ไกลในอนาคตมีความดีงาม มากกว่าสิ่งที่อยู่ใกล้ในขณะปัจจุบันและมีความดีงามน้อยกว่า เป็นการกระทำเกี่ยวกับการระงับ ยับยั้งความรู้สึก การบังคับควบคุมขจัดความอยากได้และการตัดพ้อความพึงพอใจออกไป ส่วนบรอตเทอตัน (Brotherton, 2002 อ้างถึงในจิตตานันท์ ตีกุล, 2545: 17) กล่าวว่า ความมีวินัยใน ตนเอง จะเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จทั้งปวง ไม่มีความสำเร็จใดที่ปราศจากความมีวินัยในตนเอง

ความสำคัญของวินัยในตนเองดังที่กล่าวมา จะเห็นว่าวินัยในตนเองเป็นองค์ประกอบ หนึ่งของลักษณะชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในชีวิต เราจะ ไม่สามารถนำชีวิตไปสู่สิ่งที่ดีงามได้จนกว่าจะตั้งอยู่บนวินัย หากปราศจากวินัยแล้ว การอยู่ร่วมกันของ คนในสังคมแต่ละกลุ่มก็จะวุ่นวายสับสน เนื่องจากแต่ละคนมีความแตกต่างกันในทุกด้าน แต่หาก

ทุกคนในสังคมมีวินัยที่เกิดขึ้นจากจิตใจของตนเอง คือ วินัยในตนเอง ก็จะทำให้บุคคลนั้นทำทุกอย่างอย่างมีเหตุผล มีความอดทน สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคม ซึ่งนอกจากจะทำให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขแล้ว ยังเป็นการช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นด้วย

สภาพปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนหลายประการ อาทิเช่น หนีเรียน การใช้สารเสพติด การก่อเหตุทะเลาะวิวาททั้งชายและหญิง การติดเกม ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ทำผิดกฎหมายอาญา การใช้คำหยาบคาย การใช้สื่อโซเชียลมีเดียในทางที่ผิด ไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ขาดระเบียบวินัย การเลียนแบบในทางที่ผิด เป็นต้น กอปรกับผู้วิจัยจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อปี พ.ศ.2550 และได้ประกอบอาชีพครูมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันได้ประสบพบเจอกับปัญหาดังกล่าวด้วยตนเองเช่นกัน ปัญหาเหล่านี้เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาคุณธรรม จริยธรรม พบว่ามาจากหลายสาเหตุ รวมทั้งเป็นผลมาจากการมุ่งพัฒนาวัตถุเพียงอย่างเดียว แต่ละเลยการพัฒนาด้านตัวบุคคล ซึ่งตัวบุคคลนั้นเป็นผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญในกระบวนการพัฒนา และรับผลของการพัฒนา และการพัฒนาคนนั้นส่วนสำคัญที่สุดคือจิตใจ รวมถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรม จึงได้ทำการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม โดยศึกษาว่าคุณธรรมด้านใดที่มีผู้สนใจมากที่สุด จากการคัดเลือกตัวบ่งชี้คุณธรรมที่มีผู้ศึกษามากที่สุด ผลของการสังเคราะห์พบว่า คุณธรรมด้านความมีวินัย มีผู้สนใจมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าจากการสังเคราะห์งานวิจัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต่างให้ความสำคัญกับคุณธรรมด้านความมีวินัยเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความมีวินัย พบว่าวินัยในตนเองมีความสำคัญมากที่สุด จึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง ซึ่งมีปัจจัยมากมายที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง แต่ผู้วิจัยพิจารณาเฉพาะปัจจัยที่มีผู้ศึกษาตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือถ้าคิดเป็นร้อยละได้แก่ ร้อยละ 16.67 ศึกษาความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ลักษณะมุ่งอนาคต การส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง กิจกรรมเสริมหลักสูตร การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ร้อยละ 22.22 ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และความสัมพันธ์กับเพื่อน ส่วนร้อยละ 27.78 ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ดังนั้น จากปัจจัยดังกล่าวผู้วิจัยได้สังเคราะห์เพื่อนำมาศึกษามี 3 ด้าน 9 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคลมี

2 ตัวแปร ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านครอบครัวมี 2 ตัวแปร ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง และปัจจัยด้านโรงเรียนมี 5 ปัจจัย ประกอบด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนอกจากจะมีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ดังนี้ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต เป็นส่วนหนึ่งของลำดับตามทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2544 อ้างถึงใน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551: 19-20) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นส่วนหนึ่งของดอกและผลตามทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน และตามทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมอร์เรอร์ (Mowrer) ที่กล่าวว่าการปลูกฝังให้คนมีวินัย เริ่มจากเด็กก่อน ซึ่งสถาบันแรกที่มีผลต่อการปลูกฝังวินัย คือ ครอบครัว พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก คอยแนะนำให้เด็กกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีข้อสังเกตว่า เด็กคนใดที่มาจากครอบครัวที่อบอุ่น พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีเวลาดูแลเอาใจใส่ให้ความรัก เด็กคนนั้นเมื่อเข้ามาอยู่ในสังคมก็จะปฏิบัติตัวได้ดีไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม แต่ถ้าเด็กคนใดมาจากครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ เด็กคนนั้นเมื่อเข้ามาอยู่ในสังคมก็มักจะเป็นผู้สร้างปัญหาให้กับสังคม มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวชอบมั่วสุมกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย สำหรับความสัมพันธ์กับเพื่อน และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีความสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ที่กล่าวว่าความสัมพันธ์ของจริยธรรมกับการคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนหรือผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด ส่วนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura) ที่อธิบายการเกิดจริยธรรมว่าเป็นกระบวนการสังคมประกิด (Social Learning Theory) โดยการซึมซับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากสังคมที่เติบโตมา ทำให้กล่าวได้ว่าสถาบันหรือกลุ่มสังคมมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรม และทฤษฎีการกระจำจ่านิยมของ Rath, Harmin and Simon ส่วนการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) ที่ระบุว่า นักเรียนจะเลียนแบบพฤติกรรมกระทำ ความดีที่เรียกว่าคุณธรรมจากคนรอบข้าง เช่น บิดา มารดา ครูอาจารย์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลที่นักเรียนใกล้ชิด ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและให้ความสนใจ เอาใจใส่นักเรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งจะเป็นการช่วยหนุนให้นักเรียนมีวินัยในตนเองมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาความมีวินัยในตนเองถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องได้รับการพัฒนา สำหรับกลุ่มเยาวชนที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนานั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นช่วงรอยต่อระหว่างเด็กและวัยรุ่น จึงมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม ดังนั้น การพัฒนาความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กในวัยนี้จึงต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้อธิบายว่าการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์นั้นจะเป็นไปตามขั้นและขึ้นอยู่กับวัย โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น ในเด็กวัย 10-16 ปีนั้น จะอยู่ในระดับที่ 2 คือ ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) ระดับนี้บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ระเบียบ ประเพณี กฎหมาย ศาสนา มีการเลียนแบบและทำตามเพื่อให้ผู้อื่นเห็นชอบ ต่อมาจึงคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม ดังนั้น นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงน่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นสถาบันที่เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาก ๆ หรืออยู่ในหมู่บ้านขนาดใหญ่ โดยใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักเรียนที่ผู้ปกครองยากจนหรือขาดแคลนทุนทรัพย์ได้มีโอกาสในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนวิชาการต่าง ๆ และยังทำหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมด้วย ฉะนั้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่น โดยตรงและมีความสำคัญต่อการปลูกฝังและพัฒนาความมีวินัยในตนเองเป็นอย่างยิ่ง แต่ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่สำนักงานการขยายโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 29-30) ได้สรุปไว้มีอยู่หลายประการเช่น อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ วัสดุครุภัณฑ์บางประเภทยังขาดแคลน อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนและบุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอและวุฒิสภาวิชาเอกไม่ตรงกับวิชาที่สอน นอกจากนี้ยังขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีฐานะยากจน ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และต้องการให้เด็กช่วยทำงานบ้าน ผู้ปกครองบางคนในท้องถิ่นนิยมส่งบุตรหลานไปทำงานหารายได้ช่วยครอบครัว และผู้ปกครองบางคนไม่มีเวลาให้กับบุตรหลาน เหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สำหรับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญ และมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน เคยมีชื่อเสียงในฐานะเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่ไม่มีอำเภอเมือง มีอำเภอพระนครศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ชาวบ้านโดยทั่วไปนิยมเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "กรุงเก่า" หรือ "เมืองกรุงเก่า" จังหวัดพระนครศรีอยุธยาถือเป็นจังหวัดที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมีมูลค่าสูงเป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ รองจากจังหวัดระยอง และจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุน เขต 2 มีนิคมอุตสาหกรรม 3 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมบ้านหว้า (ไฮเทค) และนิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนคร มีเขตประกอบการอุตสาหกรรม 3 แห่ง ได้แก่ เขตประกอบการอุตสาหกรรมแฟตเตอร์แลนด์วังน้อย สวนอุตสาหกรรมโรจนะ และสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จึงมีผู้คนจากทั่วสารทิศมาอาศัยอยู่ในจังหวัดนี้เป็นจำนวนมากเพื่อมาประกอบอาชีพ ซึ่งทำให้โรงเรียนในจังหวัดนี้มีนักเรียนย้ายเข้าและย้ายออกติดตามผู้ปกครองบ่อยมาก โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้กับเขตนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากผู้ปกครองต้องทำงานไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน เมื่อกลับจากโรงเรียนจึงต้องให้อยู่ตามลำพัง นักเรียนขาดการดูแลเอาใจใส่ ผู้ปกครองไม่ได้อบรมสั่งสอนหรือเอาใจใส่ทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำงานในนิคมอุตสาหกรรมขาดความมีวินัยในตนเอง และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง พบว่า ไม่มีผู้ใดศึกษากลุ่มตัวอย่างของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน และศึกษาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัย 3 ปัจจัยด้วยกัน ประกอบด้วย ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษาวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับใด
2. มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ร่วมกัน เพื่อให้ผลการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 5,313 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2559)

1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 372 คน หาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ตามลักษณะประชากร (ธีรศักดิ์ อุ่ออารมย์เลิศ, 2556: 60)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ในการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 ท่าน ได้แก่

1.3.1 ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 2 ท่าน

1.3.2 ผู้อำนวยการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 3 ท่าน

1.3.3 ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 3 ท่าน

1.3.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 2 ท่าน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย

- 1) ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว
- 2) ลักษณะมุ่งอนาคต

2.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย

- 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
- 2) การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง

2.1.3 ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2) ความสัมพันธ์กับเพื่อน
- 3) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
- 4) การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู
- 5) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความมีวินัยในตนเอง ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ ความอดทน และความตรงต่อเวลา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคล หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายในตัวนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต ได้แก่

1.1 ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว หมายถึง การที่นักเรียนให้ความสนใจเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมในตนเอง เช่น การทำบุญทำทาน การเข้าวัดฟังเทศน์ ฟังธรรม การอ่านหรือฟัง ธรรมะ เป็นต้น

1.2 ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล เกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพของนักเรียน สามารถเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม และรู้จักวางแผนการเพื่อเป้าหมายด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังสามารถเผชิญปัญหา อุปสรรค และหาทางออกได้อย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายามเพื่อความสำเร็จในอนาคต

2. ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในครอบครัวที่สามารถส่งผลต่อ ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ได้แก่

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครองให้ความรักและความอบอุ่น ยอมรับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของเด็ก ให้ความสำคัญ เสมอภาค ความยุติธรรม มีการใช้เหตุผลในการที่จะส่งเสริมหรือห้ามกระทำสิ่งต่าง ๆ

2.2 การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่นักเรียนในเรื่องการเรียน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่นักเรียนต้องการเกี่ยวกับการเรียน เป็น กำลังใจให้นักเรียน ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียน

3. ปัจจัยด้านโรงเรียน หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนในการ พัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ได้แก่

3.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การทำกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียนของครูเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมด้านความมีวินัยในตนเองแก่นักเรียน

3.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนกับเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียนด้วยความรัก เอาใจใส่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.3 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ให้เอื้ออำนวยต่อการglom กลาง ส่งเสริม และปลูกฝังการมีคุณธรรมแก่นักเรียน

3.4 การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู หมายถึง การที่ครูทำตนเป็นแบบอย่างและอบรมสั่งสอนให้กับนักเรียน ในด้านความมีคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3.5 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียน และการปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครูทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อนักเรียนยอมรับความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเอง และดูแลให้คำปรึกษากับนักเรียนเมื่อมีปัญหาอย่างใกล้ชิด

2) การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การตั้งใจเรียน ขอคำแนะนำ ซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การให้ความเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู

4. ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือความต้องการที่ตั้งใจไว้ โดยการควบคุมนั้นเกิดจากแรงกระตุ้นจากภายใน และพฤติกรรมที่แสดงออกมาต้องอยู่ในกฎระเบียบของสังคม ซึ่งประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ ความอดทน และความตรงต่อเวลา

5. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เฉพาะ โรงเรียนที่ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถนำข้อค้นพบไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือเสริมสร้างควมมีคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียนและเยาวชนของชาติได้

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิด ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณธรรมด้านความมีวินัย
2. แนวคิดเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง
5. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณธรรมด้านความมีวินัย

สภาพปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนหลายประการ อาทิเช่น หนีเรียน การใช้สารเสพติด การก่อเหตุทะเลาะวิวาททั้งชายและหญิง การติดเกม ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ทำผิดกฎหมายอาญา การใช้คำหยาบคาย การใช้สื่อโซเชียลมีเดียในทางที่ผิด ไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ การแต่งกายไม่ถูกระเบียบ การขาดระเบียบวินัย การเลียนแบบในทางที่ผิด เป็นต้น กอปรกับผู้วิจัยจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อปี พ.ศ.2550 และได้ประกอบอาชีพครูมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ประสบพบเจอกับปัญหาดังกล่าวด้วยตนเองเช่นกัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากการมุ่งพัฒนาวัตถุเพียงอย่างเดียว แต่ละเลยการพัฒนาด้านตัวบุคคล ซึ่งตัวบุคคลนั้นเป็นผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญในกระบวนการพัฒนาและรับผลของการพัฒนา และการพัฒนาคนนั้นส่วนสำคัญที่สุดคือจิตใจ รวมถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้วย จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรม จึงได้ทำการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันกับยุคสมัยปัจจุบันและเป็นช่วงเวลาที่ผู้วิจัยได้พบเจอกับปัญหาในสถานการณ์จริง โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาว่าคุณธรรมด้านใดที่มีผู้สนใจมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้คุณธรรมสำหรับนำไปใช้ในการศึกษากับนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีรายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยของผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณธรรม ดังนี้

จรัญ ศรีบัวนำ (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 800 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามคุณธรรม 8 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความกตัญญูกตเวทิตะ ความประหยัด และความเอื้อเฟื้อ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) เท่ากับ 0.511 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 51.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน พบว่า ตัวแปรคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับอิทธิพลทางตรงที่เป็นบวกจากตัวแปรสิ่งแวดล้อมภายในบ้านมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรการปฏิบัติทางศาสนา ตัวแปรคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในชุมชน และตัวแปรการรับรู้สื่อ ตามลำดับ

อุไร ชีรัมย์ (2550: 5) ได้ทำการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร โดยคุณลักษณะที่นำมาศึกษามี 5 ประการ ประกอบด้วย 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ความกตัญญูกตเวทิตะ 4) ความเมตตา กรุณา และ 5) ความประหยัด ผลการวิจัยพบว่า ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างชุดตัวแปร X คือ ลักษณะมุ่งอนาคต การควบคุมตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับชุดตัวแปร Y คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูกตเวทิตะ ด้านความเมตตา กรุณา และด้านความประหยัด มีค่าเท่ากับ .496, .225, .151, .058 และ .005 ตามลำดับ ซึ่งในฟังก์ชันแรก และฟังก์ชันที่สองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในฟังก์ชันที่ 3 ฟังก์ชันที่ 4 และฟังก์ชันที่ 5 มีความสัมพันธ์กันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พัฒนา ว่องชนาการ (2551: 5) ได้ทำการศึกษาวิจัย การดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนโกวิททำรง เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนระดับประถมศึกษาามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษำกำหนดขึ้นสำหรับพัฒนาผู้เรียน คือ 1) ความมีวินัยมี ความรับผิดชอบ 2) ความซื่อสัตย์ 3) ความกตัญญูกตเวทิต 4) ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 5) ความประหยัศรักยาศาธารณสมบัติ อนุรักษ์ความเป็นไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนโกวิททำรง เชียงใหม่ มีการดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายและนโยบายของการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการจัดตั้งองค์กร และการพัฒนานุเคราะห์ ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการสร้างควำมสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองและชุมชน ด้านการจัดองค์กรนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมใน โรงเรียน และด้านการประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 13) ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งในหลักสูตรดังกล่าว มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองและพลโลก จึงได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

นภลัย ชื่นป้อม (2552: ออนไลน์) ได้เขียนบทความเรื่อง 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษามีเนื้อควำมว่า กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำควำมรู้ สร้างควำมตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควำมสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคณโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยควำมร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวมีความชัดเจน เกิดประสิทธิภำพสูงสุด และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรม “9 คุณธรรมพื้นฐาน” ที่ควรเร่งปลูกฝัง ประกอบด้วย

1. ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้ำที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมออดทน ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญา แก้ปัญหำจนเกิดผลสำเร็จ

ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังก่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควรเป็นคนสู้งำน มีความพยายามไม่ท้อถอย กล้ำเผชิญอุปสรรค รำกงานที่ทำตั้งใจทำอย่างจริงจังก

2. ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของแต่พอควรพอประมาณให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ

ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

3. ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรงไม่เอินเอียงไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดภัยจากความรู้อีกล้ำเอียงหรืออคติ

ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กลคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ ถูกต้อง

4. มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม

ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

5. สุขภาพ คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิจกรรมายาที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ ผู้ที่มีความสุขภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าวรุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีการายาทางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

6. สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใส เป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

ผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว จึงมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7. สามัคคี คือ ความพร้อมเพียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกันร่วมใจกัน ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการเกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอา รัด เอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความ มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความ หลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์

ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบของตน ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงาน สำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทาง วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

8. มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคมรู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

9. กตัญญูกตเวที คือ การยินดีช่วยเหลือและตอบแทนผู้มีพระคุณ ให้มีความสุขอย่างจริงใจ พร้อมทั้งยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ

ผู้ที่มีความกตัญญูกตเวที คือ ผู้อาสาช่วยเหลืองานพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือครู แสดงความเคารพนับถือยกย่องเชิดชูผู้มีพระคุณ รักษาเกียรติและนำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวทำให้ผู้มีพระคุณสุขใจ อิ่มใจ

ลัดดา ครุสวรรค์ (2552: 1-5) ได้ทำการศึกษาวิจัย การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามเพศ อายุ หน้าที่รับผิดชอบ วุฒิการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และสังกัด สำหรับคุณธรรมพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 8 ประการคือ 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี และ 8) มีน้ำใจ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และทุกรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสุภาพ รองลงมา คือ ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความซื่อสัตย์

ปาจริย์ เกตุสำเภา (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านกระสังสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านกระสังสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 2 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านกระสังสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 217 คน แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม 4 ด้าน ดังนี้ 1.

ด้านความขยัน 2. ด้านความมีวินัย 3. ด้านสุขภาพ 4. ความสามัคคี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมี 4 ด้านดังนี้ ด้านความขยัน นำกิจกรรมเดินแถวไป-กลับจากโรงเรียน กิจกรรมทำความสะอาด กิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ กิจกรรมเข้าแถวเชิญธงชาติลงจากยอดเสา เพราะเป็นกิจกรรมที่แก้ปัญหาให้นักเรียนหนีเรียน และส่งเสริมความรับผิดชอบในการทำงาน ด้านความมีวินัย นำกิจกรรมทำความสะอาด กิจกรรมถูกลือ-เนตรนารี กิจกรรมการรับประทานอาหารเช้า กิจกรรมการแปร่งฟัน เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีวินัย รู้จักการปฏิบัติตามกฎ กติกาของห้องเรียน ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ด้านความสุขภาพ นำกิจกรรมน่องไหว้ที่ กิจกรรมยืมไหว้ทักทาย เป็นกิจกรรมที่แก้ปัญหาให้นักเรียนมีกริยามารยาทที่ดีงาม และมีสัมมาคารวะ ด้านความสามัคคี นำกิจกรรมการแข่งขันกีฬา สี่ภายในโรงเรียน กิจกรรมการแปร่งฟัน กิจกรรมการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักเคารพ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง เป็นอย่างดี ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ให้ความร่วมมือกับเพื่อน ช่วยสมาชิกทำงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นอย่างดี

พระมหาอจริยพงษ์ คำตัน (2554: 5-6) ได้ทำการศึกษาวิจัย การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน จำแนกตามปัจจัยด้านบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยา และปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐมจำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม คุณธรรมที่ศึกษามี 6 ด้าน ประกอบด้วย 1. ความมีวินัย 2. ความซื่อสัตย์ 3. ความกตัญญูกตเวที 4. ความเมตตา กรุณา 5. การประหยัด 6. การปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง

พระมหาจิรัฏฐกร อริโย (มะสุไล) (2554: 69-70) ได้ทำการศึกษาวิจัย ปัจจัยทางจิตสังคม ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จดมุ่งหมายในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาว่านักเรียนของโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการ โรงเรียนวิถี พุทธจะมีพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมมากน้อยเพียงใด และอะไรคือปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อพฤติกรรมเหล่านั้น 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนานักเรียน ให้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม โดยพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ และความมีระเบียบวินัยในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมี พฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

วันทนา อมตาริยกุล และ จันทิณี อมตาริยกุล (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย การ เปรียบเทียบคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชวมงคลอิสานที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ศึกษาที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชวมงคลอิสาน วิทยาเขตขอนแก่น โดยการเลือกเฉพาะเจาะจง จำนวน 50 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาซึ่งจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู โดยรวมมีคุณธรรมด้านความ รับผิดชอบ ความมีวินัยอยู่ในระดับสูง 2) นักศึกษาที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน 3 แบบมี คุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีคุณธรรมทุกด้านสูงกว่าแบบปล่อยปละ ละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุปผลจากการอบรมเลี้ยงดูของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชวมงคลอิสานส่งผลต่อการมีคุณธรรมของตนเองทุกด้าน ดังนั้น ครอบครัวมหาวิทยาลัยควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัย ให้แก่นักศึกษา

ศุคนธา ชินศิริ (2554: 82-95) ได้ทำการศึกษาคูณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับช่วง ชั้นที่ 3 โรงเรียนชลราษฎรอำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 18 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน กลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนชลราษฎรอำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 18 จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยการวิจัยในครั้งนี้ศึกษาคูณธรรมจริยธรรม 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ และ 5) ความอดทน ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่

มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความซื่อสัตย์ และ ด้านความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการเปรียบเทียบคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กิติศักดิ์ สมอเขียว (2555: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคูณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านเขาคันทรัง อำเภอสรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 3 การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านเขาคันทรัง อำเภอสรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศและระดับชั้น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน โรงเรียนบ้านเขาคันทรัง จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความกตัญญู ด้านความ پاکเพียรอดทน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเมตตากรุณา ด้านความประหยัดคอดออม และด้านความขยันหมั่นเพียร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความกตัญญูและด้านความ پاکเพียรอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความรับผิดชอบ และด้านความกตัญญู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นงลักษณ์ สิทธิโชค (2555: 99-104) ได้ทำการศึกษาวิจัย บทบาทของครอบครัวคาทอลิก ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ในเขตหมู่บ้านช่งแย้ ตำบลคำเตย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเชื่อในหลักคำสอน 2) ด้านความยุติธรรม 3) ด้านความเสียสละและการแบ่งปัน 4) ด้านความซื่อสัตย์ และ 5) ด้านความรับผิดชอบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา ได้แก่ กลุ่มบาทหลวง กลุ่มภคินี กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านช่งแย้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลคือการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครอบครัวในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนด้านความเชื่อตามหลักคำสอนของศาสนาคริสต์นั้น ผู้ปกครองได้ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติศาสนกิจสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำสั่งสอนด้านหลักธรรมความเชื่อแก่นุตรหลานและการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรัก ทำให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติ

ตนตามหลักคำสั่งสอน เป็นการปลูกฝังที่ยั่งยืนลงในจิตใจของเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดการปฏิบัติตามและถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นต่อไป ด้านความยุติธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ด้วยการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน เพื่อนบ้านด้วยความเสมอภาค และให้การอบรมสั่งสอนบุตรหลานด้วยความรักและเท่าเทียมกัน ซึ่งบทบาทเหล่านี้เป็นการปลูกฝังความยุติธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ด้านการเสียสละและแบ่งปันให้แก่เด็กและเยาวชน ด้วยการอบรมสั่งสอนและปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้เขาได้มีจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่น ให้การยกย่องชมเชยเมื่อเขาทำความดีในการช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนและช่วยเหลือผู้อื่น

เกอร์รี แลใจ (2556: 149-152) ได้ทำการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ห้วงพระคัมภีร์ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชนเผ่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับนักเรียนและปัจจัยระดับห้องเรียนกับคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชนเผ่า และเพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยระดับนักเรียนและปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชนเผ่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชนเผ่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 906 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยระดับนักเรียนร่วมกันพยากรณ์คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ได้ร้อยละ 49.45 และปัจจัยระดับห้องเรียนร่วมกันพยากรณ์คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ได้ร้อยละ 41.3

พระดำรงค์ ละเอียด (2556: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนวัดละลวด อำเภอขานี จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัญหาคุณธรรม จริยธรรม ด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน ซึ่งคุณธรรมพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษามี 8 ประการ ประกอบด้วย 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุขภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี และ 8) มีน้ำใจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 587 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลด ดังนี้ คือ ด้านความมีวินัย ด้านความสุขภาพ ด้านความประหยัด ด้านความสะอาด ด้านความขยัน และด้านความซื่อสัตย์ 2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน มีดังนี้ 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ควรดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย โดยกำหนดนโยบาย วางแผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงานประจำปี โครงการต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียน หรือปีการศึกษาอย่างชัดเจน โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่นักเรียน 2.2 ครูผู้สอน ควรเอาใจใส่

เด็กเป็นรายบุคคล สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีปัญหาหรือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ซึ่งต้องประสานกับครูฝ่ายกิจการนักเรียนหรือครูฝ่ายปกครองและผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2.3 นักเรียน ควรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียนที่กำหนดไว้ โดยเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนจนเกิดความเคยชินสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมได้ในอนาคต

2.4 ผู้ปกครอง ควรมีเวลาในการอบรมและดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน ชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจัดขึ้น เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และมีคุณภาพ

ยาใจ เดชขันธุ์ (2556: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย ปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ศึกษาปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลพหุระดับเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 90 โรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาระดับคุณธรรมของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ซึ่งคุณธรรมดังกล่าว ประกอบด้วย ความประหยัด ความซื่อสัตย์และความมีวินัย

ศิลปกร จุมพิษ (2557: 63-69) ได้ทำการศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสามัคคี ด้านความสะอาด ด้านความสุภาพ ด้านความขยัน และด้านความประหยัด

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อหาตัวบ่งชี้คุณธรรมที่จะนำไปศึกษา โดยแสดงรายละเอียดการสังเคราะห์ดังกล่าวในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณธรรม	จรัญ ศรีบัวบาน (2550)	อุไร ชีรัมย์ (2550)	พัฒนา ว่องชนากการ (2551)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	นภลัย ชื่นป้อม (2552)	ศักดิ์ดา ครุสวรรค์ (2552)	เกรวี แดใจ (2554)	ปาริษฐ์ เกตุสำเภา (2554)	พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน (2554)	พระมหาจิรติกร อริโย (2554)	วันทนา อมตริยกุล (2554)	สุคนธา ชินศิริ (2554)	กิตติศักดิ์ สมอเขียว (2555)	นงลักษณ์ ลิทธิโชค (2555)	พระดำรงค์ ละเอียด (2556)	ยาใจ เศษจันทร์ (2556)	ศิลากร จุมพิน (2557)	รวม	ร้อยละ
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์				✓														1	5.88
ซื่อสัตย์สุจริต	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	14	82.35
มีวินัย *	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	15	88.24
ใฝ่เรียนรู้				✓			✓											2	11.76
อยู่อย่างพอเพียง				✓														1	5.88
มุ่งมั่นในการทำงาน				✓														1	5.88
รักความเป็นไทย			✓	✓														2	11.76

หมายเหตุ * คือ ตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

คุณธรรม	จรัญ ศรีบัวนำ (2550)	อุไร ชีรัมย์ (2550)	พัฒนา ว่องชนากการ (2551)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	นภลัย ชื่นป้อม (2552)	ศักดิ์ดา ครุสวรรค์ (2552)	เกรวี แดใจ (2554)	ปาริษฐ์ เกตุสำเภา (2554)	พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน (2554)	พระมหาจิรดิกร อริโย (2554)	วันทนา อมตรีวิทย์กุล (2554)	สุคนธา ชินศิริ (2554)	กิตติศักดิ์ สมอเขียว (2555)	นงลักษณ์ ลิทธิโชค (2555)	พระดำรงค์ ละเอียด (2556)	ยาใจ เศษจันทร์ (2556)	ศิลากร จุมพิน (2557)	รวม	ร้อยละ
ความสะอาด					✓	✓								✓		✓	4	23.53	
มีจิตสาธารณะ				✓					✓									2	11.76
ความรับผิดชอบ	✓										✓	✓	✓	✓				5	29.41
ความสุภาพ					✓	✓		✓							✓		✓	5	29.41
ความสามัคคี					✓	✓		✓							✓		✓	5	29.41
กตัญญูกตเวที	✓	✓	✓		✓				✓				✓					6	35.29
ความอดทน	✓											✓	✓					3	17.65
ความเมตตา กรุณา		✓	✓						✓				✓					4	23.53
ความยุติธรรม														✓				1	5.88

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

คุณธรรม	จรัญ ศรีบัวนำ (2550)	อุไร ชีรัมย์ (2550)	พัฒนา ว่องชนากการ (2551)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	นภาดัช ชื่นป้อม (2552)	ศักดิ์ดา ครุสวรรค์ (2552)	เกรวี แดใจ (2554)	ปาริษฐ์ เกตุสำเภา (2554)	พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน (2554)	พระมหาจิรติกร อริโย (2554)	วันทนา อมตวิริยกุล (2554)	สุคนธา ชินศิริ (2554)	กิตติศักดิ์ สมอเขียว (2555)	นงลักษณ์ ลิทธิโชค (2555)	พระดำรงค์ ละเอียด (2556)	ยาใจ เศษจันทร์ (2556)	ศิลากร จุมพิน (2557)	รวม	ร้อยละ
ความเสียสละ	✓											✓		✓				3	17.65
ความมีน้ำใจ					✓	✓									✓		✓	4	23.53
ความขยัน	✓				✓	✓		✓					✓		✓		✓	7	41.18
ความประหยัด	✓	✓			✓	✓			✓				✓		✓	✓	✓	9	52.94
ความเชื่อในหลักคำสอน														✓				1	5.88

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกตัวบ่งชี้คุณธรรมจากเอกสารและงานวิจัย โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ที่มีผู้ศึกษามากที่สุด ดังนั้น จากการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรม พบว่า ตัวบ่งชี้คุณธรรมที่คัดเลือกได้แก่ ความมีวินัย ซึ่งคุณธรรมดังกล่าวถือได้ว่าเป็นคุณธรรมที่สำคัญที่ ไพศาล ไกรสิทธิ์ (2558: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของคน ไทยที่พึงประสงค์ในยุคปัจจุบัน ที่การศึกษาต้องพัฒนาขึ้นมา ควรมีลักษณะ 10 ประการ ได้แก่ 1) มีความรู้ความสามารถทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เพราะการทำงานนำไปสู่ความสำเร็จ ผู้ที่ไม่ทำงานนอกจากไม่สามารถเลี้ยงดูตนเองได้แล้ว ยังเป็นภาระกับบุคคลอื่นและสังคมอีกด้วย เท่าที่ปรากฏการศึกษาไทยจะเน้นเรื่องความรู้ แต่ค่อนข้างจะละเลยเรื่องทักษะและทัศนคติ 2) มีวินัย คนไทยส่วนใหญ่ค่อนข้างจะขาดวินัยในเกือบทุกเรื่อง แต่สังคมสมัยใหม่ โดยเฉพาะสังคมอุตสาหกรรมและสังคมสารสนเทศ ต้องการคนที่มีวินัยอย่างมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้นเรื่องการสร้างวินัยในหมู่คนไทย 3) ความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อสัตย์สุจริตของคนไทย เป็นเรื่องที่สงสัยกันมานาน สื่อมวลชนของไทยและของต่างประเทศ กล่าวถึงความไม่ซื่อสัตย์ของคนไทย เมื่อใดที่องค์การระหว่างประเทศ ประเมินความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส ประเทศจะได้คะแนนเกือบต่ำสุดทุกครั้งไป และขณะนี้พบว่าความไม่ซื่อสัตย์ได้ปรากฏให้เห็นในทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ นักธุรกิจ สื่อมวลชน ครูบาอาจารย์ ไม่เว้นแม้แต่วงการพระสงฆ์ 4) ความประหยัด คนไทยส่วนใหญ่ค่อนข้างจะฟุ่มเฟือย มีการออมน้อย ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อการลงทุน เพราะการประหยัด จะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้กับตนเองและสังคมได้ดี 5) ความพากเพียร คนไทยส่วนใหญ่ชอบทำงานที่สนุก สะดวก และสบาย ไม่ค่อยจริงจังกับการทำงาน โดยเฉพาะงานที่ยากและซับซ้อน การมีความพากเพียรจึงมีความจำเป็นต่อการทำงานในปัจจุบันอย่างมาก 6) ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานในอนาคตจะเป็นงานที่ยากและซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งการทำงานให้สำเร็จจะต้องร่วมมือกัน แต่คนไทยไม่ชอบทำงานเป็นกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกัน เห็นได้จากความล้มเหลวของพรรคการเมืองและกิจการสหกรณ์ 7) ความสามารถในการแข่งขัน โลกในอนาคตมีการแข่งขันมากขึ้น ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม หากไม่ยอมแข่งขันจะตกอยู่ในกลุ่มด้าหลัง ฉะนั้น การศึกษาจะต้องสร้างคนไทยให้มีความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้คุณธรรมและสารสนเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญ 8) รู้จักวิเคราะห์มีเหตุผล การไหลบ่าของสารสนเทศในปัจจุบันและอนาคต จำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยจะต้องรู้จักวิเคราะห์ รู้เลือกที่จะรับ มิฉะนั้นจะจมอยู่ในกระแสสารสนเทศ 9) การนับถือตน ลักษณะนี้ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักช่วยตนเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง ก่อนที่จะร้องขอความช่วยเหลือจากคนอื่น การนับถือตนเองทำให้มีศักดิ์ศรีและไม่เป็นภาระกับคนอื่น และ 10) การมีน้ำใจ คุณสมบัติข้อนี้มีมานานในสังคมไทย แต่ปัจจุบันค่อนข้างจะหายไป เพราะลักษณะทางสังคมเปลี่ยนไป จึงจำเป็นต้องสร้างลักษณะนี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อลดความรุนแรงของวัตถุนิยม จากที่

กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าความมีวินัยเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการ

ด้วยเหตุนี้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเน้นการศึกษาคุณธรรมด้านความมีวินัย โดยจะศึกษาเฉพาะความมีวินัยในตนเอง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2. แนวคิดเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวินัยในตนเอง พบว่า วินัยในตนเองนั้นถือเป็นความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมอย่างหนึ่งของบุคคล จัดเป็นประเภทหนึ่งของวินัย ซึ่งวินัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งของคุณธรรมและจริยธรรม ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า วินัยในตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งของคุณธรรมและจริยธรรมด้วย ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยแยกเสนอสาระเพื่อให้เห็นความเป็นมาของวินัยในตนเองตามลำดับ ดังนี้ คุณธรรม จริยธรรม วินัย และวินัยในตนเอง ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 คุณธรรม

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความหมาย ความสำคัญของคุณธรรม และองค์ประกอบของคุณธรรม รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของคุณธรรม

คำว่า “คุณธรรม” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “virtue” มีผู้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้หลายท่านที่น่าสนใจมีดังนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2540: 34) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นคุณงามความดี สภาพที่เกื้อกูล

สมพร เทพสิทธา (2542: 1-2) ได้กล่าวถึงคุณธรรมว่ามีกรให้ความหมายโดยพจนานุกรมพุทธศาสตร์ว่า เป็นธรรมที่เป็นคุณความดีงาม และสภาพที่เกื้อกูล คุณธรรมจึงถูกจัดเป็นกุศลธรรม เป็นธรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น พรหมวิหารธรรม ได้แก่ เมตตา (ความรัก) กรุณา (ความสงสาร) มุทิตา (ความพลอยยินดี) อุเบกขา และคุณธรรม 4 ประการ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแก่ประชาชนเนื่องในพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ซึ่งตรงกับบรมราชาธรรม ได้แก่ สัจจะ ทมะ จาคะ และขันติ

ทิสนา เขมมณี (2546: 11) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. คุณธรรม หมายถึง ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเคยชิน
2. คุณธรรม หมายถึง คุณภาพที่บุคคลได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความประพฤติและศีลธรรม

ยนต์ ชุ่มจิต (2546: 261-262) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง ธรรมชาติของความดี ลักษณะของความดี หรือสภาพของความดีที่มีอยู่ในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 253) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สภาพของคุณงามความดี

กาญจน์ เรืองมนตรี (2548: 245) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง ความดีงามที่อยู่ในจิตใจของบุคคล ได้แก่ ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความโอบอ้อมอารีมีน้ำใจ ความ پاکเพียรอดสาหัส ความเห็นอกเห็นใจ ความละเอียดต่อความชั่ว ความกล้าที่จะทำดี

อินตา ศิริวรรณ (2548: 47) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า เป็นสภาพของคุณงามความดีภายในบุคคล ทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขอันสมบูรณ์ คือ ความสุขใจ ผลผลิตของความดีเป็นธรรมะที่กล่าวได้ว่า ทำดีได้ดี ใจที่เป็นสุข คือ ใจของคนดี คำว่าใจดี คือ ใจที่มีแต่ให้ ให้ความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ความเข้าใจในคุณความดี เป็นกฎเกณฑ์สากลที่เป็นที่ยอมรับตรงกันทุกชาติ ความดีจึงเป็นความไม่เบียดเบียน ทำร้ายทำลายกัน ไม่ข่มเหงรังแกกัน

จรัญ ศรีบัวนา (2550: 11) สรุปความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง คุณงามความดีที่บุคคลยึดเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสุขทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

ลัดดา ครสวรรณ (2552: 15) สรุปความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สภาพคุณงามความดี อุปนิสัยอันดีงาม ที่มีอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งได้สั่งสมมาจากประสบการณ์ที่ดี ส่งผลให้แสดงออกและประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงาม

พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน (2554: 9) สรุปความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง คุณงามความดี และคุณลักษณะหรือสภาวะ (นามธรรม) ที่มีค่าอยู่ในจิตใจของมนุษย์ซึ่งเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือดีงาม คุณธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสังคมมนุษย์ที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน เพราะคุณธรรมเป็นหลักแห่งความประพฤติปฏิบัติ และมีจุดหมายปลายทางอยู่ที่ความสงบร่มเย็นเป็นสุขของสังคมโดยส่วนรวม

กูด (Good, 1973: 641) ได้ให้ความหมายของคุณธรรม ไว้ดังนี้ คือ

1. คุณธรรม คือ ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเคยชิน
2. คุณธรรม คือ คุณภาพที่บุคคลได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคม

ซึ่งเกี่ยวข้องกับความประพฤติและศีลธรรม

3. คุณธรรม คือ คุณสมบัติที่ยึดมั่นในการปฏิบัติทางจรยาต่อสังคม

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976: 5) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าคุณธรรม คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติและปฏิบัติในสังคมและทำให้บุคคลมีการพัฒนาจนกระทั่งมีลักษณะพฤติกรรมเป็นของตนเอง มาตรฐานการตัดสินใจของสังคมจะเป็นเครื่องตัดสินว่าการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นเรื่องที่ผิดหรือถูก

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งถือเป็นแนวในการประพฤติปฏิบัติเป็นเวลานานจนเกิดเป็นนิสัย อันก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

2.1.2 ความสำคัญของคุณธรรม

สุขุมาล เกษมสุข (2548 อ้างถึงใน จริญ ศรีบัวนา, 2550: 14) ได้กล่าวถึงคุณธรรมว่ามีความสำคัญแก่ตนเองและสังคม สรุปได้ดังนี้

1. ความสำคัญต่อบุคคล บุคคลที่มีคุณธรรมนั้นจะมีความสุขทั้งกายและใจ มีเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจไม่ให้กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีความมั่นใจ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ช่วยให้ชีวิตของบุคคลเป็นชีวิตที่มีคุณค่าสมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

2. ความสำคัญต่อสังคม ถ้าสมาชิกในสังคมเป็นผู้มีคุณธรรมย่อมทำให้สังคมสงบสุข แต่ละคนเป็นผู้มีความสุข รู้จักความพอดีและรู้จักยับยั้งชั่งใจ เหนี่ยวรั้งตนไม่ให้กระทำ ความชั่ว ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน เห็นอกเห็นใจกัน ไม่เอาเปรียบคนในสังคม รู้ผิดรู้ชอบ รู้จักปรับตัวเข้าหากัน รู้จักดำเนินชีวิตด้วยความดี สังคมก็จะมีแต่ความสงบสุข เป็นระเบียบเรียบร้อย คนในสังคมมีความสามัคคี ช่วยให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า

อรดี คงสมบุญ (2558: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า คุณธรรมมีความสำคัญที่จะทำให้การดำเนินชีวิตของแต่ละคน ตั้งอยู่บนครรลองของความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ทำให้ผู้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสุข มีความเห็นอกเห็นใจให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่เบียดเบียนกัน และเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกภาคส่วนของสังคม

สรุปได้ว่า คุณธรรมมีความสำคัญทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ความสำคัญต่อตนเองคือ ช่วยให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ส่วนความสำคัญต่อส่วนรวม คือ ช่วยทำให้สังคมและประเทศชาติเกิดความสงบสุขเรียบร้อย และมีความเจริญก้าวหน้า

คุณธรรมมีความสำคัญเป็นอันมาก เพราะถ้าพลเมืองของชาติมีคุณธรรมแล้วก็จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน คุณธรรมจึงมีความจำเป็นและสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับคุณธรรมของนักเรียน เพราะถ้านักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมแล้ว ในอนาคตก็จะกลายเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณธรรมของประเทศต่อไป

2.1.3 องค์ประกอบของคุณธรรม

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับคุณธรรม มีการแบ่งองค์ประกอบของคุณธรรมไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้ วิไลพรรณ อาจารย์วัฒนา (2558: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามีจำนวน 16 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความสุภาพ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ การปฏิบัติตนให้เหมาะสม ความเมตตากรุณา ความกตัญญูตเวที ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ความประหยัด ความมีระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง ความเป็นกัลยาณมิตร การรู้จักใช้เงิน การรู้จักประมาณตน และความมีสัมมาคารวะ ทั้ง 16 องค์ประกอบนี้ อธิบายความแปรปรวนในเรื่องที่ศึกษาได้ร้อยละ 59.81 ส่วนวิไลวรรณ ชินพงษ์ (2539: 78-79) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความขยัน ความอดทน ความประหยัด ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต จากจำนวนคุณธรรมทั้ง 9 ด้าน ผลของการสกัดองค์ประกอบคัดเลือกเฉพาะค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไปปรากฏว่ามีองค์ประกอบที่ชัดเจน 7 องค์ประกอบ สามารถตั้งชื่อองค์ประกอบได้เพียง 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ศรัทธาในอาชีพ องค์ประกอบที่ 2 รู้หน้าที่ที่มีวินัย องค์ประกอบที่ 3 ความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 4 ความยุติธรรม และองค์ประกอบที่ 5 ความเมตตา จะเห็นว่าใน 5 องค์ประกอบนั้นมีด้านความมีวินัยรวมอยู่ด้วย

จากองค์ประกอบของคุณธรรมที่รวบรวมมาข้างต้น พบว่ามีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับว่าองค์ประกอบของคุณธรรมชุดนั้นกำหนดขึ้นใช้กับกลุ่มบุคคลใด แต่ในองค์ประกอบของคุณธรรมนั้น ๆ ต่างก็มี “วินัย” เป็นคุณธรรมหนึ่งเสมอ

2.2 จริยธรรม

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความหมาย ความสำคัญของจริยธรรม และความสัมพันธ์ของคุณธรรม จริยธรรม รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายของจริยธรรม

คำว่า “จริยธรรม” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Ethics” มีผู้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้หลายท่านที่น่าสนใจมีดังนี้

กรมวิชาการ (2541: 7) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม (Ethics) มาจากภาษากรีก ว่า Ethos คือ นิสัย ดังนั้นจริยธรรม และจริยศาสตร์จึงเป็นเรื่องการฝึกนิสัย ซึ่งก็มีคำถามว่าฝึกอย่างไรจึงจะเป็นนิสัย บ้างก็มีข้อสงสัยว่านิสัยฝึกกันได้หรือไม่ Ethos หรือนิสัย ตามทฤษฎีของชาวกรีกกล่าวว่า คนเราเกิดเหมือนผ้าขาวแล้วมาฝึกกัน โดยต้องทำบ่อย ๆ ทำซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัย แล้วจะกลายเป็นคุณธรรม เป็นการเริ่มจากภายนอกเข้าไปสู่ภายใน เป็นลักษณะนิสัย เป็นคุณสมบัติที่ดีในจิตใจ ฉะนั้นการทำดีต้องทำบ่อย ๆ จนเป็นนิสัย

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2543: 18-25) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ระบบการดำเนินชีวิตที่ดีตามธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ 1) ในด้านพฤติกรรมภายนอกที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและวัตถุตลอดจนธรรมชาติ คือ ศีล 2) ในด้านจิตใจที่มั่นคงเพราะการมีจิตใจที่มั่นคงเป็นแกนสำคัญในการพัฒนา คือ สมาธิ 3) ในด้านความรู้ความเข้าใจในความเป็นจริง การมองเหตุผล คุณค่าตลอดจนเข้าถึงความจริงของธรรมชาติ คือ ปัญญา ปัจจัยทั้ง 3 ประการนี้จะส่งผลและส่งเสริมซึ่งกันและกันในระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยในการดำเนินชีวิต

พระเมธีธรรมาภรณ์ (2544: 12) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม

ทิสนา แคมมณี (2546: 2) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นการแสดงออกของการประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม สะท้อนให้เห็นถึงการมีคุณธรรมภายใน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546:291) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ปฏิบัติ ศีลธรรม กฏศีลธรรม

สาโรช บัวศรี (2549: 9) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าหมายถึง แนวทางในการปฏิบัติเพื่ออยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคม จริยธรรมมีโครงสร้างสำคัญอย่างน้อย 2 ข้อ คือ ศีลธรรม ได้แก่ สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ และคุณธรรม ได้แก่ สิ่งที่เราควรปฏิบัติ ซึ่งทั้ง 2 ข้อ รวมเรียกว่า จริยธรรม

จรัญ ศรีบัวนา (2550: 12) สรุปความหมายของจริยธรรมว่าหมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

ยาใจ เศษขันท์ (2556: 29) สรุปความหมายของจริยธรรมว่าหมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคมและทำให้สังคมเกิดความสงบสุข ถ้าบุคคลในสังคมเป็นผู้มีจริยธรรม

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976: 4-5) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นพื้นฐานของความยุติธรรม โดยการยึดถือสิทธิและหน้าที่ที่เท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่คนส่วนใหญ่ยอมรับและมีความเป็นสากล ไม่มีการขัดแย้ง เป็นการเคารพต่อสิทธิของข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นสิ่งที่ดีงามและถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคม เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

จากความหมายที่ได้มีผู้ให้ไว้เกี่ยวกับ “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” จะเห็นได้ว่าทั้งสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกัน แต่พบว่าคุณธรรมและจริยธรรมมักจะใช้ปนกันในความหมายที่คล้ายกัน โดยที่ “คุณธรรม” จะมีความหมายไปในลักษณะของนามธรรมเป็นลักษณะที่ดีงามถูกต้องซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของบุคคล ส่วน “จริยธรรม” จะมีความหมายไปในลักษณะของรูปธรรมซึ่งเป็นการประพฤติ การแสดงออกถึงความมีคุณธรรมของบุคคลนั้น ๆ การกล่าวถึงสิ่งที่ควรประพฤติก็มีการใช้คำสองคำนี้คู่กัน

2.2.2 ความสำคัญของจริยธรรม

จริยธรรมนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ถ้าคนในสังคมใดมีจริยธรรมสูง สังคมนั้นจะมีแต่ความเจริญ ผู้มีจริยธรรมสูงประพฤติแต่ในสิ่งที่ดีและบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าพึงประสงค์ (กรมวิชาการ, 2545: 43)

จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่จะนำความสุขสงบและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีจริยธรรม จิตใจก็ย่อมมีความสะอาดและสว่างในจิตใจ

จริยธรรมเป็นความประพฤติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้องดีงาม รวมถึงการทำหน้าที่ของตนให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เว้นในสิ่งที่ควรละเว้น ดำรงชีวิตอย่างฉลาดด้วยสติและปัญญา มีเหตุผล รู้จักกาลเทศะ กระทำทุกอย่างด้วยความรอบคอบ เลี่ยงละอายตน มุ่งมั่นและบากบั่น

ความสำคัญของจริยธรรม จึงเป็นเครื่องมือยุทธศาสตร์ของชาติและสังคม เครื่องชี้วัดความเจริญ ความเสื่อมของสังคม จริยธรรมเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกคน สังคมจะอยู่รอดและเป็นสุขได้ก็ด้วยจริยธรรม

2.2.3 ความสัมพันธ์ของคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรม ถือว่ามีความสัมพันธ์กันเมื่อกล่าวถึงสิ่งที่ควรประพฤติก็มีการใช้คำสองคำนี้คู่กัน ดังนั้นจึงมีหลายท่านได้อธิบายความสัมพันธ์ของคุณธรรม จริยธรรม ไว้ดังนี้

กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2538: 35) กล่าวถึงคุณธรรมว่า หมายถึง ลักษณะนิสัยอันเป็นผลมาจากการฝึกอบรมด้วยหลักแห่งจริยธรรมที่มีลักษณะที่ค่อนข้างถาวรและสามารถแสดงออกให้ผู้อื่นสัมผัสได้ดี เช่น ความอ่อนโยน ความมีระเบียบวินัย ความมีน้ำใจ ความขยัน ความเป็นคนใจกว้าง การตรงต่อเวลา การใฝ่หาความรู้ เป็นต้น คุณธรรมเกิดจากการฝึกฝนอบรมอย่างเอาใจจริงเอาใจจนเกิดทักษะและแปรสภาพเป็นลักษณะนิสัยที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นที่ปรารถนาและใฝ่หาของสังคมทั่ว ๆ ไป ปัจจัยสำคัญที่บ่งชี้ลักษณะของคุณธรรมได้อย่างชัดเจนก็คือ จริยธรรมต้องการคุณธรรมอะไรก็ต้องให้การฝึกฝนอบรมจริยธรรมนั้น คุณธรรมเป็นสิ่งที่สามารถให้การศึกษามาและการฝึกฝนโดยผ่านกระบวนการจริยธรรม

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2543: 14) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรมเป็นคุณสมบัติของจิตใจ คือเป็นสภาพจิตที่ฝังมึนอยู่ในใจ ส่วนจริยธรรมจะมองในแง่ของการแสดงออกภายนอกพวกพฤติกรรม ซึ่งการตัดสินใจคุณค่าของคุณธรรมนั้นให้ดูจากสิ่งที่เขาแสดงออกหรือพฤติกรรม นั้นหมายถึง ดูจากจริยธรรมซึ่งเป็นเครื่องสื่อแสดงถึงคุณธรรมนั่นเอง

นิสา ชูโต (2540 อ้างถึงใน จริญญา ศรีบัวบาน, 2550: 13) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของคุณธรรมและจริยธรรมไว้ว่า เรามักใช้คำว่าจริยธรรมและคุณธรรมควบคู่กันจนเสมือนกับเป็นสิ่งที่มีความหมายอย่างเดียวกันและปฏิบัติคู่กันไป คำว่า จริยธรรมหรือ Ethics มาจากรากศัพท์กรีกว่า Ethos ซึ่งหมายถึง อุปนิสัยหรือธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับความถูกต้องผิดชอบชั่วดีในการกระทำด้วยความสำนึกใจของตนเอง หรือเป็นอุปนิสัยในการกระทำนั้น ๆ ส่วนคำว่าคุณธรรมหรือ Virtue ซึ่งหมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการมารยาทอันเป็นอุปนิสัย ดังนั้น ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม ย่อมหมายถึง ความประพฤติ การปฏิบัติ ซึ่งเป็นปกติวิสัยของบุคคล ดังนั้นคุณธรรมและจริยธรรมจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง คนที่มีคุณธรรมสูง คือ จิตใจทรงคุณธรรมจะประพฤติปฏิบัติสิ่งใด ๆ ในลักษณะของการมีจริยธรรมสูงด้วย และในทางตรงกันข้าม คนที่ประพฤติชั่ว มักจะปฏิบัติหรือแสดงออกในทางที่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นแบบอย่างของคนมีจริยธรรมต่ำ ย่อมแสดงว่าผู้นั้นในจิตใจขาดคุณธรรมด้วย หรือมีคุณธรรมต่ำด้วย

ดังนั้น คุณธรรม จริยธรรม จึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง ตามที่หลายท่านได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์มีจิตใจเป็นผู้สั่งการและควบคุม ในด้านความประพฤติก็เช่นเดียวกัน ใครมีจิตใจเป็นอย่างไรก็จะแสดงออกมาเป็นความประพฤติหรือการปฏิบัติในทำนองนั้น การที่จิตใจเป็นผู้สั่งการและกำกับกระทำหรือแสดงออกทางร่างกายเช่นนี้ ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ได้ คนที่มีคุณธรรมสูง หรือจิตใจทรงคุณธรรมจะประพฤติปฏิบัติสิ่งใด ๆ ในลักษณะของการมีจริยธรรมสูง

ด้วย และในทางตรงกันข้าม คนที่ประพฤติชั่ว ชอบปฏิบัติหรือแสดงออกในทางที่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่น อันเป็นแบบอย่างของคนมีจริยธรรมต่ำทราม ย่อมแสดงว่าผู้นั้นจิตใจขาดคุณธรรม

จากองค์ประกอบของคุณธรรมที่นำเสนอข้างต้นพบว่า “วินัย” เป็นองค์ประกอบหนึ่งในคุณธรรม ส่วนคุณธรรมและจริยธรรมมีความสัมพันธ์กัน จึงกล่าวได้ว่า “วินัย” ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งของจริยธรรมเช่นเดียวกัน ดังนั้นในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจึงนำเสนอประเด็นที่สำคัญของวินัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3 วินัย (Discipline)

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยแยกเสนอสาระเพื่อให้เห็นความเป็นมาของวินัยในตนเองตามลำดับคือ ความหมายของวินัย ประเภทของวินัย และความสำคัญของวินัย ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 ความหมายของวินัย มีผู้กล่าวถึงความหมายของวินัยไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2546: 1077) ให้ความหมายของวินัยว่า หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ

จรัญ ศรีบัวนา (2550: 6) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง ระดับการควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ ข้อตกลงตามการรับรู้ของนักเรียน

วงจันทร์ ชิวธาดาวิรุจน์ (2550: 14) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง การควบคุมความประพฤติของคนในองค์กรให้ปฏิบัติตามและเป็นไปตามแบบแผนที่พึงประสงค์ หากฝ่าฝืนต้องได้รับโทษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 6) ให้ความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง ผู้ปฏิบัติตนในขอบเขตของกฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคม และประเทศ โดยที่ตนเองยินดี ปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยต่อตนเองและสังคม

นภลัย ชื่นป้อม (2552: ออนไลน์) ให้ความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม

บุญเหลือ มุ่งต่อม (2552: 16) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง กฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับที่สังคมหรือบุคคลร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อให้การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับนำมาซึ่งความสงบสุข ดังนั้น การเสริมสร้างวินัยให้แก่นักเรียน จึงควรครอบคลุมถึงการเสริมสร้างพัฒนานักเรียนให้สามารถประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ แบบแผน และข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสม

ลัดดา ครสวรรณ (2552: 28) สรุปความหมายของควมมีวินัยว่า หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ขอบเขต กฎระเบียบของสถานศึกษา ข้อตกลงที่ทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่นมีความสุขความสำเร็จโดยอาศัยการฝึกให้รู้จักการปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง ยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจตลอดเวลา รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและสังคม รู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบ กติกาของสังคม ไม่ทำอะไรตามใจตนเอง โดยคำนึงถึงเหตุผล และมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการกระทำนั้น ๆ

ปจรรย์ เกตุสำเภา (2554: 45-46) สรุปความหมายของควมมีวินัยว่า หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยต่อตนเองและวินัยทางสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา/สถาบัน/องค์กรสังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ เช่น การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ เข้าแถวรับบริการตามลำดับ

พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน (2554: 6) สรุปความหมายของควมมีวินัยว่า หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการให้ความสำคัญ การเคารพ และการยอมรับที่จะประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และข้อบังคับของสังคม

พระมหาจิรัฏฐกร อริโย (มะสุใส) (2554: 59) สรุปความหมายของควมมีวินัยว่า หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่สามารถควบคุมตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง โดยไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ตลอดจนไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและสิทธิผู้อื่นที่จะนำตนไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

วันทนา อมตาริยกุล และ จ้างงค์ อมตาริยกุล (2554: 4) สรุปความหมายของควมมีวินัยว่า หมายถึง การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ถือเป็นวิถีปฏิบัติของสังคม

สุคนธา ชินศิริ (2554: 12) สรุปความหมายของควมมีวินัยว่า หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม ได้แก่ การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภคและอุปโภค การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบทั้งภายในและภายนอก การแต่งกายและควบคุมท่วงที กิริยา วาจา และใจ และปรับปรุงกิริยาให้งดงาม เป็นระเบียบ มีกิริยาดี สุภาพอ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลา สถานที่ อันนำไปสู่ความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบในสังคม

ยาใจ เดชจันทร์ (2556: 19) สรุปความหมายของควมมีวินัยว่า หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนเกี่ยวกับการควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ ระเบียบแบบแผน กฎหมาย ข้อบังคับและข้อปฏิบัติด้วยความสมัครใจ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปความหมายของวินัยได้ว่า หมายถึง การปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตของกฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ ยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงการมีวินัยต่อตนเองและสังคม

2.3.2 ประเภทของวินัย มีผู้กล่าวถึงประเภทของวินัยไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537: 15-22) แบ่งประเภทของวินัย เป็น 2 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วินัยสำหรับตนเอง คือ กระบวนการหรือวิธีการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยตนเป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติไปตามแนวทางที่เลือกกว่าดี วินัยประเภทนี้เป็นวินัยที่เราสร้างขึ้นเอง และตัวเราเองเป็นผู้ปฏิบัติตามข้อบังคับนั้น ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อให้พฤติกรรมของเราดำเนินไปตามทางที่เรามุ่งหมายไว้ วินัยสำหรับตนเองนี้เป็นวินัยชั้นเลิศที่ทุกคนควรสร้างขึ้นสำหรับบังคับพฤติกรรมของตนเอง การสร้างวินัยสำหรับบังคับตนเองนั้นทำได้หลายอย่าง เช่น

1.1 การสร้างวินัยในการนอน การตื่น การดูหนังสือ การออกกำลังกาย การทำงาน และการพักผ่อน ให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละวัน

1.2 สร้างวินัยเพื่อบังคับตนเองให้ทำในสิ่งที่ดีบางอย่าง และละเว้นในสิ่งที่เราคิดว่าเป็นความชั่ว แม้จะขัดกับความนิยมในสังคม เช่น การบังคับตนเองให้เป็นคนประหยัด ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ดัดผมสั้น และแต่งกายให้ถูกระเบียบของสถานศึกษาอยู่เสมอ

2. วินัยสำหรับหมู่คณะ คือ การใช้ระเบียบข้อบังคับเป็นเครื่องมือในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้สมาชิกทุกคนในหมู่มุ่คณะนั้นปฏิบัติตามหรือควบคุมพฤติกรรมของหมู่มุ่คณะนั้นให้บรรลุความมุ่งหมายที่หมู่มุ่คณะตั้งไว้ เช่น วินัยในสถานศึกษา วินัยของทหาร วินัยของตำรวจ วินัยของพระสงฆ์ วินัยข้าราชการพลเรือน เป็นต้น วินัยแต่ละหมู่แต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของหมู่มุ่คณะนั้น ๆ ถึงอย่างไรก็ตามวินัยของหมู่มุ่คณะนี้จะต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตยเป็นสำคัญ คือ มีสามัคคีธรรม การวระธรรม และปัญญาธรรม

ธิติมา จักรเพชร (2544: 9) ได้แบ่งวินัยเป็น 2 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วินัยในตนเอง (Self-discipline) หมายถึง กระบวนการ หรือวิธีการปฏิบัติเพื่อบังคับตนเองจนปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองก็จะลดปัญหาในด้านปัญหาการปกครองนักเรียนได้เป็นอย่างมาก โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกข้อบังคับระเบียบ การควบคุมให้มากมาย และการปกครองก็สะดวกสบาย เพราะตนเองจะต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ

2. วินัยเพื่อส่วนรวมหรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External Authority Discipline) หมายถึง วินัยที่ออกมาจากอำนาจภายนอก เพื่อบังคับให้ส่วนรวมปฏิบัติตาม ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น วินัยส่วนรวมนี้ จะต้องตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางกลาง ๆ ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้ เช่น วินัยในการแต่งกาย วินัยในเรื่องการทำความเคารพ

บุญเหลือ มุ่งต่อม (2552 อ้างถึงใน ยาใจ เดชจันทร์, 2556: 56) สรุปประเภทของวินัยมี 2 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วินัยภายนอก หมายถึง การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผน ข้อบังคับที่บุคคลหรือสังคมกำหนดขึ้นอย่างสอดคล้องกันและเมื่อปฏิบัติร่วมกันแล้วจะนำมาซึ่งความสันติสุขของสังคมโดยรวม โดยการเสริมแรงการควบคุมบังคับ

2. วินัยในตนเอง หมายถึง การรู้จักควบคุมตนเองทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนข้อบังคับที่บุคคลหรือสังคม กำหนดขึ้นอย่างสอดคล้องกันและเมื่อปฏิบัติร่วมกันแล้วจะนำมาซึ่งความสันติสุขของสังคมโดยรวม โดยไม่ต้องมีการควบคุมจากภายนอก

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปประเภทของวินัยได้ว่า วินัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วินัยในตนเอง เป็นวินัยที่เกิดจากจิตสำนึกของตนเองที่สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง ที่สามารถประพฤติปฏิบัติตามกฎกติกา โดยไม่มีความรู้สึกว่าจะถูกบังคับ และวินัยภายนอก เป็นวินัยที่เกิดจากภายนอกซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์กติกาจากคนในสังคม ซึ่งจะเห็นว่าวินัยในตนเองเป็นวินัยที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นตัวนำให้คิดดี ทำดี รักที่จะทำดี ไม่ใช่เพราะเกรงกลัวอำนาจภายนอก ทำให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเมื่อสังคมมีสมาชิกที่ดี สังคมนั้นก็จะเกิดความสงบสุข

2.3.3 ความสำคัญของความมีวินัย มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของความมีวินัยไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537: 5-6) ได้อธิบายถึงความสำคัญของวินัยต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านครอบครัว การที่สมาชิกในครอบครัวมีวินัย ไม่ว่าจะเป็นวินัยภายนอกหรือวินัยในตนเอง ย่อมก่อให้เกิดความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิก ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นจากครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี ย่อมเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นคงทางจิตใจ กล้าที่จะเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่ ๆ อันจะเป็นกำลังคนที่สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศสืบไป

2. ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนในสังคม มีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน เช่น การช่วยกันรักษาสาธารณะสมบัติ การเคารพ ไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น

การปฏิบัติตามประเพณีแบบแผนของสังคม ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลเป็นไปอย่างสงบสุข

3. ด้านเศรษฐกิจ ในสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน มีการดำเนินงานของภาคธุรกิจอย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารเป็นเครื่องมือ เวลาจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ซึ่งผู้ดำเนินการทางธุรกิจจะต้องรักษา และใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ดังนั้น การมีวินัยตรงต่อเวลา และวินัยในตนเอง เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ

4. ด้านการเมือง การที่ประชาชนในสังคมไทย มีความเคารพ ขอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างไปจากตน และตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในฐานะประชาชน จะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้โดยง่าย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544: 5-7) ได้กล่าวว่า ลักษณะวินัยในตนเองมีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคล การมีวินัยในตนเองหรือความสามารถควบคุมตนเองอย่างถูกต้องเป็นหลักชัยของการพัฒนาทางจิตใจของบุคคล จึงสามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางจิตของบุคคลได้ด้วย ทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของการมีวินัยในตนเอง คือ ทฤษฎีเมาเรอร์ (Mowrer) ว่าด้วยจุดกำเนิดของการควบคุมตนเอง การเกิดวินัยในตนเองในบุคคลแต่ละคนนั้น นักทฤษฎีจิตวิทยาเชื่อว่า จะต้องมียุทธศาสตร์มาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา จุดเริ่มต้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดู เด็กจะเลียนแบบผู้เลี้ยงดูคนที่ดีและไม่ดีเท่า ๆ กัน การเกิดวินัยในตนเอง เป็นเพียงจุดเริ่มต้นในบุคคล ซึ่งจะต้องอาศัยการฝึกอบรมเพิ่มเติมอีกมาก ลักษณะวินัยในตนเอง จึงจะพัฒนาเป็นลักษณะของพฤติกรรมบุคคล

ประเทือง ชันอาสา (2549: 18) สรุปความสำคัญของวินัยว่า วินัยมีความสำคัญทั้งต่อตนเอง สังคม สถาบันและประเทศชาติ เพราะวินัยเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเป็นเครื่องช่วยให้การทำกิจการต่าง ๆ ได้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยการสร้างวินัยในตนเองให้นักเรียน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องได้รับการปลูกฝังที่อย่างต่อเนื่อง ทั้งที่บ้านและโรงเรียนจนเกิดเป็นนิสัย เพื่อการเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ที่เห็นคุณค่าต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติต่อไป

บุญเหลือ มุ่งต่อม (2552: 18; อ่างถึงโน ยาใจ เดชจันทร์, 2556: 58) สรุปว่า การเสริมสร้างวินัยแก่นักเรียนมีความสำคัญมากในการที่จะช่วยให้นักเรียนปกครองตนเองได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน รู้จักเสียสละประโยชน์

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า วินัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ เพราะวินัยช่วยให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม และจากประเภทของวินัยซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทนั้น วินัยในตนเองมีความสำคัญมากที่สุด เพราะวินัยในตนเองเป็นวินัยที่มีประสิทธิภาพ เป็นตัวนำให้คิดดี ทำดี รักที่จะทำดี ไม่ใช่เพราะเกรงกลัวอำนาจภายนอก ทำให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเมื่อสังคมมีสมาชิกที่ดี สังคมนั้นก็จะเกิดความสงบสุข ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.4 วินัยในตนเอง (self-discipline)

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับวินัยในตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วย ความหมายของวินัยในตนเอง ความสำคัญของวินัยในตนเอง และคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง ซึ่งรายละเอียดของประเด็นต่าง ๆ มีดังนี้

2.4.1 ความหมายของวินัยในตนเอง

คำว่า “วินัยในตนเอง” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “self-discipline” มีผู้ให้ความหมายของคำว่าวินัยในตนเองไว้หลายท่านที่น่าสนใจมีดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2529: 8) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลในการที่จะให้รางวัลแก่ตนเองเมื่อกระทำความดี หรือลงโทษตนเองเมื่อกระทำชั่ว เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองหรือการยับยั้งเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งได้เรียกชื่อต่าง ๆ กันไป ได้แก่ มโนธรรมหรือความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (conscience) พลังอีโก้ (ego strength) การควบคุมอีโก้ (ego control) การควบคุมตนเอง (self control) การจัดระเบียบตนเอง (self regulation) ซึ่งการมีวินัยในตนเองจะเป็นการแสดงความเป็นตัวของตัวเอง (autonomy) และเป็นเอกเทศทางจริยธรรม (moral independence) ลักษณะดังกล่าวทั้งหมดนี้จะแสดงถึงการบรรลุภาวะทางจิตของบุคคลที่มีจริยธรรมสูงและมีลักษณะมุ่งอนาคต อันจะช่วยปกป้องบุคคลมิให้กระทำความชั่ว เพราะกลัวผลแห่งการกระทำ

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2539: 12) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองในอนาคต และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและผู้อื่น โดยไม่ขัดต่อระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น

ปรีชา ธรรมา (2546: 33) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลด้วยความสามารถของตนเอง ได้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายอันเป็นที่ยอมรับ โดยงดเว้นหรือระงับยับยั้งการกระทำอันไม่เหมาะสมและนำตนไปสู่การกระทำอันเหมาะสมยิ่งขึ้น

กูด (Good, 1973: 176) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง การบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคลแต่ไม่ได้บังคับจากภายนอก แต่เป็นการบังคับด้วยอำนาจภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นการเรียนรู้หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

กรูเศกและกูดินาว (Grusec & Goodnow, 1994: 57) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมที่เกิดจากปัจจัยภายในของบุคคล ความรับผิดชอบในการกระทำ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การยับยั้งพฤติกรรมทางสังคมอันไม่เหมาะสม รู้ว่าพฤติกรรมอะไรถูกและไม่ถูกต้อง และกระทำพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปความหมายของวินัยในตนเองได้ว่า วินัยในตนเอง คือ ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือความต้องการที่ตั้งใจไว้ โดยการควบคุมนั้นเกิดจากแรงกระตุ้นจากภายใน และพฤติกรรมที่แสดงออกมาต้องอยู่ในกฎและระเบียบของสังคม

2.4.2 ความสำคัญของวินัยในตนเอง

สำหรับ ความสำคัญของวินัยในตนเองมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงไว้ดังนี้ จรรย์ ทองเกษม (2526, อ้างถึงใน จิตตานันท์ ติกุล, 2545: 17) กล่าวว่า วินัยแห่งตนเป็นเอกลักษณ์สำคัญของผู้ที่มีวุฒิภาวะทางจิต มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคล และยังใช้เป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของคนได้อย่างดียิ่ง

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2541: 18) กล่าวว่า การมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุดเมื่อบุคคลนั้นสามารถควบคุมความประพฤติ ความคิด กาย วาจา และใจของตนเองได้ดีแล้วจะถือว่าเป็นบุคคลที่มีวินัยในตนเอง ซึ่งวินัยในตนเองนี้สามารถจะสร้างให้บุคคลนั้นมีวินัยในระดับชาติได้

ปรีชา ธรรมา (2546: 33) กล่าวว่า วินัยในตนเองมีความสำคัญยิ่ง หากปราศจากการมีวินัยในตนเอง แม้จะมีคุณธรรมหรือความรู้อันลุ่มลึกเพียงใด ก็ไม่สามารถจะยังผลอันพึงปรารถนาให้บังเกิดขึ้นได้ วินัยในตนเองเป็นส่วนผสมสำคัญในการกระทำทุกอย่างให้เป็นผลสำเร็จ อันนับว่าเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่ความมุ่งหมาย การมีวินัยในตนเองนอกจากจะเป็นการกระทำเพื่อความรู้อันดีและคุณธรรมภายในตัวบุคคลไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังเป็นการกระทำในอีกหลายประการด้วยกัน ได้แก่ เป็นการจัดระเบียบของชีวิตให้ดำเนินไปด้วยความเข้าใจอันดี ให้บรรลุถึงความมุ่งหมายในชีวิต เป็นการกระทำที่ทำให้ความสำคัญกับสิ่งที่อยู่ไกลในอนาคตมีความดี

งามมากกว่าสิ่งที่อยู่ใกล้ในขณะปัจจุบันและมีความตึงเครียดน้อยกว่า เป็นการกระทำเกี่ยวกับการระงับยับยั้งความรู้สึก การบังคับควบคุมจัดความอยากได้และการพักผ่อนความพึงพอใจออกไป เป็นการเสียดสละความสุขสบายและความเพลิดเพลินใจเฉพาะหน้า ตลอดจนการพิจารณาเลือกกระทำในแนวทางที่ยากกว่าขณะที่มีแนวทางง่ายกว่าการเปิดโอกาสให้เลือก

บรอตเทอร์ตัน (Brotherton, 2002 อ้างถึงใน จิตตานันท์ ติกุล, 2545: 17) กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเอง จะเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จทั้งปวง ไม่มีความสำเร็จใดที่ปราศจากความมีวินัยในตนเอง

จากความสำคัญของวินัยในตนเองดังที่กล่าวมา จะเห็นว่าวินัยในตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งของลักษณะชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในชีวิต เราจะไม่สามารถนำชีวิตไปสู่สิ่งที่ตั้งใจได้จนกว่าจะตั้งอยู่บนวินัย หากปราศจากวินัยแล้ว การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมแต่ละกลุ่มก็จะวุ่นวายสับสน เนื่องจากแต่ละคนมีความแตกต่างกันในทุกด้าน แต่หากทุกคนในสังคมมีวินัยที่เกิดขึ้นจากจิตใจของตนเอง คือ วินัยในตนเอง ก็จะทำให้บุคคลนั้นทำทุกอย่างอย่างมีเหตุผล มีความอดทน สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือกฎระเบียบของสังคม ซึ่งนอกจากจะทำให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขแล้ว ยังเป็นการช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นด้วย

2.4.3 คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเองที่ระบุคุณลักษณะที่ศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

จิตตานันท์ ติกุล (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี: การวิเคราะห์กลุ่มพหุซึ่งผู้วิจัยเลือกศึกษาคุณลักษณะของความมีวินัยในตนเองที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบงานวิจัยของ ฌ็องส์-พอล สตาบอร์น (2540) ซึ่งประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความตั้งใจจริง ความเป็นผู้นำ และความอดทน

กาญจนา ร้อยนาค, ดวงแข พิทักษ์สิน, and พิษมัยวีร์ สินสวัสดิ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี โดยคณะผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบของความมีวินัยในตนเองซึ่งประกอบด้วย 7 คุณลักษณะ คือ มีลักษณะมุ่งมั่น ภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

ชิตารัตน์ ชนะคำดี (2552: 97) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1 โดยผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบว่าคุณลักษณะของความมีวินัยในตนเองประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเป็นผู้นำและด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

สมบัติ พรธิอ้าว (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปองค์ประกอบของความมีวินัยในตนเองซึ่งประกอบด้วย 7 คุณลักษณะ คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความตั้งใจจริง ความมีภาวะผู้นำ ความอดทน และความตรงต่อเวลา

สมหมาย วินทะไชย (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้ทำการศึกษาความมีวินัยในตนเองซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการพึ่งตนเองได้ ด้านการควบคุมอารมณ์ และด้านความอดทน

ภาภุมิ อัมสอาด (2556: 9) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคอ่างทอง โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของธีระภรณ์ ดงอนนท์ (2552: 6) แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความมีวินัยในตนเองซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย ด้านความซื่อสัตย์ และด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น

สิริกกร สีนสม (2558: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 สรุปองค์ประกอบของความมีวินัยในตนเองซึ่งประกอบด้วย 8 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การควบคุมตนเอง ความตั้งใจ ความอดทน การแต่งกาย การตรงต่อเวลา การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม

สิรินาถ ชงศิลา (2557: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเองประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทน การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความตรงต่อเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อหาคุณลักษณะของควมมีวินัยในตนเองที่จะนำไปศึกษา โดยแสดงรายละเอียดการสังเคราะห์ดังกล่าวในตารางที่ 2 รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงคุณลักษณะของควมมีวินัยในตนเองที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะ	จิตินันท์ (2545)	กาญจนา (2551)	ธิดารัตน์ (2552)	สมบัติ (2553)	สมหมาย (2553)	ภาคภูมิ (2556)	สิริกร (2557)	สิรินาถ (2557)	รวม	คิดเป็นร้อยละ
การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม *	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	100
ความเชื่อมั่นในตนเอง *	✓	✓	✓	✓	✓			✓	6	75.0
ความรับผิดชอบ *	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	7	87.5
ความตั้งใจจริง	✓			✓			✓		3	37.5
ความเป็นผู้นำ *	✓	✓	✓	✓				✓	5	62.5
ความอดทน *	✓		✓	✓	✓		✓	✓	6	75.0
ลักษณะมุ่งอนาคต		✓							1	12.5
ความตรงต่อเวลา *		✓		✓		✓	✓	✓	5	62.5
ซื่อสัตย์สุจริต		✓	✓			✓			3	37.5
ด้านการพึ่งตนเองได้					✓				1	12.5
ด้านการควบคุมอารมณ์					✓		✓		2	25.0
ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น						✓	✓		2	25.0
การแต่งกาย							✓		1	12.5

หมายเหตุ * หมายถึง คุณลักษณะของควมมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา

จากตารางที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกคุณลักษณะของควมมีวินัยในตนเองที่ได้จากการสังเคราะห์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากคุณลักษณะที่มีผู้ศึกษาตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ดังนั้น ผลจากการสังเคราะห์ พบว่า คุณลักษณะที่นำมาศึกษาประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ ความอดทน และความตรงต่อเวลา

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองพบว่า วินัยในตนเองนั้นเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือความต้องการที่ตั้งใจไว้ โดยการควบคุมนั้นเกิดจากแรงกระตุ้นจากภายใน และพฤติกรรมที่แสดงออกมาต้องอยู่ในกฎและระเบียบของสังคม ซึ่งจัดเป็นประเภทหนึ่งของวินัย และเป็นองค์ประกอบหนึ่งของคุณธรรมและจริยธรรม แต่เนื่องจากไม่มีทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความมีวินัยในตนเองโดยตรง ประกอบกับในความเป็นจริงทางสังคม บุคคลจะอยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมที่แตกต่างกัน พฤติกรรมที่แสดงออกต่างกันเนื่องจากมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังที่ต่างกัน มีประสบการณ์จากการเรียนรู้ต่างกัน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงอาศัยทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมอเรอร์ 2) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม 3) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Bandura 4) ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม และ 5) ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ซึ่งสาระของทฤษฎีดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมอเรอร์

ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมอเรอร์ (Mowrer, 1950 อ้างถึงในดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2529: 34) เชื่อว่า การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น จะมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งโต โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดู ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่จะทำให้เกิดความสามารถในการให้รางวัลตนเองหรือความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น

เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดู โดยที่การเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น และได้รับการบำบัดความต้องการต่าง ๆ เช่น ความหิว และความสุขสบายต่าง ๆ ทำให้รู้สึกพึงพอใจ มีความสุข ซึ่งความรักความผูกพันของเด็กจะนำไปสู่การปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอน เกิดพฤติกรรมการเล่นแบบการกระทำหรือคำพูด ทั้งในทางที่ดีและไม่ดีของผู้ที่ตนรักและพึงพอใจ กลายเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น เมอเรอร์เชื่อว่า ลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุภาวะทางจิตใจของบุคคลนั้น จะปรากฏขึ้นในผู้ที่มีอายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์ เมื่อเติบโตเป็นผู้ที่สามารถควบคุมการปฏิบัติตนอย่างสมเหตุสมผลในสถานการณ์ต่าง ๆ สำหรับผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเอง จะเป็นเพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารก จึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำต่าง ๆ

ดังนั้นตามทฤษฎีของเมอเรอร์ การเกิดวินัยในตนเองจนเป็นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดูในวัยทารกอย่างมีความสุข ความอบอุ่นและผ่านการอบรมสั่งสอน หรือ การเลียนแบบที่ดึงมาจากผู้ที่เลี้ยงดูตน จึงจะพัฒนาเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้อง มีเหตุผลของบุคคลนั้น

3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

ทิสนา แคมณี (2546, อ้างถึงใน จรรย์ ศรีบัวนำ, 2550: 15-16) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมในที่นี้เป็นของเพียเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) โดยการ พัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม เพียเจต์ อธิบายว่า การพัฒนา จริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นและขึ้นกับวัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นใหญ่ ๆ คือ

ขั้นแรก อายุระหว่าง 5-8 ปี เป็นการยอมรับกฎกติกาจากผู้มีอำนาจเหนือตน (Heteronomous) เช่น บิดามารดา ครู และเด็กที่โตกว่า เด็กจะปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและเชื่อว่า กฎเกณฑ์เปลี่ยนแปลงไม่ได้

ขั้นที่สอง อายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มมีความคิดว่า กฎเกณฑ์ คือ ข้อตกลงระหว่าง บุคคลและผู้ที่ใช้กฎเกณฑ์จะต้องร่วมมือกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเชื่อว่ากฎเกณฑ์อาจ เปลี่ยนแปลงได้

เพื่อสะดวกแก่การศึกษา ผู้วิจัยจึงสรุปแสดงรายละเอียดของทฤษฎีพัฒนาการทาง จริยธรรมตามแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget)

ขั้นการใช้เหตุผลทางจริยธรรม	ช่วงอายุ
ขั้นที่ 1 การยอมรับกฎกติกาจากผู้มีอำนาจเหนือตน (Heteronomous)	อายุระหว่าง 5-8 ปี
ขั้นที่ 2 กฎเกณฑ์ คือ ข้อตกลงระหว่างบุคคล และเชื่อว่ากฎเกณฑ์อาจเปลี่ยนแปลงได้	อายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป

ต่อมาโคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้พัฒนาแนวคิดต่อเนื่องจากของเพียเจต์ (Piaget) โดย แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็นทั้งหมด 6 ขั้น ได้แก่

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Level) ระดับนี้บุคคลจะเลือกตัดสินใจกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น มักพบในเด็กอายุ 2-10 ปี ในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 1 ชั้นการหลบหลีกการลงโทษ (อายุ 2-7 ปี) คือ การตัดสินใจโดยมุ่งหมายที่จะหลบหลีกไม่ให้ตนเองถูกลงโทษ

ชั้นที่ 2 ชั้นการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี) คือ การตัดสินใจโดยมุ่งหมายที่จะได้รับผลตอบแทนที่ตนพอใจหรือต้องการ

ระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) ระดับนี้บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ระเบียบ ประเพณี กฎหมาย ศาสนา มีการเลียนแบบและทำตามเพื่อให้ผู้อื่นเห็นชอบ ต่อมาจึงคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม มักพบในช่วงอายุ 10-16 ปี ในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 3 ชั้นการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี) คือ การตัดสินใจโดยการคล้อยตามความเห็นชอบหรือการชักจูงผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน

ชั้นที่ 4 ชั้นการทำหน้าที่ทางสังคม (อายุ 13-16 ปี) คือ การตัดสินใจโดยถือว่าตนมีหน้าที่ที่จะทำสิ่งนั้นในฐานะที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น และสังคมนั้นคาดหวังที่จะกระทำตนในหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

ระดับที่ 3 ระดับเหนือเกณฑ์ (Post Conventional Autonomous or Principle Level) เป็นระดับที่มีจริยธรรมขั้นสูงสุด มีการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดไตร่ตรองแล้วตัดสินใจตามแต่จะเห็นสิ่งใดสำคัญกว่ากันพบในช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 5 ชั้นการทำตามคำมั่นสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป) คือ การตัดสินใจโดยเห็นแก่ประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น บุคคลที่มีจริยธรรมในขั้นนี้จะสามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้

ชั้นที่ 6 ชั้นการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่) คือ การตัดสินใจเพื่ออุดมคติอันยิ่งใหญ่ที่เป็นหลักประจำใจของตน บุคคลที่มีจริยธรรมในขั้นนี้นับว่าเป็นผู้มีจริยธรรมในขั้นสูงสุด

เพื่อสะดวกแก่การศึกษา ผู้วิจัยจึงสรุปแสดงรายละเอียดของทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

ขั้นในการใช้เหตุผลทางจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบหลีกการลงโทษ (อายุ 2-7 ปี)	ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์
ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี)	(Preconventional Level) ช่วงอายุ 2-10 ปี
ขั้นที่ 3 ขั้นการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี)	ระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์
ขั้นที่ 4 ขั้นการทำหน้าที่ทางสังคม (อายุ 13-16 ปี)	(Conventional Level) ช่วงอายุ 10-16 ปี
ขั้นที่ 5 ขั้นการทำตามคำมั่นสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป)	ระดับที่ 3 ระดับเหนือเกณฑ์
ขั้นที่ 6 ขั้นการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	(Principle Level) ช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป

จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามขั้นตอนตามวุฒิภาวะของบุคคล โดยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพัฒนาการทางสติปัญญา และได้รับอิทธิพลจากสังคมเป็นส่วนใหญ่

3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura)

จิตตานันท์ ตีกุล (2545: 41) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า ทฤษฎีนี้อธิบายการเกิดจริยธรรมว่าเป็นกระบวนการสังคมประกิต (Social Learning Theory) โดยการซึมซับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากสังคมที่เติบโตมา ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม พัฒนาโดยนักจิตวิทยาชื่อ Bandura (1977) เขาเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งตัวแบบนี้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น อาจจะเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ก็ได้ ซึ่งตัวแบบสามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกพร้อม ๆ กัน ตัวแบบนี้จะทำหน้าที่ 3 ลักษณะ คือ อาจทำหน้าที่ส่งเสริมหรือยับยั้งการเกิดของพฤติกรรมหรือช่วยให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่ โดยตัวแบบนี้เป็นบุคคลจริง (Live Model) หรือตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูนหรือหนังสือนิยาย เป็นต้น

การเรียนรู้ตัวแบบนี้ประกอบด้วยกระบวนการ 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการตั้งใจ (Attention Process)
2. กระบวนการจดจำ (Retention Process)
3. กระบวนการกระทำ (Production Process)
4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process)

การเรียนรู้ในแต่ละกระบวนการจะเป็นไปอย่างไรขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมและปัจจัยทางพฤติกรรม

นอกจากนั้น Bandura ยังได้เสนอแนวความคิดไว้ ดังนี้

1. **สิ่งที่เรียนรู้** การเรียนรู้ของคนเรานั้นเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ซึ่งกลายเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมและเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น บุคคลก็จะมี ความคาดหวังไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับการเกิดผลจากกระทำนั้น ทำให้ตัดสินใจได้ว่า ควรทำหรือไม่ทำ

2. **วิธีการเรียนรู้** การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ ซึ่งมีทั้งประสบการณ์ทางตรงและ ประสบการณ์ทางอ้อม โดยการสังเกต อ่าน ฟัง การบอกเล่าที่เกิดกับผู้อื่น ทำให้คนเรามีการเรียนรู้ ได้กว้างขวาง

3. **ความเชื่อ** ผลจากการเรียนรู้อยู่ในรูปของความเชื่อว่ามีสิ่งหนึ่งจะสัมพันธ์กับอีกสิ่ง หนึ่ง ทั้งนี้เกิดจากการสังเกตและการคิดของบุคคล รวมทั้งการบอกเล่าจากบุคคลอื่น ความเชื่อนี้ สามารถกำหนดพฤติกรรมของบุคคลได้

4. **การควบคุมพฤติกรรมด้วยความรู้และความเข้าใจ** บุคคลมีความรู้ความเข้าใจและ สามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองรู้ได้ รวมทั้งมองเห็นผลการกระทำของตนที่จะเกิดตามมา ซึ่งอาจดีหรือ เลวทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าควรทำหรือไม่ควรทำ

5. **จริยธรรม** หมายถึง หลักการ กฎเกณฑ์ แนวทางของประเพณี ปฏิบัติ บุคคล สามารถประเมินจริยธรรมของตนได้จากความผิดถูกของการกระทำของตนเอง

6. **การบังคับตนเอง** บุคคลสามารถบังคับตนเองในการที่จะประพฤติหรือละเว้นการ ประพฤติได้ ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อมของตนเอง ความสามารถในการ บังคับตนเองนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคม หากการเสริมแรงของสังคมเป็นไปในทางบวกก็มี แนวโน้มที่บุคคลจะละเว้นในสิ่งที่ไม่ดีและประพฤติในสิ่งที่ดีงาม

จากทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทางการเรียนรู้ทางสังคม สรุปได้ว่า สถาบันหรือกลุ่มสังคมมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือสถาบันครอบครัวและโรงเรียน

3.4 ทฤษฎีการกระจำนียม

มาลัยพร นนท์แก้ว (2551: 31) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้คือ Rath, Harmin and Simon โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีสัมพันธนิยม (Relativism) ที่มีหลักการว่า ความ ถูกต้องที่ดียิ่งมีได้ขึ้นอยู่กับหลักการที่แน่นอนแต่จะผันแปรตามบุคคลและสภาพการณ์ต่าง ๆ ใน หลักการของทฤษฎีการกระจำนียมจะไม่กำหนดจริยธรรมที่จะปลูกฝัง มีการยอมรับการตัดสินใจ ความรู้สึก

และค่านิยมที่เลือกแล้ว การทำค่านิยมให้กระจ่างนั้น คือกระบวนการที่บุคคลสามารถเลือกค่านิยม โดยอาศัยความรู้สึกรู้สึกและการวิเคราะห์พฤติกรรมว่าจะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างไร เมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องเลือกและช่วยในการกำหนดว่า การเลือกพฤติกรรมเช่นนั้นจะมีเหตุผลหรือไม่ ความกระจ่างของบุคคลมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. บุคคลเลือกกระทำอย่างอิสระเสรีไม่มีการบังคับ
2. บุคคลเลือกทางเลือกหลาย ๆ ทาง
3. บุคคลเลือกจากการพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทางแล้ว
4. บุคคลมีความยินดี และภูมิใจในการเลือกกระทำสิ่งนั้น
5. บุคคลยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผย
6. บุคคลกระทำตามที่ตนตัดสินใจเลือก และชักชวนผู้อื่นเมื่อมีโอกาส
7. บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ แม้ว่าผู้อื่นจะไม่กระทำตาม

จากทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม สรุปได้ว่า เราไม่ควรกำหนดตัวคุณธรรมให้ แต่ควรใช้ คำพูด คำถามเพื่อกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดใคร่ครวญ และตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยตัวของเขาเอง โดยไม่มีการชักจูง

3.5 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นทฤษฎีที่เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดี คนเก่งและมีสุขของคนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2544, อ้างถึงใน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551: 19-20) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ราก ลำต้น และส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้

ส่วนแรกคือ ราก แทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตกกังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสม กับ เหตุการณ์
2. ความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้าน และการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของเพียเจต์ (Piaget)
3. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของคนอื่น

ส่วนที่สองคือ ลำต้น เป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

1. ทักษะคิด ค่านิยม และคุณธรรม

ทักษะคิด หมายถึง การเห็นประโยชน์-โทษ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ

คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าดีงาม ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่กระทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

3. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลว่าสิ่งที่กระทำลงไปในปัจจุบันจะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนความสามารถในการอดได้ รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้

4. ความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่เกิดจากการกระทำของตนเอง มิใช่เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือการควบคุมของคนอื่น เป็นความรู้สึกในการทำนายได้ ควบคุมได้ของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี Locus of Control ของรอตเตอร์ (Rotter, 1966)

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961)

ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดีและเก่งซึ่งแสดงพฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนดี และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, 2544 อ้างถึงใน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551: 20-21) คือ

1. พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

1.1 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ทำร้ายหรือทำลายตนเอง เช่น การดูแลสุขภาพของตนเอง การบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ติดยาเสพติด ไม่เล่นการพนัน เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำร้าย ทำลายหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษ ไม่ก้าวร้าว ขับขี่อย่างมีมารยาท ซื่อสัตย์ เป็นต้น

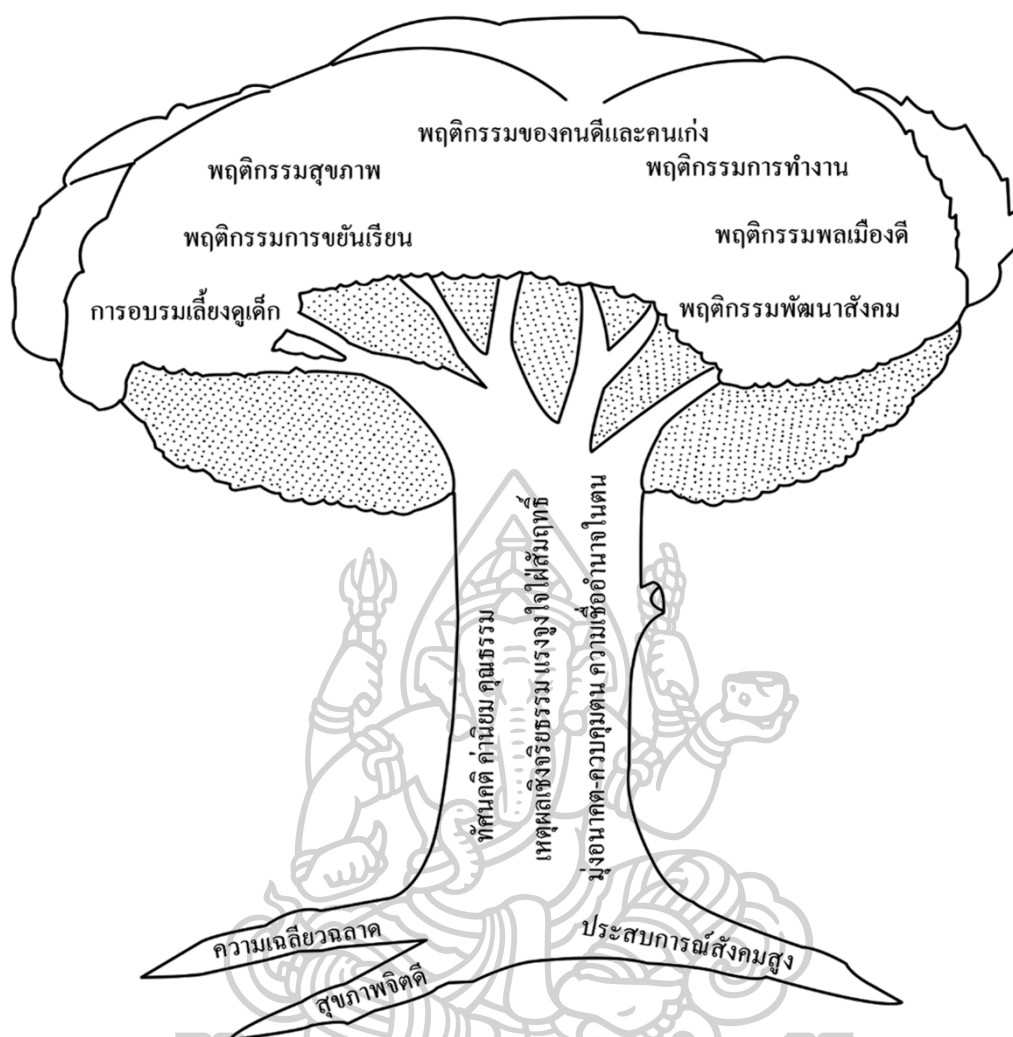
2. พฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่

2.1 พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น พฤติกรรมการเรียนการทำงาน พฤติกรรมการปกครองของหัวหน้า และเคารพกฎหมาย เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมพัฒนา เป็นการพัฒนาตนเอง ผู้อื่นและสังคม เช่น ใฝ่รู้รักการอ่าน เป็นกัลยาณมิตร การอาสา ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เป็นต้น

จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการ ที่ลำดับของต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงพอเหมาะกับอายุ จึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ ที่ลำดับของต้นไม้อายุ โดยที่จิตทั้ง 5 ลักษณะนี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลที่มีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าวและอยู่ในสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้โดยวิธีการอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากลึกนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำดับต้น หากบุคคลมีพื้นฐานทางด้านจิตใจเป็นปกติและได้รับประสบการณ์ทางสังคมที่เหมาะสม บุคคลนั้นก็จะสามารถพัฒนาโดยธรรมชาติ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรมทางจริยธรรม

ที่มา: ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ใน การวิจัยและพัฒนาบุคลากร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544.

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง พบว่า ความมีวินัยในตนเองของแต่ละบุคคลเกิดจากการได้รับการปลูกฝังจากบุคคลใกล้ชิดตั้งแต่เด็ก โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดู และการพัฒนาความมีวินัยในตนเองนั้นจะเป็นไปตามขั้นและขึ้นอยู่กับวัย โดยมีสถาบันหรือกลุ่มทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกฝังและพัฒนาความมีวินัยในตนเอง โดยมีการใช้ตัวแบบมาช่วยในการส่งเสริมและพัฒนา ตัวแบบนั้นเป็นบุคคลจริง (Live Model) หรือตัวแบบที่เป็น

สัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูนหรือหนังสือนิยาย เป็นต้น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีรายละเอียดของเอกสารและงานวิจัย ดังนี้

จิตตานันท์ ตีกุล (2545: 7) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ประการแรก เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองระหว่างนักศึกษากลุ่มสาขาวิชา ประการที่สอง เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง ประการที่สาม เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเอง และประการสุดท้าย เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวน 1,241 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรภายในแฝง คือ ความมีวินัยในตนเอง ตัวแปรภายนอกแฝง คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้การควบคุมอีโก้ และการควบคุมซูเปอร์อีโก้ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย อาชีพบิดา การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความมีวินัยในตนเองของอาจารย์ ความมีวินัยในตนเองของกลุ่มเพื่อนสนิท และอิทธิพลของสื่อมวลชน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์กลุ่มพหุ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรต้น 7 ตัวแปร ร่วมกันทำนายความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 45 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณเท่ากับ .670 โมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 79 ความมีวินัยในตนเองได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายในตัวบุคคลมากกว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเอง มีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบของโมเดลระหว่างนักศึกษาต่างกลุ่มสาขาวิชา โมเดลสำหรับแต่ละกลุ่มสาขาวิชา มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ทุกค่าที่ทดสอบ

จรัญ ศรีบัวนำ (2550: 110-111) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อพัฒนา โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างในการ วิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 800 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามคุณธรรม 8 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความกตัญญูกตเวที ความประหยัด และความเสียสละ และปัจจัยที่ ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร 6 ด้าน ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ ความ สนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความใฝ่รู้ จิตอาสา และลักษณะมุ่งอนาคต
2. สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว
3. สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ กิจกรรม การเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลเอาใจใส่ของครู ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
4. การปฏิบัติทางศาสนา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมกิจกรรม ทางศาสนา และการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้
5. สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วม กิจกรรมกับชุมชน และการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน
6. การรับรู้สื่อ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครมีค่าสัมประสิทธิ์การถ่วงน้ำหนัก (R^2) เท่ากับ 0.511 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยสามารถ อธิบายความแปรปรวนระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 51.1 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน พบว่า ตัวแปรคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับอิทธิพลทางตรงที่เป็นบวกจากตัวแปร สิ่งแวดล้อมภายในบ้านมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรการปฏิบัติทางศาสนา ตัวแปรคุณลักษณะ

ส่วนตัวของนักเรียน ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในชุมชน และตัวแปรการรับรู้สื่อ ตามลำดับ

โชคชัย ปัญญาคำ (2550: 107) ได้ทำการศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่ พบว่า คุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่โดยภาพรวมและแยกตามคณะ พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างสูงและคุณลักษณะด้านจริยธรรมที่มีมากเป็นอันดับแรกคือ การเป็นผู้ตรงต่อเวลา ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษา พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ถึงกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม และการรับรู้การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณลักษณะด้านจริยธรรมได้ร้อยละ 38.60

ณรงค์ พันธุ์สวัสดิ์ (2551: 96-97) ได้ทำการศึกษากระบวนการบริหารจัดการที่ส่งผลให้นักเรียนรักความประหยัดและออม: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกะปง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลือกมาแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 20 คน พบว่า เงื่อนไขที่ส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยรักการประหยัดและออม ได้แก่ ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำในการบริหารโรงเรียน ผู้ปกครองที่ดูแลเอาใจใส่ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตรหลานและกรรมการสถานศึกษาที่ให้การสนับสนุน

ธัญพร แซ่เทียน (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยศึกษาตัวแปรพยากรณ์คือปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน ประกอบด้วย ชั้นปีที่ศึกษา บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ประกอบด้วยลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และตัวแปรเกณฑ์ คือ ความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ประชากรคือนักเรียนที่กำลังเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีการศึกษา 2550 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากร จำนวน 355 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมี

ระเบียบวินัยของนักเรียน มี 6 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียนมี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน บุคลิกภาพ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้สามารถรวมกันพยากรณ์ความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระดังง์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ร้อยละ 50.6

นพรัตน์ ชัยเรือง (2551: 205-207) ได้ทำการศึกษาวิจัย พหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น โรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 52 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 1,300 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและการวัดจำนวน 3 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การคำนวณหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและการวิเคราะห์พหุระดับของการวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสเรล 8.72 พบว่า ปัจจัยนักเรียน พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองมากที่สุด รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกส่งผ่านลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง เพศหญิงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ปัจจัยระดับห้องเรียนไม่มีตัวแปรใด ๆ ที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน ปัจจัยระดับโรงเรียน ความสามารถของผู้บริหารในการพัฒนาจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร

มาลัยพร นนท์แก้ว (2551: 6) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุความมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุความมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองและกลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมือง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ

วิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 769 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 3 ตัว คือ 1) ความมีคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยคุณธรรม 7 ประการ ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความเมตตากรุณา ความประหยัด และการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งตัวแปรที่สังเกตได้มี 3 ตัว คือ ความรู้ เจตคติ และทักษะ 2) ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ การควบคุมอีโก้ และการควบคุมซูเปอร์อีโก้ และ 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว คือ สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครู การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา และพฤติกรรมมารับสื่อ ตัวแปรแฝงทั้งหมดวัดจากตัวแปรสังเกตได้ 10 ตัว เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 6 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง และวิเคราะห์กลุ่มพหุ ด้วยโปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุความมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ญาณิศ สว่างจิต (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร และ 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร เมื่อจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ และระดับการศึกษา คุณธรรมพื้นฐานที่นำมาศึกษาในครั้งนี้มี 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 340 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t-test) โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อม 2) การจัดกิจกรรมด้านจริยศึกษา 3) การวัดผลประเมินผล 4) การบริหารโรงเรียน และ 5) วิธีจัดการเรียนการสอนของครู

พระมหาเสวี ยีพระบาง (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร 3 ด้าน คือ ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ตัวแปร ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ตัวแปร ได้แก่ สภาพครอบครัวด้านบิดามารดาหย่าร้างกัน

3. ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร มี 5 ตัวแปร ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพครอบครัวด้านบิดามารดาอยู่ร่วมกัน และสภาพครอบครัวด้านบิดามารดาถึงแก่กรรม

4. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ตัวแปร โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปยังตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และนิสัยทางการเรียน ตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 39.8

พระมหาอาจารย์คำตัน (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน จำแนกตามปัจจัยด้านบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยา และปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐมจำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ปัจจัยที่ศึกษาประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคคล ตัวแปรที่ศึกษา คือ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสภาพครอบครัว 2) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และ 3) ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรที่ศึกษา คือ การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา การรับรู้คุณธรรม จริยธรรม ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่มีเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับชั้นและสภาพครอบครัวที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ปัจจัยด้านสังคม ด้านการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สามารถร่วมกันทำนายผลการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ได้ร้อยละ 13.1

พระมหาจิรัตถกร อริโย (มะสุใส) (2554: 69-70) ได้ทำการศึกษาวิจัย ปัจจัยทางจิตสังคม ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จุดมุ่งหมายในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาว่านักเรียนของโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการ โรงเรียนวิถีพุทธจะมีพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมมากน้อยเพียงใด และอะไรคือปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเหล่านั้น 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนานักเรียน ให้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม พฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมที่ศึกษา ได้แก่ ความซื่อสัตย์ และความมีระเบียบวินัยในตนเอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรอิสระ 3 กลุ่ม กลุ่มแรก เป็นกลุ่มจิตลักษณะเดิมมี 4 ตัวแปร คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน และทัศนคติที่ดีต่อ

พฤติกรรมการเรียนรู้ควคู่คุณธรรม กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มสถานการณ์มี 3 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนับสนุนและใช้เหตุผล และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน และกลุ่มสุดท้าย เป็นกลุ่มตัวแปรทางชีวสังคมภูมิหลังของนักเรียน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและเกรดเฉลี่ย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตห้วยขวาง-ดินแดง ซึ่งได้แก่ โรงเรียนประชาราชราษฎร์บำเพ็ญ โรงเรียนสามเสนนอก โรงเรียนวิสุทธิ และโรงเรียนอำนวยการพิทย จำนวน 480 คน ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความแตกต่างกันต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควคู่คุณธรรมของนักเรียน ได้แก่ เพศ และเกรดเฉลี่ย
2. ปัจจัยที่ไม่มีความแตกต่างกันต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควคู่คุณธรรมของนักเรียน ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา
3. ปัจจัยทางจิตทุกตัว คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน ทักษะคิดที่ดีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควคู่คุณธรรม การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษนสนับสนุนและใช้เหตุผล และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ควคู่คุณธรรม

วันทนา อมตาริยกุล และจางงค์ อมตาริยกุล (2554: 52) ได้ทำการศึกษาวิจัย การเปรียบเทียบคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น โดยการเลือกเฉพาะเจาะจงจำนวน 50 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดู โดยรวมมีคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกแต่ละด้าน พบว่า 1) นักศึกษาที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวดขัน มีคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับสูง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง 2) นักศึกษาที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีคุณธรรมด้านความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นงลักษณ์ สิทธิโชค (2555: 4-5) ได้ทำการศึกษาวิจัย บทบาทของครอบครัวคาทอลิกในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ในเขตหมู่บ้านซ่งแย้ ตำบลคำเตย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนใน

5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเชื่อในหลักคำสอน 2) ด้านความยุติธรรม 3) ด้านความเสียสละและการแบ่งปัน 4) ด้านความซื่อสัตย์ และ 5) ด้านความรับผิดชอบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา ได้แก่ กลุ่มบาทหลวง กลุ่มภคินี กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านช่งแย้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลคือการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครอบครัวคาทอลิกในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและอบรมสั่งสอน

พระมหาอดิศักดิ์ เตชปัญญา (โฆมรัมย์) (2555: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนบ้านแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้ว 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อม และการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้ว ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านแก้ว ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 221 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้ว โดยรวม พบว่า นักเรียนมากกว่าครึ่ง มีการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านร่างกาย 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อม และการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้ว โดยรวม พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยาใจ เดชพันธ์ (2556: 17) ได้ทำการศึกษาวิจัย ปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ศึกษาปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ข้อมูลพหุระดับเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 90 โรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาระดับคุณธรรมของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่นำมาศึกษามีอยู่ 2 ระดับ ได้แก่ 1) ปัจจัยระดับ โรงเรียน ตัวแปรที่ศึกษา คือ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง/ชุมชน คุณธรรมของครู พฤติกรรมการ

สอน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน 2) ปัจจัยระดับนักเรียน ตัวแปรที่ศึกษา คือ ลักษณะมุ่งอนาคต การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ซึ่งคุณธรรมดังกล่าว ประกอบด้วย ความประหยัด ความซื่อสัตย์และความมีวินัย 2. ปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 2 ระดับ คือ 1) ปัจจัยระดับนักเรียน 5 ปัจจัย โดยลักษณะมุ่งอนาคต การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ปัจจัยระดับโรงเรียน 6 ปัจจัย โดยการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณธรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีอิทธิพลทางลบต่อคุณธรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง/ชุมชน คุณธรรมของครู พฤติกรรมการสอนของครูและสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อเดลจานา โดทตี และเซลมัน (Adalbjarnardottri & Selman, 1997: 409-428) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในการส่งเสริมความสามารถและทักษะในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีลักษณะเป็นการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมให้กับเด็ก โดยจัดทำเป็นโปรแกรมให้กับครูในการพัฒนาตนเองในการสอน ด้วยการลดการใช้อำนาจ รับผิดชอบ ให้ความร่วมมือและเป็นมิตรกับเด็ก ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่มีการปรับปรุงตนเองมีผลต่อการพัฒนาอารมณ์และจริยธรรมของนักเรียนในทิศทางที่สูงขึ้น

เชกเคิลฟอร์ด (Shackelford, 2000: 21-35) ได้ทำการศึกษามีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนในเรื่องเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน พบว่า พ่อ แม่ ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ควรมีการพัฒนาความร่วมมือและนำโครงการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไปปฏิบัติให้เกิดผลดีซึ่งจากการอบรมทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมตามศักยภาพของตนเอง สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนของผู้ปกครองตลอดทั้งปี ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษา

โจนและโรเบิร์ต (Joan & Robert, 2007: 335-357) ได้ทำการศึกษาผลของความเข้มข้นทางศีลธรรมบนการตัดสินใจเชิงจริยธรรม โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ส่วนวิธีที่ 2 ศึกษาความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม โดยทั้งสองวิธีมีตัวแปรต้น

คือ อายุ เพศ สาขาที่เรียน สำหรับการวัดตัวแปรต้นนั้นใช้แบบวัดที่มี 12 ข้อที่เรียกว่า Perceived Moral Intensity Scale (PMIS) ซึ่งได้ปรับมาจาก Singhapakdi (1996) และ Frey (2000) เป็นแบบมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ส่วนตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะการสร้างเหมือนเป็นบทบาทพยนตร์ ใช้แบบวัดของ Reidenbach (1998) และ Robin's (1990) มี 8 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์การถดถอยของการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ตัวแปรมีความสำคัญร้อยละ 24 ของความแปรปรวนในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ 0.002 แสดงว่าตัวแปรไม่มีนัยสำคัญ ผลการวิจัยทั้ง 2 วิธีสรุปได้ว่าการถดถอยของเพศ อายุ สาขาที่เรียน และการเข้าใจเกี่ยวกับความเข้มข้นทางศีลธรรมทั้ง 3 แบบ มีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองที่จะนำไปศึกษา โดยแสดงรายละเอียดการสังเคราะห์ดังกล่าวในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัย	จิตานันท์ ดิคุล(2545)	จรัญ ศรีบัวนา (2550)	โชคชัย ปัญญาคำ (2550)	ณรงค์ พันธุ์สวัสดิ์ (2551)	นพรัตน์ ชัยเรือง (2551)	มาลัยพร นนทแก้ว (2551)	ญานิศา สว่างจิต (2553)	ธัญพร แซ่เทียน (2551)	พระมหาเสรี ยีพระบาง (2547)	พระมหาอจริพงษ์ คำตัน (2554)	พระมหาจิรติกร อริโย (2554)	วันทนา อมตาริยกุล (2554)	นงลักษณ์ สิทธิโชค (2555)	พระมหาอดิศักดิ์ เสงปโน (2555)	ยาใจ เดชขันธ์ (2556)	Adalbjarnadottri (1997)	Shackelford (2000)	Joan and Robert (2007)	รวม	ร้อยละ
ปัจจัยภายในตัวบุคคล																				
เพศ					✓					✓	✓							✓	4	22.22
ความรู้						✓													1	5.56
เจตคติ						✓													1	5.56
ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว *		✓	✓							✓									3	16.67
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		✓									✓								2	11.11
ความใฝ่รู้		✓																	1	5.56
จิตอาสา		✓																	1	5.56
ลักษณะมุ่งอนาคต *		✓									✓				✓				3	16.67
ความฉลาดทางอารมณ์			✓							✓									2	11.11
นิสัยทางการเรียน									✓										1	5.56

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย	จิตตานันท ติกุล(2545)	จรรย์ ศรีบัวนำ (2550)	โชคชัย ปัญญาคำ (2550)	ณรงค์ พันธุ์สวัสดิ์ (2551)	นพรัตน์ ชัยเรือง (2551)	มาลัยพร นนท์แก้ว (2551)	ญาณิศา สว่างจิต (2553)	ธัญพร แซ่เทียน (2551)	พระมหาเสวี ยีพระบาง (2547)	พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน (2554)	พระมหาจิรติกร อริโย (2554)	วันทนา อมตาริขกุล (2554)	นงลักษณ์ สิทธิโชค (2555)	พระมหาอดิศักดิ์ เตชบุญโญ (2555)	ยาใจ เดชจันทร์ (2556)	Adalbjarnardottri (1997)	Shackelford (2000)	Joan and Robert (2007)	รวม	ร้อยละ
การควบคุมอิโก้	✓				✓														2	11.11
การควบคุมซูเปอร์อีโก้	✓				✓														2	11.11
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา								✓		✓	✓								3	16.67
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน										✓									1	5.56
การเห็นคุณค่าในตนเอง										✓									1	5.56
การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม										✓									1	5.56
ความเชื่ออำนาจในตน											✓								1	5.56
อายุ											✓							✓	2	11.11
เกรดเฉลี่ย											✓								1	5.56
สาขาที่เรียน																		✓	1	5.56
การเข้าใจเกี่ยวกับศีลธรรม																		✓	1	5.56

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย	จิตตานันท์ ดิกุล(2545)	จรัญ ศรีบัวนำ (2550)	โชคชัย ปัญญาคำ (2550)	ณรงค์ พันธุ์สวัสดิ์ (2551)	นพรัตน์ ชัยเรือง (2551)	มาลีพร นนท์แก้ว (2551)	ญาณิศ สว่างจิต (2553)	ธัญพร แซ่เทียน (2551)	พระมหาเสวี ยีพระบาง (2547)	พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน (2554)	พระมหาจิรติกร อริโย (2554)	วันทนา อมตวิฑกุล (2554)	นงลักษณ์ สิทธิโชค (2555)	พระมหาอดิศักดิ์ เตชบุญโญ (2555)	ยาใจ เดชจันทร์ (2556)	Adalbjarnadottri (1997)	Shackelford (2000)	Joan and Robert (2007)	รวม	ร้อยละ
ปัจจัยด้านครอบครัว																				
การอบรมเลี้ยงดู		✓											✓	✓					3	16.67
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว		✓						✓											2	11.11
อาชีพบิดา	✓																		1	5.56
การถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว		✓												✓					2	11.11
การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง*				✓											✓		✓		3	16.67
สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว						✓		✓											2	11.11
สภาพครอบครัว								✓		✓									2	11.11
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผล											✓								1	5.56

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย	จิตตานันทิ ตฤกุล(2545)	จรรย์ ศรีบัวนำ (2550)	โชคชัย ปัญญาคำ (2550)	ณรงค์ พันธุ์สวัสดิ์ (2551)	นพรัตน์ ชัยเรือง (2551)	มาลีพร นนท์แก้ว (2551)	ญาณิศ สว่างจิต (2553)	ธัญพร แซ่เทียน (2551)	พระมหาเสวี ยีพระบาง (2547)	พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน (2554)	พระมหาจิรศักดิ์ อริโย (2554)	วันทนา อมตาริขกุล (2554)	นงลักษณ์ สิทธิโชค (2555)	พระมหาอดิศักดิ์ เตชบุญโญ (2555)	ยาใจ เดชจันทร์ (2556)	Adalbjarnadottri (1997)	Shackelford (2000)	Joan and Robert (2007)	รวม	ร้อยละ
การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ											✓								1	5.56
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย*	✓					✓									✓				4	22.22
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน															✓				2	11.11
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละ ละเลย												✓							1	5.56
การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง													✓						1	5.56
ปัจจัยด้านโรงเรียน																				
กิจกรรมการเรียนการสอน		✓					✓												2	11.11
กิจกรรมเสริมหลักสูตร *		✓					✓								✓				3	16.67
การดูแลเอาใจใส่ของครู		✓																	1	5.56

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย	จิตตานันท์ ดิคุล(2545)	จรรย์ ศรีบัวนำ (2550)	โชคชัย ปัญญาคำ (2550)	ณรงค์ พันธุ์สวัสดิ์ (2551)	นพรัตน์ ชัยเรือง (2551)	มาลีพร นนท์แก้ว (2551)	ญาณิศา สว่างจิต (2553)	ธัญพร แซ่เทียน (2551)	พระมหาเสวี ยีพระบาง (2547)	พระมหาอาจรรย์พงษ์ คำตัน (2554)	พระมหาจิรติกร อริโย (2554)	วันทนา อมตาริขกุล (2554)	นงลักษณ์ สิทธิโชค (2555)	พระมหาอดิศักดิ์ เตชบุญโญ (2555)	ยาใจ เดชจันทร์ (2556)	Adalbjarnadottri (1997)	Shackelford (2000)	Joan and Robert (2007)	รวม	ร้อยละ
ความสัมพันธ์กับเพื่อน *		✓						✓		✓					✓				4	22.22
การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน *		✓					✓	✓		✓					✓				5	27.78
การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู *			✓			✓									✓				3	16.67
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร				✓	✓														2	11.11
การวัดผลประเมินผล							✓												1	5.56
สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน*								✓	✓						✓				3	16.67
การเป็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน	✓										✓								2	11.11
การบริหารโรงเรียน							✓												1	5.56
พฤติกรรมการสอนของครู															✓	✓			2	11.11
ความมีวินัยในตนเองของอาจารย์	✓																		1	5.56

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย	จิตตานันท ติกุล(2545)	จรรย์ ศรีบัวนำ (2550)	โชคชัย ปัญญาคำ (2550)	ณรงค์ พันธุ์สวัสดิ์ (2551)	นพรัตน์ ชัยเรือง (2551)	มาลัยพร นนทแก้ว (2551)	ญาณิศา สว่างจิต (2553)	ธัญพร แซ่เทียน (2551)	พระมหาเสวี ชิพระบาง (2547)	พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน (2554)	พระมหาจิรติกร อริโย (2554)	วันทนา อมตวิริยกุล (2554)	นงลักษณ์ สิทธิโชค (2555)	พระมหาอดิศักดิ์ เตชบุญโญ (2555)	ยาใจ เดชขันธุ์ (2556)	Adalbjarnadottri (1997)	Shackelford (2000)	Joan and Robert (2007)	รวม	ร้อยละ
การปฏิบัติทางศาสนา																				
การร่วมกิจกรรมทางศาสนา		✓				✓													2	11.11
การนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้		✓																	1	5.56
สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน																				
การร่วมกิจกรรมกับชุมชน		✓																	1	5.56
การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน		✓																	1	5.56
ความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อม														✓					1	5.56
การรับรู้สื่อ																				
การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน		✓				✓													2	11.11
ความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ	✓	✓																	2	11.11

หมายเหตุ * คือ ตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา

จากตารางที่ 5 ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ที่มีผู้ศึกษาตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป แต่สำหรับตัวแปรบางตัวที่มีผู้ศึกษาแต่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษาเพราะเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถจะไปจัดกระทำได้ (Attribute Variable) หรือเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่ ตัวแปรเพศ และระดับชั้นที่กำลังศึกษา

ดังนั้น ผลจากการสังเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่นำมาศึกษามี 3 ด้าน 9 ตัวแปร ได้แก่

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคลมี 2 ตัวแปร ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต
2. ปัจจัยด้านครอบครัวมี 2 ตัวแปร ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง
3. ปัจจัยด้านโรงเรียนมี 5 ปัจจัย ประกอบด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อนการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนอกจากจะมีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังสอดคล้องกับทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต เป็นส่วนหนึ่งของลำดับตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นส่วนหนึ่งของดอกและผลตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน และตามทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mowrer) สำหรับความสัมพันธ์กับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ที่กล่าวว่าความสัมพันธ์ของจริยธรรมกับการคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนหรือผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด ส่วนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura) และทฤษฎีการกระจำค่านิยมของ Rath, Harmin and Simon และการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) ที่ระบุว่า นักเรียนจะเลียนแบบพฤติกรรมการกระทำความดีที่เรียกว่าคุณธรรมจากคนรอบข้าง เช่น บิดา มารดา ครู อาจารย์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลที่นักเรียนใกล้ชิด ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและให้ความสนใจ เอาใจใส่นักเรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งจะเป็นการช่วยหนุนให้นักเรียนมีวินัยในตนเองมากยิ่งขึ้น

5. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยแยกเสนอสาระ ดังนี้ ความเป็นมาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หลักการในการดำเนินงาน จุดเน้นในการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ความเป็นมาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เกิดขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534: 2) โดยให้สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่ภูมิภาคในลักษณะการกระจายอย่างทั่วถึง เริ่มดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนนำร่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 และเปิดโอกาสอย่างเป็นทางการในปีการศึกษา 2534 โดยคัดเลือกโรงเรียนที่มีความเหมาะสมกระจายไปทั่วทุกภูมิภาค โดยมุ่งหวังให้เยาวชนที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและอยู่ห่างไกลได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนใกล้บ้าน และเพื่อเป็นการสนองนโยบายขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ต้องเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม และเหมาะสมสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน 3 ระดับ คือ ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ผลผลิตที่ได้คือนักเรียนที่มีคุณภาพตามเป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นพลเมืองที่ดี สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข

5.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานอีก 3 ปี เป็นทรัพยากรมนุษย์ มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะอาชีพเพียงพอต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือประกอบอาชีพอิสระได้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม หรือเพื่อการศึกษาในระดับสูงขึ้น

5.3 เป้าหมาย

5.3.1 นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี โดยมีนักเรียนเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษาที่ผ่านมา

5.3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด และเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เศรษฐกิจและท้องถิ่น

5.4 หลักการในการดำเนินงาน

- 5.4.1 จัดการศึกษาในลักษณะให้เปล่า และไม่บังคับ
- 5.4.2 สนองผู้เรียนที่ต้องการเรียนต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 5.4.3 ขยายโอกาสทางการศึกษาในชนบทให้มากขึ้นเป็นพิเศษ
- 5.4.4 จัดการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
- 5.4.5 ในระยะแรกจัดดำเนินการ ใน โรงเรียนที่มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอน

5.5 จุดเน้นในการดำเนินงาน

- 5.5.1 มุ่งจัดการศึกษาให้นักเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดอื่นที่อยู่ห่างไกลชนบท
- 5.5.2 การเรียนการสอนเน้นการฝึกด้านทักษะพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพและเมื่อนักเรียนเรียนจบแล้ว สามารถหาช่องทางในการประกอบอาชีพที่สามารถพึ่งตนเองได้ ตลอดจนใช้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
- 5.5.3 สามารถปรับตนให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเป็นพลเมืองดีในสังคม ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม รักและต้องการพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ดีขึ้น

5.6 หลักเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียน

- 5.6.1 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่เมื่อเปิดสอนแล้วจะไม่เป็นผลกระทบต่อโรงเรียนทุกสังกัดที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 5.6.2 เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับน้อย อันเนื่องมาจากปัญหาภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทาง และประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน
- 5.6.3 โรงเรียนอยู่ในสภาพที่มีความเหมาะสมและพร้อมเพียงพอที่จะดำเนินการได้

5.6.4 มีผลสำเร็จด้านการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพระดับ ประถมศึกษาและมีช่องทางสามารถสนับสนุนให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน

5.6.5 ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้นและเสียสละ ส่งเสริมและสนับสนุนที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

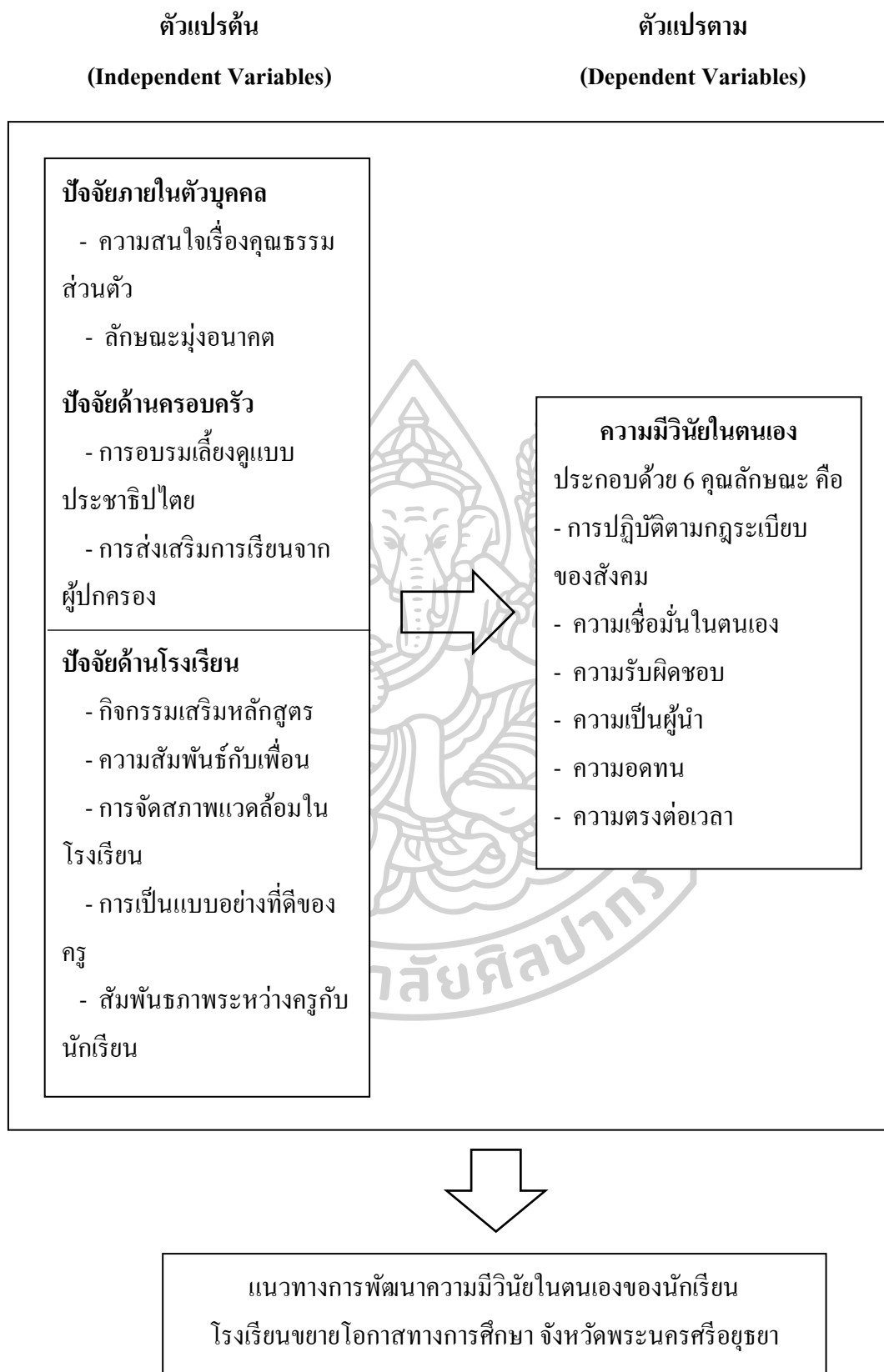
จากรายละเอียดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็น สถาบันที่เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาก ๆ หรืออยู่ในหมู่บ้านขนาดใหญ่ โดยใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักเรียนที่ผู้ปกครองยากจนหรือ ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้มีโอกาสในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนวิทยากรต่าง ๆ และยังทำหน้าที่ในการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมด้วย ฉะนั้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงเป็น สถาบันที่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นโดยตรงและมีความสำคัญต่อการปลูกฝังและพัฒนาความมีวินัยใน ตนเองเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ทำให้ได้ตัวบ่งชี้ คุณธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง และปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 9 ตัวแปร ได้แก่

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะ มุ่งอนาคต
2. ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการ ส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง
3. ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับ นักเรียน

จากข้างต้นผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ร่วมกัน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1.1 ประชากร ที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำนวน 5,313 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ปีการศึกษา 2559)

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวนประมาณ 372 คน คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (ธีรศักดิ์ อุณอรรถย์เลิศ, 2556: 60) กำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05 และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ตามลักษณะประชากร

วิธีการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง .05

N แทน ขนาดของประชากร

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตร จะได้

$$\begin{aligned} n &= \frac{5,313}{1 + (5,313)(0.05)^2} \\ &= 371.993 \\ &\approx 372 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 372 คน

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ตามลักษณะประชากร ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 โดยจำแนกตามอำเภอ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำแนกตามอำเภอ

พื้นที่การศึกษา	อำเภอ
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2	บางซ้าย
	บางไทร
	บางบาล
	บางปะอิน
	ผักไห่
	ลาดบัวหลวง
	เสนา

จากตาราง 6 ผู้วิจัยได้สุ่มอำเภอ จำนวน 4 อำเภอ ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลาก ผลที่ได้คือ อำเภอบางบาล อำเภอบางปะอิน อำเภอผักไห่ และอำเภอเสนา

ขั้นที่ 2 เขตพื้นที่อำเภอที่ได้จากการสุ่มในขั้นที่ 1 ทั้ง 4 อำเภอ ประกอบด้วยรายชื่อโรงเรียน ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 รายชื่อ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน
บางบาล	วัดจุฬามณี (ชุมชนหะจันตประชาสรรค์)
	วัดอัมพวา (วัฒนราษฎร์อุปถัมภ์)
	วัดม่วงหวาน (ส่วนกระบวนยุทธประชาสรรค์)
	วัดพระขาว (ประชานุเคราะห์)
	วัดอินทาราม (คำเทศวิทยาการ)
บางปะอิน	บ้านพลับ (วิสุทธิวังราช)
	วัดบ้านสร้าง
	วัดขนอนบ้านกรด
	เข็ญรagn้อย (ทรัพย์-สังเวียน เหนาบัตย์อนุสรณ์)
	วัดธรรมนาวา
ผักไห่	วัดเปรมปรีชา
	วัดคอนลาน (มนตรีประเสริฐอุปถัมภ์)
	วัดลำตะเคียน (วิริยศึกษา)
	วัดโคกทอง (บวรวิทยา)
	วัดตาลานใต้ (เจริญวิทยา)
เสนา	วัดลาดชิด (ลาดชิดวิทยาการ)
	วัดคู์ตลอด
	วัดเจ้าเจ็ดใน
	บ้านแถววิทยาการ

ตารางที่ 7 รายชื่อโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

อำเภอ	ชื่อโรงเรียน
เสนา	วัดจรเข้ไถ่
	วัดกลาง (ประมวญราษฎร์บำรุงวิทย์)
	วัดหัวเวียง (เขมสุทธีวิทยาการ)
	จรัสวิทยาการ (มิตรภาพที่ 57)
	วัดไชยภูมิ
	วัดปิ่นแก้ว

ในแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโรงเรียนมาจำนวน 3 โรงเรียน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก ผลที่ได้มีดังนี้

อำเภอบางบาล ได้แก่ โรงเรียนวัดจุฬามณี (ชุมชนะจันทนประชาสรรค์) โรงเรียนวัดพระขาว (ประชานุเคราะห์) และ โรงเรียนวัดอินทาราม (คำเทศวิทยาการ)

อำเภอบางปะอิน ได้แก่ โรงเรียนวัดเปรมปรีชา โรงเรียนวัดบ้านสร้าง และ โรงเรียนเชียง-รากน้อย (ทรัพย์-สังเวียน เหราบัตย์อนุสรณ์)

อำเภอผักไห่ ได้แก่ โรงเรียนวัดโคกทอง (บวรวิทยา) โรงเรียนวัดตาลานใต้ (เจริญวิทยา) และ โรงเรียนวัดลาดชิด (ลาดชิดวิทยาการ)

อำเภอเสนา ได้แก่ โรงเรียนวัดเจ้าเจ็ดใน โรงเรียนวัดหัวเวียง (เขมสุทธีวิทยาการ) และ โรงเรียนวัดไชยภูมิ

เมื่อสุ่มโรงเรียนได้ทั้ง 12 โรงเรียน ถือว่าเป็นตัวแทนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากนั้นจึงดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 3 จำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่ได้จากการสุ่มในขั้นที่ 2 ทั้งหมด 12 โรงเรียน นำมาเทียบบัญญัติไตรยางค์หาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบอัตราส่วนตามจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 372 คน โดยแต่ละโรงเรียนจะทำการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมทั้ง 3 ระดับชั้น ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนนักเรียนและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	วัดจุฬามณี (ชุมชนจันทนประชาสรรค์)	53	14
2	วัดพระขาว (ประชานุกเคราะห์)	241	66
3	วัดอินทาราม (คำเทศวิทยาการ)	20	5
4	วัดเปรมปรีชา	48	13
5	วัดบ้านสร้าง	321	87
6	เชียงรากน้อย (ทรัพย์-สังเวียน เหราบัตย์อนุสรณ์)	301	82
7	วัดโลกทอง (บวรวิทยา)	36	10
8	วัดตาลานใต้ (เจริญวิทยา)	32	9
9	วัดลาดชิด (ลาดชิดวิทยาการ)	84	23
10	วัดเจ้าเจ็ดใน	58	16
11	วัดหัวเวียง (เขมสุทธีวิทยาการ)	76	21
12	วัดไชยภูมิ	96	26
	รวม	1,365	372

ที่มา: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2559

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 ท่าน ได้แก่

1.2.1.1 ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 2 ท่าน

1.2.1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 3 ท่าน

1.2.1.3 ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 3 ท่าน

1.2.1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 2 ท่าน

1.2.2 คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

1.2.2.1 ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

1.2.2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียน จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก หรือดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

1.2.2.3 ครู ต้องดำรงตำแหน่งครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนละ 1 ท่าน

1.2.2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โรงเรียนละ 1 ท่าน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย

- 1) ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว
- 2) ลักษณะมุ่งอนาคต

2.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย

- 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
- 2) การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง

2.1.3 ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมเสริมหลักสูตร

- 2) ความสัมพันธ์กับเพื่อน
- 3) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
- 4) การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู
- 5) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

ความมีวินัยในตนเอง ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ ความอดทน และความตรงต่อเวลา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ และระดับชั้นที่กำลังศึกษา มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (Best and Kahn, 1998: 247) โดยให้คะแนนแต่ละข้อตามความคิดเห็น ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ระดับที่ 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ระดับที่ 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก

ระดับที่ 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง

ระดับที่ 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย

ระดับที่ 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นมาแปลความหมาย โดยกำหนดไว้เป็นเกณฑ์ประมาณค่า ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ตามวิธีของเบสท์ Best and Kahn, 1998: 247) มี 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวอยู่ในระดับสูงมาก

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวอยู่ในระดับต่ำมาก

เกณฑ์การแปลความหมายลักษณะมุ่งอนาคต ตามวิธีของเบสท์ (Best and Kahn, 1998: 247) มี 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับสูงมาก

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับต่ำมาก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (Best and Kahn, 1998: 247) โดยให้คะแนนแต่ละข้อตามความคิดเห็น ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ระดับที่ 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ระดับที่ 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก

ระดับที่ 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง

ระดับที่ 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย

ระดับที่ 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นมาแปลความหมาย โดยกำหนดไว้เป็นเกณฑ์ประมาณค่า ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ตามวิธีของเบสท์ (Best and Kahn, 1998: 247) มี 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงมาก

- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำ
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำมาก

เกณฑ์การแปลความหมายการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ตามวิธีของเบสท์ (Best and Kahn, 1998: 247) มี 5 ระดับ คือ

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองในระดับสูงมาก
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองในระดับสูง
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองในระดับต่ำ
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองในระดับต่ำมาก

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยให้คะแนนแต่ละข้อตามความคิดเห็น ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- ระดับที่ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- ระดับที่ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- ระดับที่ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- ระดับที่ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- ระดับที่ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นมาแปลความหมาย โดยกำหนดไว้เป็นเกณฑ์ประมาณค่าตามวิธีของเบสท์ (Best and Kahn, 1998: 247) มี 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยให้คะแนนแต่ละข้อตามความคิดเห็น ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ระดับที่ 5 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติตนในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด

ระดับที่ 4 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติตนในเรื่องดังกล่าวมาก

ระดับที่ 3 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติตนในเรื่องดังกล่าวปานกลาง

ระดับที่ 2 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติตนในเรื่องดังกล่าวน้อย

ระดับที่ 1 หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติตนในเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นมาแปลความหมาย โดยกำหนดไว้เป็นเกณฑ์ประมาณค่าตามวิธีของเบสท์ (Best and Kahn, 1998: 247) มี 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูงมาก

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีวินัยในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีวินัยในตนเองอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีวินัยในตนเองอยู่ในระดับต่ำมาก

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นแนวคำถามปลายเปิดแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview guideline) ที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถตรวจสอบวัดได้ตรงตามกรอบแนวคิดของการศึกษา และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ระดับลึก โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม (Questionnaires)

4.1.1 ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปริญญาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมและครอบคลุมในการสร้างแบบสอบถามสำหรับการทำการวิจัย

4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.1.3 นำแบบสอบถามที่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและภาษา (Content Validity) ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ ดร. นิรุทธ์ วัฒนภาส มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. อาจารย์ ดร. มนต์นันท์ น้ำสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. อาจารย์ ดร. พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4.1.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาทำการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ในแต่ละข้อคำถามของแบบสอบถาม โดยกำหนดคะแนนที่ใช้ในการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

คะแนน -1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

จากนั้น นำค่าคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อ แทนลงในสูตร IOC ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย	IOC	คือ	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	คือ	ผลรวมของคะแนน
	N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการหาค่า IOC พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้อคำถามของแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความมีวินัยในตนเองประกอบด้วย การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเป็นผู้นำ ความอดทน ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความตรงต่อเวลา ซึ่งข้อคำถามในแบบสอบถามทั้ง 4 ตอน ได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ว่าเป็นข้อคำถามที่แสดงถึงพฤติกรรมที่มีความสอดคล้อง ความถูกต้อง และมีสำนวนภาษาของแบบสอบถามความคิดเห็น รวมทั้งสิ้น 87 ข้อ ส่วนข้อคำถามตอนที่ 3 ด้าน ความสัมพันธ์กับเพื่อน จำนวน 1 ข้อ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจำนวน 1 ข้อ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้มีการตัดออกไป

4.1.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการพิจารณาตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญทำการแก้ไขปรับปรุง และขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลอง (try out) กับนักเรียนโรงเรียนวัดม่วงหวาน (ส่วนกระบวนยุทธประชาสรรค์) โรงเรียนวัดขนอนบ้านกรด และโรงเรียนบ้านแถววิทยาคาร โรงเรียนละ 10 คน รวมนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert scale) จากสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right\}$$

โดย α คือ ค่าความสอดคล้องภายใน

n คือ จำนวนของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ คือ ผลรวมของค่าความแปรปรวนคะแนนแต่ละข้อ

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

จากการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ซึ่งถือได้ว่าแบบทดสอบนี้เป็นแบบสอบถามที่ดี สามารถนำไปใช้ได้การเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4.1.7 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงให้สมบูรณ์

4.1.8 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

4.2.1 ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

4.2.2 นำข้อมูลที่ได้มาประมวลเพื่อกำหนดเค้าโครงของการสัมภาษณ์และขอบเขตเนื้อหา โดยขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview guideline) ตามขอบเขตของเนื้อหา โดยให้มีความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เสนอแบบสัมภาษณ์ระดับลึกต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและภาษา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหาและสำนวนภาษา พบว่า ข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 3 ข้อ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้มีการแก้ไขในส่วนของข้อคำถามทุกข้อ โดยให้ระบุระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนข้อที่ 2 ให้เพิ่มคำว่า “ส่งผลอย่างไร” ในส่วนท้ายของข้อคำถาม ดังนี้

1. ท่านคิดว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีวินัยในตนเองเป็นอย่างไร

2. ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผล หรือเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีวินัยในตนเอง และส่งผลอย่างไร

3. ท่านคิดว่าแนวทางหรือวิธีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรเป็นอย่างไร

4.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริงกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 10 ท่าน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามจากตัวอย่างตาม สัดส่วนที่คำนวณได้ โดยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยทางไปรษณีย์ และให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ และเดินทาง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองในบางส่วน จากนั้นตรวจนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน นำ แบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนการรวบรวม ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 ท่าน โดยการเลือกผู้ให้ ข้อมูลหลักอย่างเจาะจง

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง และคัดเลือกแบบสอบถามที่เสียออก

6.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ และระดับชั้นที่กำลังศึกษาของนักเรียน โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

6.3 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคลเกี่ยวกับความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวและ ลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านครอบครัวเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการ ส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง และปัจจัยด้านโรงเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ระหว่างตัวแปร เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงหรือไม่ (linear relationship) ทิศทาง(direction) ของความสัมพันธ์เป็น บวกหรือลบ ขนาด (strength) ของ

ความสัมพันธ์มีค่าอยู่ในระดับใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

6.6 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (stepwise)

6.7 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาความ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และการหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนกับปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน โดยใช้ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ระหว่างตัวแปร

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (stepwise)

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 372 คน เมื่อจำแนกตามเพศ และระดับชั้นที่กำลังศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	154	41.40
หญิง	218	58.60
รวม	372	100.00
2. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	162	43.50
มัธยมศึกษาปีที่ 2	94	25.30
มัธยมศึกษาปีที่ 3	116	31.20
รวม	372	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 58.60 และเพศชายจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 41.40 ด้านระดับชั้น แบ่งเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 31.20 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 25.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยภายในตัวบุคคลของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยภายในตัวบุคคล	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว				
1. นักเรียนปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ	4.05	.76	สูง	1
2. นักเรียนเข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาตามโอกาสอันควร	3.83	.78	สูง	2
3. นักเรียนมักจะไปดูงานแสดงนิทรรศการที่ให้ความรู้ตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น	3.22	.84	ปานกลาง	3
4. ในวันหยุดหรือวันเสาร์ อาทิตย์ นักเรียนจะชวนเพื่อน ๆ ไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดหรืออ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	2.22	1.01	ต่ำ	5
5. ในเวลาว่าง นักเรียนจะหยิบหนังสือหรือสื่ออื่น ๆ ที่สนใจมาอ่าน	2.95	1.02	ปานกลาง	4
เฉลี่ยรวม	3.26	.59	ปานกลาง	-

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยภายในตัวบุคคลของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)

ปัจจัยภายในตัวบุคคล	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
ลักษณะมุ่งอนาคต				
6. นักเรียนจัดเตรียมหนังสือ สมุดและอุปกรณ์การเรียน ก่อนไปโรงเรียนเสมอ	4.29	.89	สูง	2
7. เมื่อเวลาใกล้สอบนักเรียนจะขยันเป็นพิเศษเพื่อให้ได้ คะแนนที่ดี	3.83	.89	สูง	5
8. นักเรียนคิดว่า ถ้ามีความพยายามต้องพบกับ ความสำเร็จ	4.32	.79	สูง	1
9. นักเรียนไม่เคยรู้สึกท้อแท้ถึงแม้ว่าจะต้องใช้เวลาใน การรอคอยหรือต้องใช้ความพยายามมาก ๆ เพื่อ ความสำเร็จในอนาคต	3.72	.88	สูง	7
10. นักเรียนศึกษารายละเอียดของสาขาวิชาที่จะเลือก ศึกษาต่อก่อนการตัดสินใจ	3.77	.89	สูง	6
11. นักเรียนจะเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ชอบ เพื่อจะได้ ประกอบอาชีพตามที่ตนเองสนใจ	4.22	.85	สูง	4
12. นักเรียนจะพยายามเรียนหนังสือให้ได้สูงที่สุดเพื่อจะ ได้ทำงานที่ดีและมั่นคงในอนาคต	4.27	.84	สูง	3
เฉลี่ยรวม	4.06	.56	สูง	-

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคลของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = .59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูง 2 ข้อ ปานกลาง 2 ข้อ และระดับต่ำ 1 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ นักเรียนปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .76) รองลงมาคือ นักเรียนเข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาตามโอกาสอันควร ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .78) นักเรียนมักจะไปดูงานแสดงนิทรรศการที่ให้ความรู้ตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = .84) ในเวลาว่าง นักเรียนจะหยิบหนังสือหรือสื่ออื่น ๆ ที่สนใจมาอ่าน ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 1.02) และในวันหยุดหรือวันเสาร์ อาทิตย์ นักเรียนจะชวน

เพื่อน ๆ ไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดหรืออ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.22$, S.D. = 1.01) ตามลำดับ

ด้านลักษณะมุ่งอนาคต โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ นักเรียนคิดว่า ถ้ามีความพยายามต้องพบกับความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .79) รองลงมาคือ นักเรียนจัดเตรียมหนังสือ สมุดและอุปกรณ์การเรียนก่อนไปโรงเรียนเสมอ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .89) นักเรียนจะพยายามเรียนหนังสือให้ได้สูงที่สุดเพื่อจะได้ทำงานที่ดีและมั่นคงในอนาคต ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .84) นักเรียนจะเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ชอบ เพื่อจะได้ประกอบอาชีพตามที่ตนเองสนใจ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .85) เมื่อเวลาใกล้สอบนักเรียนจะขยันเป็นพิเศษเพื่อให้ได้คะแนนที่ดี ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .89) นักเรียนศึกษารายละเอียดของสาขาวิชาที่จะเลือกศึกษาต่อก่อนการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .89) และนักเรียนไม่เคยรู้สึกท้อแท้ถึงแม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการรอคอยหรือต้องใช้ความพยายามมาก ๆ เพื่อความสำเร็จในอนาคต ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .88) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยด้านครอบครัวของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยด้านครอบครัว	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย				
1. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของนักเรียน	4.25	.78	สูง	2
2. เมื่อนักเรียนกระทำสิ่งใด ๆ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะให้โอกาสได้ชี้แจงเหตุผลของการกระทำนั้น ๆ ก่อนจะร่วมตัดสินใจว่าถูกหรือผิด	4.05	.88	สูง	4
3. เมื่อนักเรียนมีปัญหา เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาเรื่องเพื่อน เป็นต้น พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะให้คำแนะนำและคำปรึกษา	3.80	1.04	สูง	6

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยด้านครอบครัวของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)

ปัจจัยด้านครอบครัว	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
4. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามที่นักเรียนสนใจ	4.35	.83	สูง	1
5. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองยกย่อง ชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี	4.07	.78	สูง	3
6. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนในทุก ๆ เรื่อง	3.69	.95	สูง	7
7. เมื่อนักเรียนขอซื้อของ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะถามเหตุผลก่อน แล้วท่านจะชี้แจงเหตุผลประกอบว่าจะอนุญาตหรือไม่	3.99	.93	สูง	5
เฉลี่ยรวม	4.03	.59	สูง	-
การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง				
8. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนของนักเรียน	3.88	.95	สูง	4
9. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจัดหาสื่อหรืออุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน	3.79	.97	สูง	5
10. เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจการบ้าน พ่อ แม่หรือผู้ปกครองช่วยสอนหรืออธิบายให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ	3.62	1.09	สูง	6
11. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ห่วงใยนักเรียนเสมอ	4.35	.82	สูง	2
12. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำคะแนนสอบได้ดีหรือชนะการแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ	4.10	.90	สูง	3
13. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.38	.82	สูง	1
เฉลี่ยรวม	4.02	.62	สูง	-

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามที่นักเรียนสนใจ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .83) รองลงมาคือ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนเอาใจใส่ดูแลทุกข์ สุขของนักเรียน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .78) พ่อ แม่หรือผู้ปกครองยกย่อง ชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .78) เมื่อนักเรียนกระทำความผิด ๆ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะให้โอกาสได้ชี้แจงเหตุผลของการกระทำนั้น ๆ ก่อนจะร่วมตัดสินว่าถูกหรือผิด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .88) เมื่อนักเรียนขอซื้อของ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะถามเหตุผลก่อน แล้วท่านจะชี้แจงเหตุผลประกอบว่าจะอนุญาตหรือไม่ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .93) เมื่อนักเรียนมีปัญหา เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาเรื่องเพื่อน เป็นต้น พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะให้คำแนะนำและคำปรึกษา ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 1.04) และพ่อ แม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนในทุก ๆ เรื่อง ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .95) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .82) รองลงมาคือ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ห่วงใยนักเรียนเสมอ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .82) พ่อ แม่หรือผู้ปกครองยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำคะแนนสอบได้ดีหรือชนะการแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .90) พ่อ แม่หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .95) พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจัดหาสื่อหรืออุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมการเรียนให้กับนักเรียน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .97) และเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจการบ้าน พ่อ แม่หรือผู้ปกครองช่วยสอนหรืออธิบายให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 1.09) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยด้านโรงเรียนของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยด้านโรงเรียน	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
กิจกรรมเสริมหลักสูตร				
1. โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ กล่าวคำปฏิญาณตน และกิจกรรมนั่งสมาธิเป็นประจำ	4.65	.68	มากที่สุด	1
2. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมวันศุกร์สุดสัปดาห์	3.92	1.11	มาก	5
3. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันภาษาไทย เป็นต้น	4.40	.82	มาก	3
4. โรงเรียนเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมงานวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ เพื่อส่งเสริมความกตัญญูกตเวทิตา	3.72	1.31	มาก	6
5. โรงเรียนนำนักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญต่าง ๆ ของทางราชการหรือชุมชน ท้องถิ่นที่ดี	4.40	.77	มาก	2
6. โรงเรียนนำนักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ การเข้าค่ายคุณธรรม ทำบุญ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	4.19	.88	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.21	.59	มาก	-
ความสัมพันธ์กับเพื่อน				
7. นักเรียนกับเพื่อน ๆ ให้ความช่วยเหลือ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน	4.10	.80	มาก	1
8. นักเรียนกับเพื่อน ๆ มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่ดี มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	3.88	.87	มาก	5
9. นักเรียนให้ความสำคัญ รับฟังเรื่องราวของเพื่อน	3.96	.89	มาก	4

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยด้านโรงเรียนของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)

ปัจจัยด้านโรงเรียน	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
10. นักเรียนกับเพื่อน ๆ มีการให้คำปรึกษาเรื่องการเรียน เรื่องส่วนตัว และเรื่องเหตุการณ์ในปัจจุบัน	3.98	.92	มาก	3
11. นักเรียนจะห้ามเพื่อน เมื่อพบว่าเพื่อนกำลังจะทำในสิ่งที่ผิด	4.07	.86	มาก	2
12. นักเรียนกับเพื่อนมีความห่วงใยกันและกัน เช่น ไปเยี่ยมเมื่อเพื่อนไม่สบาย	3.63	1.06	มาก	6
เฉลี่ยรวม	3.94	.62	มาก	-
การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน				
13. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ	4.15	.86	มาก	3
14. มีป้ายแสดงพุทธศาสนสุภาษิต คำขวัญ คติธรรมในที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน	4.15	.92	มาก	4
15. โรงเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์แหล่งเรียนรู้ และจัดแสดงผลงานด้านคุณธรรม	4.08	.81	มาก	5
16. โรงเรียนให้รางวัลและยกย่องชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติตนเป็นคนดี	4.17	.86	มาก	1
17. โรงเรียนมีบริเวณ สถานที่พักผ่อน สำหรับใช้บูรณาการร่วมกัน	4.02	.83	มาก	6
18. ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	4.15	.85	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.12	.60	มาก	-

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยด้านโรงเรียนของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)

ปัจจัยด้านโรงเรียน	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู				
19. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ	4.41	.77	มาก	1
20. ครูปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม อย่างเคร่งครัด	4.24	.85	มาก	3
21. ครูมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การสอน เข้าสอน ตรงเวลา	4.22	.85	มาก	5
22. ครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยวาจาสุภาพเมื่อ นักเรียนทำความผิด	4.09	.96	มาก	7
23. ครูใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่าง ประหยัดคุ้มค่า	4.19	.84	มาก	6
24. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและมีส่วนร่วมในการ เสริมสร้างวินัยและพัฒนาผู้อื่นให้ประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดี	4.31	.83	มาก	2
25. ครูมีน้ำใจ เอาใจใส่ต่อนักเรียน	4.23	.91	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.24	.63	มาก	-
สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน				
26. ครูแสดงความรัก ความเมตตา ความเสมอภาคต่อ นักเรียน	4.12	.90	มาก	5
27. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและรับ ฟังความคิดเห็นของนักเรียน	4.11	.92	มาก	6
28. เมื่อนักเรียนทำผิด ครูจะให้โอกาสได้ชี้แจงเหตุผล ของการกระทำนั้น ๆ ก่อนจะตัดสินว่าถูกหรือผิด	4.22	.83	มาก	4
29. ครูเอาใจใส่พฤติกรรมแต่งกายและทรงผมของ นักเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	4.42	.75	มาก	1
30. นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครู	4.26	.76	มาก	2

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยด้านโรงเรียนของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)

ปัจจัยด้านโรงเรียน	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
31. นักเรียนยอมรับผิดเมื่อตนเองกระทำความผิด	4.22	.80	มาก	3
32. เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนต่าง ๆ นักเรียนจะซักถามหรือขอคำแนะนำจากครู	4.02	.93	มาก	7
เฉลี่ยรวม	4.20	.57	มาก	-

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ระดับมาก 5 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ กล่าวคำปฏิญาณตน และกิจกรรมนั่งสมาธิเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = .68) รองลงมาคือ โรงเรียนนำนักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญต่าง ๆ ของทางราชการหรือชุมชน ที่องถิ่นที่ดี ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .77) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันภาษาไทย เป็นต้น ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .82) โรงเรียนนำนักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ การเข้าค่ายคุณธรรม ทำบุญ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .88) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมวันศุกร์สุดสัปดาห์ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 1.11) และโรงเรียนเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมงานวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติเพื่อส่งเสริมความกตัญญูคุณทวดทิดา ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.31) ตามลำดับ

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ นักเรียนกับเพื่อน ๆ ให้ความช่วยเหลือ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .80) รองลงมาคือ นักเรียนจะห้ามเพื่อน เมื่อพบว่าเพื่อนกำลังจะทำในสิ่งที่ผิด ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .86) นักเรียนกับเพื่อน ๆ มีการให้คำปรึกษาเรื่องการเรียน เรื่องส่วนตัว และเรื่องเหตุการณ์ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .92) นักเรียนให้ความสำคัญ รับฟังเรื่องราวของเพื่อน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .89) นักเรียนกับเพื่อน ๆ มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ($\bar{X} = 3.88$,

S.D. = .87) และนักเรียนกับเพื่อนมีความห่วงใยกันและกัน เช่น ไปเยี่ยมเมื่อเพื่อนไม่สบาย ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 1.06) ตามลำดับ

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ โรงเรียนให้รางวัลและยกย่องชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติตนเป็นคนดี ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .86) รองลงมาคือครูมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .85) มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .86) มีป้ายแสดงพุทธศาสนสุภาษิต คำขวัญ คติธรรมในที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .92) โรงเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์แหล่งเรียนรู้ และจัดแสดงผลงานด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .81) และโรงเรียนมีบริเวณ สถานที่พักผ่อน สำหรับใช้บูรณาการร่วมกัน ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .83) ตามลำดับ

ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .77) รองลงมาคือ ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวินัยและพัฒนาผู้อื่นให้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .83) ครูปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสั่งคมอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .85) ครูมีน้ำใจ เอาใจใส่ต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .91) ครูมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การสอน เข้าสอนตรงเวลา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .85) ครูใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน อย่างประหยัดคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .84) และครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยวาจาสุภาพเมื่อนักเรียนทำความผิด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .96) ตามลำดับ

ด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ครูเอาใจใส่พฤติกรรม การแต่งกายและทรงผมของนักเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .75) รองลงมาคือ นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครู ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .76) นักเรียนยอมรับผิดเมื่อตนเองกระทำความผิด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .80) เมื่อนักเรียนทำผิด ครูจะให้โอกาสได้ชี้แจงเหตุผลของการกระทำนั้น ๆ ก่อนจะตัดสินว่าถูกหรือผิด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .83) ครูแสดงความรัก ความเมตตา ความเสมอภาคต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .90) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .92) และเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนต่าง ๆ นักเรียนจะซักถามหรือขอคำแนะนำจากครู ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .93) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ ความอดทน และความตรงต่อเวลา โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

(n = 372 คน)

ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
1. ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม	4.01	.58	สูง	2
2. ด้านความเป็นผู้นำ	3.64	.71	สูง	6
3. ด้านความอดทน	3.97	.60	สูง	3
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.93	.59	สูง	5
5. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	3.95	.59	สูง	4
6. ด้านความตรงต่อเวลา	4.08	.63	สูง	1
เฉลี่ยรวม	3.93	.49	สูง	-

จากตารางที่ 13 พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = .49) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความตรงต่อเวลา ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = .63) รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = .58) ด้านความอดทน ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = .60) ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .59) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = .59) และด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = .71) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

(n = 372 คน)

ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
1. นักเรียนปฏิบัติถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนและสังคม	4.09	.78	สูง	3
2. นักเรียนเข้าแถวเพื่อส่งงานหรือรับสิ่งของต่าง ๆ	3.92	.81	สูง	4
3. นักเรียนทิ้งขยะลงถังขยะทุกครั้ง แม้มีคนเห็นหรือไม่ก็ตาม	3.77	.90	สูง	5
4. นักเรียนจะขาดเรียน เมื่อมีความจำเป็น	4.11	1.04	สูง	2
5. นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน	4.17	.87	สูง	1
เฉลี่ยรวม	4.01	.58	สูง	-

จากตารางที่ 14 พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .87) รองลงมาคือ นักเรียนจะขาดเรียน เมื่อมีความจำเป็น ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 1.04) นักเรียนปฏิบัติถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนและสังคม ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .78) นักเรียนเข้าแถวเพื่อส่งงานหรือรับสิ่งของต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .81) และนักเรียนทิ้งขยะลงถังขยะทุกครั้ง แม้มีคนเห็นหรือไม่ก็ตาม ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .90) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความเป็นผู้นำ

(n = 372 คน)

ด้านความเป็นผู้นำ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
1. นักเรียนมักถูกเพื่อนเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	3.43	1.04	ปานกลาง	5
2. ถ้านักเรียนได้เป็นหัวหน้ากลุ่ม นักเรียนสามารถแบ่งงานตามความสามารถของเพื่อนได้เหมาะสม	3.83	.91	สูง	1
3. นักเรียนสามารถชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามด้วยความเต็มใจอย่างมีเหตุผล	3.72	.83	สูง	3
4. นักเรียนแสดงความเป็นผู้นำเมื่อเกิดปัญหาในการทำงานกลุ่ม	3.75	.94	สูง	2
5. นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในที่ชุมชน	3.49	1.15	ปานกลาง	4
เฉลี่ยรวม	3.64	.71	สูง	-

จากตารางที่ 15 พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความเป็นผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูง 3 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ถ้านักเรียนได้เป็นหัวหน้ากลุ่ม นักเรียนสามารถแบ่งงานตามความสามารถของเพื่อนได้เหมาะสม ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .91) รองลงมาคือ นักเรียนแสดงความเป็นผู้นำเมื่อเกิดปัญหาในการทำงานกลุ่ม ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .94) นักเรียนสามารถชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามด้วยความเต็มใจอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .83) นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในที่ชุมชน ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 1.15) และนักเรียนมักถูกเพื่อนเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 1.04) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความอดทน

(n = 372 คน)

ด้านความอดทน	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
1. นักเรียนตั้งใจเรียนทุกวิชา แม้จะมีบางวิชาที่ไม่ชอบ	3.97	.93	สูง	4
2. หลายครั้งที่นักเรียนรู้สึกท้อแท้กับการเรียน แต่นักเรียนก็พยายามผ่านไปให้ได้	4.04	.85	สูง	2
3. เมื่อรู้สึกโกรธนักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้	3.75	1.00	สูง	5
4. นักเรียนยอมรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อบกพร่องของตัวเองที่ครูหรือเพื่อน ๆ เสนอแนะ	4.09	.78	สูง	1
5. เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคขึ้นกับนักเรียน นักเรียนพยายามแก้ไขเพื่อให้ผ่านพ้นไปได้	4.02	.79	สูง	3
เฉลี่ยรวม	3.97	.60	สูง	-

จากตารางที่ 16 พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความอดทน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ นักเรียนยอมรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อบกพร่องของตัวเองที่ครูหรือเพื่อน ๆ เสนอแนะ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .78) รองลงมาคือ หลายครั้งที่นักเรียนรู้สึกท้อแท้กับการเรียน แต่นักเรียนก็พยายามผ่านไปให้ได้ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .85) เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคขึ้นกับนักเรียน นักเรียนพยายามแก้ไขเพื่อให้ผ่านพ้นไปได้ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .79) นักเรียนตั้งใจเรียนทุกวิชา แม้จะมีบางวิชาที่ไม่ชอบ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .93) และเมื่อรู้สึกโกรธนักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความรับผิดชอบ

(n = 372 คน)

ด้านความรับผิดชอบ	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
1. นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จทุกครั้ง	3.80	.84	สูง	4
2. เมื่อได้รับมอบหมายงานใด ๆ นักเรียนจะมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	3.80	.84	สูง	5
3. นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน	3.88	.82	สูง	3
4. หากนักเรียนกระทำผิด จะยอมรับผิดอย่างเต็มใจ	4.10	.79	สูง	1
5. นักเรียนใช้ความสามารถทั้งหมดเพื่อปฏิบัติงานตามมอบหมาย	4.04	.79	สูง	2
เฉลี่ยรวม	3.93	.59	สูง	-

จากตารางที่ 17 พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ หากนักเรียนกระทำผิด จะยอมรับผิดอย่างเต็มใจ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .79) รองลงมาคือ นักเรียนใช้ความสามารถทั้งหมดเพื่อปฏิบัติงานตามมอบหมาย ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .79) นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .82) นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .84) และเมื่อได้รับมอบหมายงานใด ๆ นักเรียนจะมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .84) ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

(n = 372 คน)

ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
1. นักเรียนกล้าตัดสินใจในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การเลือกเรียนชุมนุม	4.10	.87	สูง	1
2. นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือทำในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม	3.94	.82	สูง	3
3. นักเรียนมีจิตใจมั่นคง ไม่ลังเล ไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไร้เหตุผล	3.88	.82	สูง	4
4. นักเรียนมีความคิดเป็นของตนเองไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น	3.86	.85	สูง	5
5. นักเรียนกล้าเผชิญกับความจริงที่เกิดขึ้น	3.98	.86	สูง	2
เฉลี่ยรวม	3.95	.59	สูง	-

จากตารางที่ 18 พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ นักเรียนกล้าตัดสินใจในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การเลือกเรียนชุมนุม ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .87) รองลงมาคือ นักเรียนกล้าเผชิญกับความจริงที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .86) นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือทำในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .82) นักเรียนมีจิตใจมั่นคง ไม่ลังเล ไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไร้เหตุผล ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .82) และนักเรียนมีความคิดเป็นของตนเองไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .85) ตามลำดับ

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความตรงต่อเวลา

(n = 372 คน)

ด้านความตรงต่อเวลา	ค่าสถิติ		ระดับ	ลำดับ
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
1. นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลตามที่กำหนด	3.89	.87	สูง	5
2. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเข้าแถวทุกครั้ง	4.33	.87	สูง	1
3. เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณเข้าแถว นักเรียนจะรีบไปทันที	4.12	.91	สูง	2
4. นักเรียนมักเข้าชั้นเรียนก่อนที่ครูจะเข้าเสมอ และเมื่อกำหนดเวลาพักให้จะพยายามกลับมาก่อนหมดเวลาพัก	4.00	.91	สูง	4
5. ถ้าเป็นการทำงานกลุ่ม นักเรียนจะกระตุ้นให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด	4.08	.83	สูง	3
เฉลี่ยรวม	4.08	.63	สูง	-

จากตารางที่ 19 พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความตรงต่อเวลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเข้าแถวทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .87) รองลงมาคือ เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณเข้าแถว นักเรียนจะรีบไปทันที ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .91) ถ้าเป็นการทำงานกลุ่ม นักเรียนจะกระตุ้นให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .83) นักเรียนมักเข้าชั้นเรียนก่อนที่ครูจะเข้าเสมอ และเมื่อกำหนดเวลาพักให้จะพยายามกลับมาก่อนหมดเวลาพัก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .91) และนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลตามที่กำหนด ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .87) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนกับปัจจัยภายใน
ตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความสนใจเรื่อง
คุณธรรมส่วนตัว (X_1) ลักษณะมุ่งอนาคต (X_2) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตย (X_3) การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง (X_4) และปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่
กิจกรรมเสริมหลักสูตร (X_5) ความสัมพันธ์กับเพื่อน (X_6) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (X_7)
การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู (X_8) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_9) ที่มีความสัมพันธ์กับ
ความมีวินัยในตนเอง (Y) ของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product
moment correlation coefficient) ปรากฏผลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และ
ปัจจัยด้านโรงเรียนกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตัวแปร (n=372)	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	Y
X_1	1	.400**	.387**	.338**	.347**	.382**	.325**	.187**	.325**	.504**
X_2		1	.519**	.491**	.373**	.497**	.506**	.414**	.460**	.600**
X_3			1	.731**	.332**	.468**	.391**	.342**	.451**	.569**
X_4				1	.370**	.482**	.424**	.420**	.472**	.593**
X_5					1	.399**	.626**	.545**	.514**	.470**
X_6						1	.474**	.346**	.424**	.574**
X_7							1	.653**	.608**	.570**
X_8								1	.746**	.519**
X_9									1	.644**
Y										1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 20 พบว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรม
ส่วนตัว (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .504 ลักษณะมุ่งอนาคต (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .600

ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .569 การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .593

ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตร (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .470 ความสัมพันธ์กับเพื่อน (X_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .574 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (X_7) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .570 การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู (X_8) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .519 และสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (X_9) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .644

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง และปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (stepwise) ปรากฏผลดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตัวแปรทำนาย	R	R ²	Adj. R ²	B	S.E.	Beta	t	sig
สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X ₀)	.644	.414	.413	.254	.037	.291	6.948*	.000
ลักษณะมุ่งอนาคต (X ₂)	.729	.532	.529	.153	.036	.174	4.253*	.000
การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง (X ₄)	.763	.581	.578	.155	.031	.195	4.941*	.000
ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว (X ₁)	.786	.618	.614	.156	.030	.185	5.194*	.000
ความสัมพันธ์กับเพื่อน (X ₆)	.798	.637	.632	.126	.032	.158	3.954*	.000
การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (X ₇)	.801	.641	.635	.072	.035	.088	2.054*	.041
Constant (a) = .323				S.E. _{est Y} = .298				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน (X_0) ลักษณะมุ่งอนาคต (X_2) การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง (X_4) ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว (X_1) ความสัมพันธ์กับเพื่อน (X_6) และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (X_7) สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเอง (Y) ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งหมดรวมกันพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 63.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .298 ปัจจัยที่ส่งผลทางบวกมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อความมีวินัยในตนเอง คือ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน โดยมีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง $Beta = .291$ และอีก 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง $Beta = .195$ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว $Beta = .185$ ลักษณะมุ่งอนาคต $Beta = .174$ ความสัมพันธ์กับเพื่อน $Beta = .158$ และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน $Beta = .088$ ตามลำดับ โดยสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.323 + 0.254X_0 + 0.153X_2 + 0.155X_4 + 0.156X_1 + 0.126X_6 + 0.072X_7$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.291Z_0 + 0.174Z_2 + 0.195Z_4 + 0.185Z_1 + 0.158Z_6 + 0.088Z_7$$

เมื่อ	$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองในรูปคะแนนดิบ
	Z	แทน	สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองในรูปคะแนนมาตรฐาน
	X_0	แทน	สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน
	X_2	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคต
	X_4	แทน	การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง
	X_1	แทน	ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว
	X_6	แทน	ความสัมพันธ์กับเพื่อน
	X_7	แทน	การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 10 ท่าน ได้แก่ ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 2 ท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 3 ท่าน ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 3 ท่าน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 2 ท่าน จากนั้นผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบของความเรียง ซึ่งมีการสรุปประเด็นสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญและประเด็นคำถามตามที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตนด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ด้านความอดทน ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ และด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

“มีความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อในอำนาจของตน กล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน กล้าแสดงความคิดเห็น ... มีความรับผิดชอบต่อตั้งใจทำงานและติดตามผลงานที่ได้กระทำแล้ว ... มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ... มีความเป็นผู้นำ สามารถชักจูง แก้ปัญหา และดำเนินกิจกรรมกลุ่มไปสู่เป้าหมายได้ ... มีความอดทน ขยันหมั่นเพียรไม่ท้อแท้กับการเรียนที่ยากลำบาก สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ... รู้จักเสียสละ และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ตรงต่อเวลา..” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, กันยายน 2560)

“มีคุณธรรมในตนเอง ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความใฝ่รู้ การตรงต่อเวลา...ความมุ่งมั่นของตนเองที่มีต่ออนาคต ได้แก่ ความมานะอดทน ... ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, กันยายน 2560)

“...นักเรียนส่วนใหญ่มีวินัยในตนเองซึ่งประกอบด้วย การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก มีความอดทน สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้... ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, กันยายน 2560)

“นักเรียนมีวินัยในการประพฤติปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน อาทิเช่น การมาโรงเรียนทันเวลา แต่งกายและทรงผมถูกต้องตามที่โรงเรียนกำหนด กล้าแสดงความคิดเห็น ... มีภาวะผู้นำพอสมควร ... ”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, กันยายน 2560)

“ส่วนมากมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับที่ดี มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ตั้งใจเรียน กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9, กันยายน 2560)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ให้สัมภาษณ์ให้คำตอบที่สอดคล้องกันว่า นักเรียนมีวินัยในตนเอง ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ มีระเบียบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ความเป็นผู้นำ ความเสียสละ ความตรงต่อเวลา ความใฝ่รู้ ความอดทน ซึ่งตรงกับองค์ประกอบด้านความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเมื่อนำมาวิเคราะห์ได้ผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ตรงกับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 ที่กล่าวว่า นักเรียนส่วนมากมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับดี

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การสัมภาษณ์ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองในมุมมองของผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

มีด้วยกันหลายปัจจัย คือ ปัจจัยในตนเอง ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านบุคลากรในโรงเรียน ดังที่กล่าวว่า

“ปัจจัยในตัวเอง เช่น การสนใจในเรื่องคุณธรรมต่าง ๆ หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ การเข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนา การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนรู้สึกถึงเรื่องความดีความชอบ ... ปัจจัยด้านครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูควรเป็นแบบประชาธิปไตย พ่อแม่ควรเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข เมื่อมีปัญหาควรให้คำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน และให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้นักเรียนมีขวัญกำลังใจ เห็นคุณค่าของตนเอง... ปัจจัยด้านโรงเรียน ควรมีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างวินัยในตนเอง มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน... ปัจจัยด้านบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหาร และครู ก็เป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างวินัยให้นักเรียน เพราะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยวาจาสุภาพ มีความรักและเมตตา รับฟังปัญหาและความคิดเห็นของนักเรียน เอาใจใส่พฤติกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนชี้แจงเหตุผลก่อนตัดสินใจว่าถูกหรือผิด สิ่งเหล่านี้ถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งผลต่อนักเรียนให้เกิดความรู้สึกที่จะปฏิบัติตนให้เป็นไปตามแบบอย่างด้วยความเต็มใจ ... ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, กันยายน 2560)

เช่นเดียวกับ ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ได้ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการส่งผลให้นักเรียนเกิดควมมีวินัยในตนเอง รวมทั้งปัจจัยด้านโรงเรียนก็เป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกัน ซึ่งกล่าวว่า

“...การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ส่งผลต่อพฤติกรรมและลักษณะบุคลิกภาพของลูกหลาน ทั้งในด้านการเรียน การอบรมบ่มนิสัย การเปิดโอกาสให้ลูกหลานแสดงออกถึงความสามารถ การชมเชยหรือการให้กำลังใจ การให้ข้อคิดเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์... การส่งเสริมและพัฒนาของโรงเรียน ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ทั้งกิจกรรมภายในและนอกห้องเรียน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, กันยายน 2560)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ทั้งสองท่าน ในประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งสองท่านให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เพราะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ส่งผลต่อพฤติกรรมและลักษณะบุคลิกภาพ ส่วนโรงเรียน การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งบุคลากรในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีก็จะช่วยส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอีกประเด็นที่ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้เหตุผลว่า ปัจจัยในตนเองก็มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนเพราะ การสนใจในเรื่องคุณธรรมต่าง ๆ หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ การเข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนา จะส่งผลให้นักเรียนรู้สำนึกถึงความผิดชอบชั่วดี

ผู้อำนวยการโรงเรียน

การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองในมุมมองของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีด้วยกันหลายปัจจัย คือ ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น การอบรมเลี้ยงดู ปัจจัยด้านการศึกษา เช่น ครูให้ความรู้ควบคู่กับวินัย และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น สภาพสังคมปัจจุบัน สื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ ดังที่แสดงความคิดเห็นว่า

“ปัจจัยด้านครอบครัว หากนักเรียนได้รับการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ได้รับการส่งเสริมประสบการณ์ ได้รับแบบอย่างที่ดีจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง จะส่งผลให้นักเรียนได้ซึมซับแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว ปัจจัยด้านการศึกษา ครูผู้ให้การเรียนรู้ต้องจัดการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการควบคู่กับวินัยและคุณธรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้และเกิดลักษณะนิสัย มีวินัยในตนเอง... ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมภายนอกมีส่วนสำคัญในการสร้างวินัยให้กับนักเรียน เพราะในสภาพสังคมปัจจุบัน แวดล้อมไปด้วยสื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ควบคุมได้ยาก ถ้านักเรียนไม่มีวิจารณญาณ ในการใช้สื่อต่าง ๆ อาจส่งผลเสียต่อวินัยนักเรียนได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, กันยายน 2560)

สอดคล้องกับ ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ให้ความคิดเห็นว่าการอบรม ชุมชน เพื่อน และโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการส่งผลให้นักเรียนเกิดความมี

วินัยในตนเอง แต่คิดว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีมีความสำคัญมากกว่าเป็นอันดับแรก ดังที่ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“...1) ด้านเทคโนโลยี ด้วยความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีในปัจจุบัน การเข้าถึงและความหลากหลายของสื่อมีจำนวนมาก สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ...2) ด้านครอบครัว เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู พื้นฐานความเป็นอยู่และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งปัจจุบันครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาให้กับลูก ส่งผลต่อการขาดการชี้นำและอบรมสั่งสอน... 3) ชุมชนและสังคม เพราะเป็นสิ่งใกล้ตัวผู้เรียน เป็นวิถีความเป็นอยู่ของคนในชุมชนและสังคมของผู้เรียนนั้น ๆ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมมีระเบียบวินัยที่แตกต่างกัน 4) ปัจจัยด้านเพื่อนถือได้ว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อระเบียบวินัย โดยธรรมชาติของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีความต้องการเป็นจุดเด่นและได้รับการยอมรับ... 5) โรงเรียน ถือเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญ... ทุกสถานศึกษามุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยแตกต่างกันไปตามระดับความเข้มข้น ตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, กันยายน 2560)

แต่สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ให้ความคิดเห็นว่าโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการส่งผลให้นักเรียนเกิดควมมีวินัยในตนเองมากที่สุด ดังที่แสดงความคิดเห็นว่า

“...สถานศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับบุตรหลานของเขาให้เป็นผู้มีคุณธรรมเป็นอย่างดี เช่น การเข้าร่วมทำบุญและประกอบศาสนกิจทุกวันพระและวันสำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด สวยงามเอื้อต่อการเรียน... เป็นที่ปรึกษา ช่วยเหลือนักเรียนเมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นส่งผลให้เด็กมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีแบบอย่างการกระทำที่ดี และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นผู้มีวินัยและคุณธรรมที่พึงประสงค์ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, กันยายน 2560)

ครู

การสัมภาษณ์ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองในมุมมองของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีด้วยกันหลายปัจจัย แต่ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ส่งผลต่อการเกิดวินัยในตนเองของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น การอบรมเลี้ยงดู และยังมีปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมา คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ดังที่ครูผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 และคนที่ 7 ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ปัจจัยแรกที่จะช่วยส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านครอบครัว พ่อแม่เป็นคนที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้น ทุกคนจะต้องให้การดูแลเอาใจใส่ทุกความสุขของลูก สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ... ด้านโรงเรียน จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเขา ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของคุณครู ... จากปัจจัยดังกล่าวจะทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีความมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้นและส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, กันยายน 2560)

“...1) ครอบครัว เป็นปัจจัยหลักที่จะเสริมสร้างวินัยให้แก่เด็กนักเรียน เพราะนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลจะทำให้มีความมีวินัยในตนเองสูง 2) โรงเรียน เป็นอีกหนึ่งสถานที่ที่สามารถสร้างวินัยให้แก่ผู้เรียนได้อีกเช่นกัน ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีกฎ ข้อห้าม ข้อปฏิบัติให้นักเรียนทุกคนได้ปฏิบัติตามให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7, กันยายน 2560)

สอดคล้องกับ ครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ซึ่งให้ความคิดเห็นสอดคล้องกับครูทั้งสองท่านว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเกิดวินัยในตนเองของนักเรียน และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยรองลงมา คือ ครู โรงเรียน และเพื่อน ดังที่กล่าวว่า

“1) ครอบครัว ส่งผล โดยตรงต่อตัวนักเรียนในการมีวินัยในตนเอง โดยนักเรียนจะจดจำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ได้เห็นจากบุคคลใกล้ชิดตัวนักเรียน และการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง... 2) ครู ปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้นักเรียนโดยวิธีแนะแนวทางที่ถูกต้อง... ไม่ทำลายความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก ... 3) สถานศึกษา สร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความเคารพและเชื่อถือกัน 4) เพื่อน ส่งผลต่อการมีวินัยในตนเอง ถ้าการคบเพื่อนที่มีวินัยในตนเองนั้น นักเรียนจะสามารถซึมซับพฤติกรรมที่ดีจากเพื่อน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8, กันยายน 2560)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองในมุมมองของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 มีด้วยกันหลายปัจจัย แต่ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ส่งผลต่อการเกิดวินัยในตนเองของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการ โรงเรียน และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยมีความคิดเห็นดังนี้

“...ด้านครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ถ้าพ่อแม่ ผู้ปกครองมีความเอาใจใส่ ดูแลทุกข์สุข ให้คำแนะนำและคำปรึกษา รับฟังความคิดเห็นจึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเองได้มากยิ่งขึ้น... ด้านครู มีครูเป็นแบบอย่างที่ดี จะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเองเพิ่มมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9, กันยายน 2560)

สอดคล้องกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ซึ่งให้ความคิดเห็นสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานท่านแรกว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเกิดวินัยในตนเองของนักเรียน และยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลด้วยเช่นกัน คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยที่มีผลต่อการมีวินัยในตนเองมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านตนเอง ดังที่กล่าวว่า

“1) ครอบครัว คือ สถานที่แรกที่มีหน้าที่อบรมบ่มนิสัย ผู้ปกครองควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการฝึกบุตรหลาน อย่าเพียงผลักรถต่าง ๆ ให้ผู้อื่นหรือ โรงเรียน 2) โรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ ครูมีหน้าที่สอนและอบรมนักเรียนให้เป็นคนดี สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ นอกจากโรงเรียนจะให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ก็เปรียบเสมือนบ้านหลังที่ 2 ของนักเรียน เพราะฉะนั้นโรงเรียนจึงมีส่วนทำให้นักเรียนฝึกความมีวินัยในตนเอง 3) ตนเอง คำสอนของพระพุทธเจ้าว่า “อัตตา หิ อัตตโน นาโถ” ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครู ต่อให้สอนเท่าไรๆ ตราบใดที่ตนเองยังไม่พึงกระทำ

ตราบนั่นตนเองก็ไม่มีทางที่จะมีวินัยในตนเองได้ เพราะฉะนั้นแล้วตนเองจึงมีผลกระทบต่อกวินัยในตนเองมากที่สุด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10, ตุลาคม 2560)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 ท่าน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ในประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแต่ละท่านให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ลักษณะมุ่งอนาคต และความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วยสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจากผลการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การสัมภาษณ์ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถึงแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองในมุมมองของผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้ความคิดเห็นว่า ควรตั้งกฎเกณฑ์ในชีวิตประจำวัน คบเพื่อนที่ดี ฝึกวินัยด้วยตนเอง และรวมกลุ่มฝึกวินัยด้วยกัน ดังที่กล่าวว่า

“มีกฎเกณฑ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การทำงานต่าง ๆ ให้เป็นเวลาและสม่ำเสมอ... หลีกเลี้ยง การคบเพื่อนที่ขาดระเบียบวินัย เพราะอาจจูงใจให้เกิดการกระทำนอกกฎเกณฑ์และระเบียบที่ดี... ฝึกวินัยโดยการหาตัวช่วย เช่น การบอกกล่าวความตั้งใจของตนเองให้คนอื่นได้รับรู้เพื่อสร้างเงื่อนไขในตอนต้น... รวมกลุ่มฝึกวินัยด้วยกัน โดยการรวมตัวกันจะเป็นการช่วยฝึกฝนตนเองได้ การรวมกลุ่มจะเป็นกำลังใจ แรงกระตุ้นและแรงผลักดันให้เกิดการ

สร้างวินัยในตนเอง โดยเฉพาะหากมีการพูดคุย สรุปผลจากการฝึกเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง แล้วช่วยเสริมจุดแข็ง จุดด้อยของกันและกัน จะช่วยให้การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, กันยายน 2560)

ส่วนผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ได้ให้ความคิดเห็นที่ต่างกันว่า ควรหาแนวทางหรือวิธีการร่วมกันระหว่างครอบครัวและชุมชน โดยการนำ PLC และกำหนดนโยบายของโรงเรียนในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ดังที่กล่าวว่า

“...1) ควรหาแนวทางหรือวิธีการร่วมกันระหว่างครอบครัวและชุมชน โดยการนำ PLC เนื่องจากทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบและความใกล้ชิดกับบุตรหลาน 2) ควรประกาศนโยบายของโรงเรียน ในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง โดยกำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจ แนวทางปฏิบัติทุกชั้น 3) ควรส่งเสริม ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลแก่ผู้ที่มีวินัยต่อสาธารณชน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, กันยายน 2560)

ผู้อำนวยการโรงเรียน

การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถึงแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ในมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้ความคิดเห็นว่า แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมดำเนินงานภายใต้กระบวนการ PDCA ดังที่แสดงความคิดเห็นว่า

“แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้หลักการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ โดยการขับเคลื่อนในหน่วยย่อยสู่ภาพรวมของโรงเรียน โดยควรมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดำเนินงานภายใต้กระบวนการ PDCA ซึ่งในระดับย่อยเริ่มที่ครอบครัวสู่ระดับชั้นเรียนและในภาพรวมระดับโรงเรียน โดยมีการวางแผนและสร้างความรู้ความเข้าใจ กำหนดเป้าหมายร่วมกัน ในการขับเคลื่อน การสร้างเสริมและพัฒนาความมีวินัยในตนเอง นำแนวทางตามแผนการดำเนินงานสู่การปฏิบัติในระดับครอบครัว ประสานงานร่วมกันกับ

ครูประจำชั้น ปรีกษาหรือ ตรวจสอบแก้ไขร่วมกัน นำผลการดำเนินงาน ระดับชั้นเรียนสู่การหารือ และประเมินผลภาพรวม แสดงความคิดเห็นร่วมกัน กำหนดเป็นรูปแบบการดำเนินหลักระดับโรงเรียน เก็บข้อมูลการดำเนินงาน เป็นระยะ นำข้อมูลสู่การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน เปรียบเทียบผลลัพธ์ ก่อน/หลังการดำเนินงาน จัดลำดับคุณภาพ ประเมินความพึงพอใจ และสู่การ สรุปผลและการขยายผลแนวทางปฏิบัติเพื่อความยั่งยืนและการพัฒนา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, กันยายน 2560)

สอดคล้องกับ ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ที่แสดงความคิดเห็นว่าแนวทางพัฒนาต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ดังที่กล่าวว่า

“แนวทางการพัฒนา คงต้องเป็นความร่วมมือของทุกฝ่าย เช่น ด้าน ผู้ปกครอง/ครอบครัว ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่อย่างดี เหมาะสมจริงใจ สม่่าเสมอ... ด้าน โรงเรียน ควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณธรรมที่ควรมีในตัว เด็กอย่างเป็นระบบ อย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของคณะครูและ ชุมชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, กันยายน 2560)

เช่นเดียวกับ ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ให้ความคิดเห็นว่า ควรวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ดังที่กล่าวว่า

“แนวทางการพัฒนาวิสัย 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา 2) กำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัด 3) นำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ 4) ติดตาม นิเทศ ประเมินผล 5) รายงาน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, กันยายน 2560)

ครู

การสัมภาษณ์ครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถึงแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ในมุมมองของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งมีความสอดคล้องกับผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 และผู้อำนวยการโรงเรียนที่แสดงความคิดเห็นว่า ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ต้องให้ความร่วมมือกันถึงจะทำให้เกิดความมีวินัยในตนเอง ดังที่กล่าวว่า

“...หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับนักเรียนต้องให้ความร่วมมือกัน ปัญหาการมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นถึงจะพัฒนา คือ 1) ผู้ปกครอง/ครอบครัว ควรเอาใจใส่นักเรียนและควรเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในวัยนี้... 2) โรงเรียน ต้องคอยดูแลความประพฤติ พฤติกรรมของนักเรียน ปลูกฝังคุณธรรม ระเบียบวินัยต่าง ๆ ให้เกิดกับนักเรียน เช่น การมาโรงเรียนต้องตรงเวลา เข้าแถวซื้ออาหาร การช่วยเหลือผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนมอบหมาย มีความสามัคคีในหมู่คณะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อน ๆ ซึ่งคุณธรรมเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งถ้านักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติเป็นประจำ ซ้ำพเจ้าคิดว่าจะเป็นแนวทางและเป็นวิธีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างยั่งยืนต่อไป 3) นักเรียน จะต้องประพฤติปฏิบัติตนตามกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด และถูกต้อง จึงจะเกิดวินัยในตนเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, กันยายน 2560)

สอดคล้องกับ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ซึ่งให้ความคิดเห็นสอดคล้องกับครูท่านแรกว่า แนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ควรเริ่มจากครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่ ส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง นอกจากครอบครัวแล้ว ครูและโรงเรียนก็มีส่วนในการสร้างวินัยในตนเองให้กับนักเรียน โดยครูควรให้ความรัก ความเอาใจใส่นักเรียน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดังที่กล่าวว่า

“แนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรเริ่มจากครอบครัว กล่าวคือ พ่อแม่ ผู้ปกครองควรใช้เวลาเอาใจใส่ต่อบุตรหลานของตนให้มากขึ้น ไม่ควรเข้มงวดเกินไป ควรส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง อธิบายถึงปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง... นอกจากนี้ ครูและโรงเรียนก็มีส่วนในการสร้างวินัยที่ดีแก่นักเรียน โดยครูนอกจากจะให้ความรู้แก่นักเรียนแล้ว ควรให้ความรัก ความเอื้ออาทร เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่นักเรียน รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7, กันยายน 2560)

ส่วนครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการ

พัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนว่า ควรอบรมสั่งสอน แนะนำแนวทางในการปฏิบัติตน ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดงออกเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งโรงเรียนควรสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง ดังที่กล่าวไว้

“ปลูกฝังความมีวินัยในตนเอง โดยอบรมสั่งสอน แนะนำแนวทางการปฏิบัติตน สร้างพฤติกรรมที่เหมาะสม ดังนี้ 1) บอกถึงผลจากการขาดวินัยในตนเองและการมีวินัยในตนเอง โดยเปรียบเทียบให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดงออกจากการชื่นชม เพื่อให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น 3) จัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติร่วมกันในระดับครอบครัวและสถานศึกษา 4) ให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนในแต่ละวัน และ 5) สถานศึกษา สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8, กันยายน 2560)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถึงแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ในมุมมองของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองคือ โรงเรียน ควรมีกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และพ่อแม่ ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ดังที่กล่าวว่า

“โรงเรียน ควรมีกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ส่วนพ่อแม่ ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ดูแลนักเรียน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนทุกเรื่อง มีการวางแผนการเรียน ในระดับที่สูงขึ้นร่วมกัน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9, กันยายน 2560)

ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ให้ความ

คิดเห็นสอดคล้องกับผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการ โรงเรียน และครู ที่ว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนจะต้องให้ความร่วมมือกันเพื่อให้ นักเรียนเกิดควมมีวินัยในตนเอง ดังนี้

“...1) เริ่มตั้งแต่ที่บ้าน ผู้ปกครองและครูจะต้องร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หาแนวทางป้องกันและแก้ไข 2) โรงเรียน ครูและนักเรียน ต้องทำข้อตกลงระหว่างกัน มีกฎระเบียบและจะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด 3) บทลงโทษ ต้องมีบทลงโทษสำหรับนักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ ได้... ถ้าโรงเรียนต่าง ๆ สามารถปฏิบัติได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่านักเรียนที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า คงจะเป็นบุคลากรที่สำคัญของประเทศชาติและไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10, ตุลาคม 2560)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 ท่าน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ในประเด็นแนวทางการพัฒนาควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแต่ละท่านให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังที่กล่าวว่า ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อ แม่หรือผู้ปกครอง และนักเรียน ควรให้ความร่วมมือในการหาแนวทางหรือวิธีการร่วมกันเพื่อพัฒนาให้ นักเรียนเกิดควมมีวินัยในตนเอง โดยสามารถสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาควมมีวินัยในตนเอง ได้ดังนี้

1. โรงเรียน ต้องมีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายของโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดควมมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนส่งผลต่อควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ครูต้องให้ความรัก ความเอื้ออาทร ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งอบรม สั่งสอนให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของควมมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยามากที่สุด

3. พ่อ แม่หรือผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยการเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น อีกทั้งเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก รั้งฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง และส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และในจำนวนตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปรที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง พบว่ามีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองเป็นลำดับที่ 3 รองจากสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และลักษณะมุ่งอนาคต

4. นักเรียนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง โดยการตั้งกฎเกณฑ์ในชีวิตประจำวัน ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาหรืองานแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ใ้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต และความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 12 โรงเรียน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณ 372 คน คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (ซีรคักดี อุ๋นอารมย์เลิศ, 2556: 60) กำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05 และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ตามลักษณะประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดและทฤษฎีเพื่อใช้สอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียน และตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยใช้สำหรับสัมภาษณ์ ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน

แบบสอบถามดังกล่าวผ่านการตรวจสอบคุณภาพทั้งค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้อคำถามของแบบสอบถาม มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.90

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (stepwise) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐาน ดังนี้ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้าน โรงเรียน มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 372 คน พบว่า ด้านเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิงจำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 58.60 เพศชายจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 41.40 ด้านระดับชั้น มีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุดจำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 31.20 และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 25.30

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 2.1 ปัจจัยภายในตัวบุคคลในด้านความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2.2 ปัจจัยภายในตัวบุคคลในด้านลักษณะมุ่งอนาคต โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง
- 2.3 ปัจจัยด้านครอบครัวในด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

- 2.4 ปัจจัยด้านครอบครัวในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง
- 2.5 ปัจจัยด้านโรงเรียนในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 2.6 ปัจจัยด้านโรงเรียนในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 2.7 ปัจจัยด้านโรงเรียนในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 2.8 ปัจจัยด้านโรงเรียนในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 2.9 ปัจจัยด้านโรงเรียนในด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวัดระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ ความอดทน และความตรงต่อเวลา พบว่า ความมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีคะแนนมากที่สุด คือ ด้านความตรงต่อเวลา โดยคะแนนรวมอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม โดยคะแนนรวมอยู่ในระดับสูง ลำดับที่ 3 คือ ด้านความอดทน โดยคะแนนรวมอยู่ในระดับสูง ลำดับที่ 4 คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยคะแนนรวมอยู่ในระดับสูง ลำดับที่ 5 คือ ด้านความรับผิดชอบ โดยคะแนนรวมอยู่ในระดับสูง และด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนน 4.08 4.01 3.97 3.95 3.93 และ 3.64 ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ตัวแปรต้น 9 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับความสนใจเรื่องคุณธรรม ส่วนตัว ลักษณะมุ่งอนาคต การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับตัวแปรทุกตัวมีทิศทางของความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าระดับความมีวินัยในตนเองสูง ตัวแปรทุกตัวก็จะมีค่าสูงด้วย หรือถ้าระดับความมีวินัยในตนเองต่ำ ตัวแปรทุกตัวก็จะมีค่าต่ำตามไปด้วย

5. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ พบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยตัวแปรต้น 6 ตัวแปรได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ร่วมกันส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง อธิบายความแปรปรวนของความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 63.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .30 ตัวแปรที่มีความสำคัญกับความมีวินัยในตนเองเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ลักษณะมุ่งอนาคต ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

6. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อ แม่หรือผู้ปกครอง และนักเรียน ควรให้ความร่วมมือในการหาแนวทางหรือวิธีการร่วมกันเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง โดยสามารถสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองได้ดังนี้

6.1 โรงเรียน ต้องมีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายของโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง

6.2 ครูต้องให้ความรัก ความเอื้ออาทร ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งอบรม สั่งสอนให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง

6.3 พ่อ แม่หรือผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยการเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น อีกทั้งดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง และส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง

6.4 นักเรียนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง โดยการตั้งกฎเกณฑ์ในชีวิตประจำวัน ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาหรืองานแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ใ้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ เชื้อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้น สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ ความอดทน และความตรงต่อเวลา พบว่า นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีระดับความมีวินัยในตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง จากข้อค้นพบที่ได้ น่าจะเป็นผลมาจากนักเรียนส่วนใหญ่รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง รวมถึงได้รับการอบรมสั่งสอนหรือปลูกฝังความมีวินัยในตนเองจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตามทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mowrer, 1950 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2529: 34) ที่กล่าวว่า การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น จะมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งโต โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดู ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่จะทำให้เกิดความสามารถในการให้รางวัลตนเองหรือความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดู โดยที่การเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น และได้รับการบำบัดความต้องการต่าง ๆ เช่น ความหิว และความสุขสบายต่าง ๆ ทำให้รู้สึกพึงพอใจ มีความสุข ซึ่งความรัก ความผูกพันของเด็กจะนำไปสู่การปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอน เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบการกระทำหรือคำพูด ทั้งในทางที่ดีและไม่ดีของผู้ที่ตนรักและพึงพอใจ กลายเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น นอกจากพ่อแม่ ผู้ปกครองแล้ว ครู อาจารย์ ก็เป็นผู้อบรมสั่งสอนหรือปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขต ตามกฎและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคม โดยที่นักเรียนเองพร้อมและยินดีที่จะปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกร สินสม (2557: 83) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของกาญจนา ร้อยนาค, ดวงแข พัทธ์สิน และพิชฌาย์วีร์ สินสวัสดิ์ (2551: 32) ที่ได้ศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี พบว่า โดยภาพรวม นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มีความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับดี

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากสมมติฐานปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ทั้ง 3 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 63.50 และเมื่อจำแนกตามตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่มีค่าอำนาจการพยากรณ์สูงสุด คือ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน รองลงมาคือ การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ลักษณะมุ่งอนาคต ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ตามลำดับ นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

2.1 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ ถ้าครูกับนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดี ย่อมส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองสูง เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างหรือดำรงความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียน การที่ครูสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนด้วยการให้ความรัก ความเมตตา เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน จะช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ครูสามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักเรียนดีขึ้นมีผลให้เกิดความเห็นใจ ความห่วงใยและความผูกพันอันแน่นแฟ้น นักเรียนสามารถซึมซับพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยจากครู ขณะเดียวกันครูก็สามารถชักจูงปลูกฝังพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยให้กับนักเรียนได้ การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู ด้วยการให้ความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ยอมรับผิดเมื่อตนเองกระทำผิด กล่าวซักถาม และขอคำปรึกษาจากครูเมื่อมีปัญหา เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน เช่นนี้ก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรวรรณ สวัสดิ์ (2551: 70-71) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความไม่มีวินัยในตนเองของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง

จากผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครองมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนมีวินัยในตนเองสูง ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ เอาใจใส่ต่อการเรียน ในด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนในเรื่องการเรียนทั้งด้านสื่อหรืออุปกรณ์การเรียน อีกทั้งยังได้รับการยกย่อง ชมเชยและให้กำลังใจ พร้อมทั้งมีความสนใจ ห่วงใย ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนและเรื่องอื่น ๆ ด้วยความเต็มใจ จะทำให้นักเรียนมีความพร้อมและมีความสุขในการเรียน เวลามีปัญหา ก็สามารถปรึกษาพ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ จึงส่งผลให้นักเรียนเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมที่ดีมีวินัยในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของยาวใจ เดชจันทร์ (2556: 221) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางบวกโดยตรงต่อคุณธรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น การที่ผู้ปกครอง ให้ความสนใจ ใส่ใจ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องเรียนและเรื่องอื่น ๆ ย่อมส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

2.3 ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว

จากผลการวิจัย พบว่า ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนมีความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวมาก ย่อมส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองสูง ทั้งนี้เพราะถ้านักเรียนประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา เข้าร่วมงานประเพณีและกิจกรรมทางศาสนา รวมทั้งเข้าชมงานแสดงนิทรรศการต่าง ๆ และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ ทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดี ย่อมทำให้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ เช่นนี้ก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโชคชัย ปัญญาคำ (2550: 107) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่ กล่าวว่า การรับรู้ถึงกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม โดยการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เข้าร่วมงานและกิจกรรมของทางศาสนา และเข้าร่วมชมนิทรรศการต่าง ๆ ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจริยธรรมของ

นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ดังนั้น ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.4 ลักษณะมุ่งอนาคต

จากผลการวิจัย พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ทั้งนี้เพราะถ้านักเรียนเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคต โดยมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ในการเรียน วางเป้าหมายการเรียนในอนาคต รวมถึงการคาดการณ์อนาคตข้างหน้าเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เช่น วางแผนการทำงานที่เหมาะสมในอนาคต การวางเป้าหมายการทำงานในอนาคต มีความมานะพยายามอดทนต่อการเรียน ตั้งใจเรียนหนังสือ เพื่อที่จะได้ทำงานที่ดีในอนาคต ย่อมส่งผลให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดี และปฏิบัติชอบ สอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544: 1-16) ที่กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นส่วนหนึ่งของลำดับที่ส่งผลต่อการมีวินัยในตนเองของนักเรียน เพราะความสัมพันธ์ของจริยธรรมกับความสามารถที่จะรอผลที่ดีกว่าในอนาคตแทนที่จะรับเอาผลที่เล็กน้อยกว่าในทันที ซึ่งลักษณะนี้เรียกว่า ลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของลักษณะเสด็จ ทองคำ (2546: 58-59) ที่ได้ศึกษา จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมวินัยในตนเองของนักเรียน

2.5 ความสัมพันธ์กับเพื่อน

จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ การที่นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ย่อมส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองสูง ทั้งนี้เพราะนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้มีเวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่า นักเรียนจึงให้ความสำคัญกับเพื่อน จึงส่งผลให้ความสัมพันธ์กับเพื่อนส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ที่โคลเบอร์ก (Kohlberg) กล่าวว่า เด็กที่อายุระหว่าง 13-16 ปี จัดอยู่ในระดับตามเกณฑ์ซึ่งระดับนี้จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีการเลียนแบบและทำตามเพื่อให้ผู้อื่นยอมรับ ต่อมาจึงคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยพร แซ่เทียน (2551: 77) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน จะมีความมีวินัยในตนเองสูง นั่นคือ ถ้าเพื่อนของนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนให้เป็นคนดี ก็จะส่งเสริมให้นักเรียนที่มีเพื่อนเช่นนี้มีความมีวินัยในตนเองสูงตามไปด้วย

2.6 การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ การที่โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองสูง ทั้งนี้ เพราะบรรยากาศของโรงเรียนเป็นสภาวะอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน แล้วส่งผลถึงความรู้สึกรู้สึกของบุคคล การที่โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกพอใจ ภูมิใจ อบอุนใจ สบายใจ รู้สึกในความเป็นเจ้าของ และอยากมาโรงเรียน ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สอดคล้องกับญานิตา สว่างจิต (2553: 111) ได้ทำการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายปอเล เดอ ซาร์ต พบว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura) ที่สรุปได้ว่าโรงเรียนหรือกลุ่มสังคมมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดี ย่อมส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองสูง

3. แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อ แม่หรือผู้ปกครอง และนักเรียน ควรให้ความร่วมมือในการหาแนวทางหรือวิธีการร่วมกันเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง โดยสามารถสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองได้ดังนี้

3.1 โรงเรียน ต้องมีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายของโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง เพราะบรรยากาศของโรงเรียนเป็นสภาวะอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน แล้วส่งผลถึงความรู้สึกรู้สึกของบุคคล การที่โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกพอใจ

ภูมิใจ อบอุ่นใจ สบายใจ รู้สึกในความเป็นเจ้าของ และอยากมาโรงเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมทั้งถ้าโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนความมีวินัยในตนเอง ก็จะทำให้ นักเรียนมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และความสัมพันธ์กับเพื่อนส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2 ครูต้องให้ความรัก ความเอื้ออาทร เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งอบรม สั่งสอนให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างหรือดำรงความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียน การที่ครูสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนด้วยการให้ความรัก ความเมตตา เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน จะช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน นักเรียนซึมซับพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยจากครู ขณะเดียวกันครูก็สามารถชักจูงให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของความมีวินัยในตนเอง ดังนั้นก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยามากที่สุด

3.3 พ่อ แม่หรือผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยการเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น อีกทั้งเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก รับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกเรื่อง และส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง เพราะนักเรียนที่พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ เอาใจใส่ต่อการเรียน ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนและเรื่องอื่น ๆ ด้วยความเต็มใจ จะทำให้นักเรียนมีความพร้อมและมีความสุขในการเรียน เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับพ่อ แม่หรือผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมที่ดีมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า การส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครองส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.4 นักเรียนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง โดยการตั้งกฎเกณฑ์ในชีวิตประจำวัน ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาหรืองานแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ

แม่ ครู อาจารย์ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม เพราะถ้านักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของความมีวินัยในตนเองจะทำให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดี ถูกต้องตามหลักของศาสนา การเข้าร่วมงานประเพณีและกิจกรรมต่าง ๆ ของศาสนา รวมทั้งเข้าชมงานแสดงนิทรรศการต่าง ๆ และการใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ ทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดี ย่อมส่งผลให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดี และปฏิบัติชอบ เช่นนี้ก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต และความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ ทั้งนี้เพราะการจะมีความเป็นผู้นำได้นั้นสิ่งสำคัญต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง และต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ ประกอบด้วย 1) การครองตน มีความประพฤติปฏิบัติตนดี มีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีเหตุผล มีการควบคุมอารมณ์ที่ดี 2) การครองคน มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเสียสละ มีความจริงใจ มีความสามารถในการจูงใจ และ 3) การครองงาน ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ มีการตรงต่อเวลา มีความมุ่งมั่น จะเห็นได้ว่าลักษณะของความเป็นผู้นำที่กล่าวมานั้นมีองค์ประกอบอยู่หลายด้านที่ตรงกับคุณลักษณะด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ล้วนมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง เพราะจากผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครอง ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อม

ในโรงเรียน ทั้ง 3 ปัจจัย สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเมื่อจำแนกตามตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่มีค่าอำนาจการพยากรณ์สูงสุด คือ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเอง ครูจึงควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนด้วยการให้ความรัก ความเมตตา เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ให้คำปรึกษาทั้งเรื่องการเรียนรู้และส่วนตัว จึงจะทำให้นักเรียนมีความพร้อมและมีความสุขในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมที่ดีมีวินัยในตนเอง ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมหรือจัดสัมมนาที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน เช่น มีโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น เพื่อให้ครูมีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนจะได้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความมีวินัยในตนเองที่สูงขึ้น

3. จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถึงประเด็นแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียน ให้ความสำคัญที่สอดคล้องกันว่า ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อ แม่หรือผู้ปกครอง และนักเรียน ควรหาแนวทางหรือวิธีการร่วมกันภายใต้วงจรการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ (PDCA)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ และในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อหาข้อค้นพบที่สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
2. ควรมีการสัมภาษณ์ระดับลึกถึงแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง โดยเพิ่มพ่อ แม่หรือผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อหาข้อค้นพบที่สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองต่อไป
3. ควรมีการสร้างโปรแกรมพัฒนาความมีวินัยในตนเองและศึกษาพัฒนาเป็น โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

รายการอ้างอิง

- Adalbjarnardottri, S., & Selman, R. (1997). *I fell I have received a new vision: An Analysis of Teacher's professional development as they work with student on interpersonal issues. Teaching and teacher education.*
- Bandura. (1977). *Social learning Theory.* Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education* (3 ed.). New York: Mc Graw-Hill.
- Joan, M. M., & Robert. (2007). The Effect of Moral Intensity on Ethical. *Journal of Business Ethics.*
- Kohlberg, L. (1976). *Moral Stages and Moralization: The Cognitive Development Approach, in Moral Development and behavior: Theory Research and Social Issues.* New York: Holt Rinehart and Winston.
- Shackelford, J. L. (2000). *Implication of parents' and educators' needs in creating a parental involvement program.* Dissertation.
- กรมวิชาการ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความดีและความสุขของผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2538). การจัดจริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2548). เอกสารประกอบการสอน การพัฒนาทักษะและสมรรถภาพเพื่อการเป็นผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กาญจนา ร้อยนาถ, ดวงแข พิทักษ์สิน, & พิษณีย์วีร์ สินสวัสดิ์. (2551). รายงานการวิจัยเรื่อง ความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบรมราชชนนี ราชบุรี. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
- กิตติศักดิ์ สมอเขียว. (2555). ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านเขาคันทรง อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกวรี แลใจ. (2556). การวิเคราะห์พฤติกรรมปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย

เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- จรรย์ ศรีบัวนำ. (2550). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตตานันท์ ดิกุล. (2545). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชคชัย ปัญญาคำ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ญาณิสสา สว่างจิต. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายปอดเคอ ชาร์ต. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ณรงค์ พันธุ์สวัสดิ์. (2551). ศึกษากระบวนการบริหารจัดการที่ส่งผลให้นักเรียนรักความประหยัดและออม: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกะปง. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2529). จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน ใน ประมวลบทความทางวิชาการ ตอน 1. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม ใน การวิจัยและพัฒนาบุคลากร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทิสนา เขมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์.
- ธัญพร แซ่เทียน. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธิดารัตน์ ธนะคำดี. (2552). การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา.

- ชิตีมา จักรเพชร. (2544). ผลของชุดการแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสมแสน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ. (2556). วิจัยวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นงลักษณ์ สิทธิโชค. (2555). บทบาทของครอบครัวคาทอลิกในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ในเขตหมู่บ้านช่งแย้ ตำบลคำเตย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นพรัตน์ ชัยเรือง. (2551). พระศัพทบัญญัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นภาลักษณ์ ชื่นป้อม. (2552). 9 คุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษา. Retrieved from <https://www.l3nr.org/posts/290932>
- บุญเหลือ มุ่งต่อม. (2552). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวินัยนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนกกงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ประเทือง ชันอาสา. (2549). การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวินัยนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปรีชา ธรรมา. (2546). วินัยแห่งตน ใน สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 26. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปาจริย์ เกตุสำเภา. (2554). แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านกระสังสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระดำรงค์ ละเอียด. (2556). แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน โรงเรียนวัดละลวด อำเภอขามัน จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). จริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.

- พระมหาจิรัตถกร อริโย (มะสุใส). (2554). ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควาบกู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระมหาเสรี ยีพระบาง. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกษ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสาขาศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาอดิศักดิ์ เตชปัญโญ (โจอมรัมย์). (2555). การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนบ้านแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระมหาอาจริยพงษ์ คำตัน. (2554). การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระเมธีธรรมาภรณ์. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม จริยศาสตร์ และจริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนา ว่องชนาการ. (2551). การดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนโกวิท ธารงเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพศาล ไกรสิทธิ์. (2558). บทความเรื่องคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 10 ประการสำหรับคนไทย. Retrieved from <http://paisarnkr.blogspot.com/2015/03/10.html>
- ภาควิชา อิมสอาด. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเทคนิคอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มาลัยพร นนท์แก้ว. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2546). การศึกษาและความเป็นครูไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ยาใจ เดชจันทร์. (2556). ปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ลัทธินันต์ เตชะ. (2546). จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลัดดา ครุวรรณ. (2552). การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วงจันทร์ ชิวชาดาวิรุจน์. (2550). คู่มือการดำเนินการทางวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- วไลพรรณ อาจารย์วัฒนา. (2558). การศึกษาองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วันทนา อมตาริยกุล และ จานงค์ อมตาริยกุล. (2554). การเปรียบเทียบคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น.
- วิไลวรรณ ชินพงษ์. (2539). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิลปกร จุมพิช. (2557). แนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมบัติ พรธิอ้าว. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2542). คุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์.
- สมหมาย วินทะไชย. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด. ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2537). การวัดผลและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่ม
สร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กองวิชาการ สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). คู่มือดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทาง
การศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). นโยบาย สพฐ 2551. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). การเสริมสร้างวินัย คู่มือแนะแนวทางการปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.

สิริกร สีนสม. (2558). ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัย
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สิรินาถ ธงศิลา. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุ
ศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สุคนธา ชินศิริ. (2554). ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนชลราษฎร
อำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรดี คงสมบูรณ์. (2558). คุณธรรมสำคัญไหน. Retrieved from
http://www.ldd.go.th/WEB_PSD/knowledge/knowledge/2557/sa1.pdf

อินดา ศิริวรรณ. (2548). ครูต้องอยู่ด้วยธรรม. ม.ป.พ.: พุทธจักร.

อุไร ชีรัมย์. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครี
นทรวิโรฒ.

อุไรวรรณ สวัสดิ์. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน
สารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2541). ความอยู่รอดของสังคมไทยกับการพัฒนาวินัยและส่งเสริมวิถีชีวิต

ประชาธิปไตย. ใน เพชรภรณ์ รุ่งรัมย์ (บรรณาธิการ), คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี
ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806(ค)/5445

วันที่ 25 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ

ด้วย นางสาวเบญญาภา หลวงราช รหัสประจำตัว 56260315 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตสาขาวิชา พัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806(นร) 5446

วันที่ 25 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.มนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์

ด้วย นางสาวเบญญาภา หลวงราช รหัสประจำตัว 56260315 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียน โรงเรียนชายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้
ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (นส.)/5477

วันที่ 25 กรกฎาคม 2560

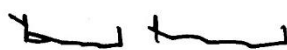
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.นิรุทธ์ วัฒนภาส

ด้วย นางสาวเบญญาภา หลวงราช รหัสประจำตัว 56260315 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้
ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีดังนี้

1. อาจารย์ ดร.พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ
 ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
 สังกัด : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
2. อาจารย์ ดร.มนัสนันท์ น้าสมบุรณ์
 ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
 สังกัด : ภาควิชาการศึกษาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
3. อาจารย์ ดร.นิรุทธิ์ วัฒนโภาส
 ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต
 สังกัด : ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ที่ ศธ 6806(ค) / 5448

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

25 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดม่วงหวาน (ส่วนกระบวนยุทธประชาสรรค์)

ด้วย นางสาวเบญญาภา หลวงราช รหัสประจำตัว 56260315 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตสาขาวิชา พัฒนาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา " มีความประสงค์ จะขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (นร) / 5479

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

25 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดขนอนบ้านกรด

ด้วย นางสาวเบญญาภา หลวงราช รหัสประจำตัว 56260315 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตสาขาวิชา พัฒนาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา " มีความประสงค์ จะขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ ศธ 6806 (ศธ)/5480

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

25 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแถววิทยาการ

ด้วย นางสาวเบญญาภา หลวงราช รหัสประจำตัว 56260315 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา " มีความประสงค์ จะขอตกลง
เครื่องมือวิจัยกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษา
ดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการทดสอบเครื่องมือวิจัย

1. โรงเรียนวัดม่วงหวาน (ส่วนกระบวนยุทธประชาสรรค์)
2. โรงเรียนวัดขนอนบ้านกรด
3. โรงเรียนบ้านแถววิทยาคาร

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6806 (นส)/พิงตช

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

25 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสาวเบญญาภา หลวงราช รหัสประจำตัว 56260315 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา " มีความประสงค์ จะขอเก็บรวบรวม
ข้อมูลจาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง นักเรียน ทราบ
เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

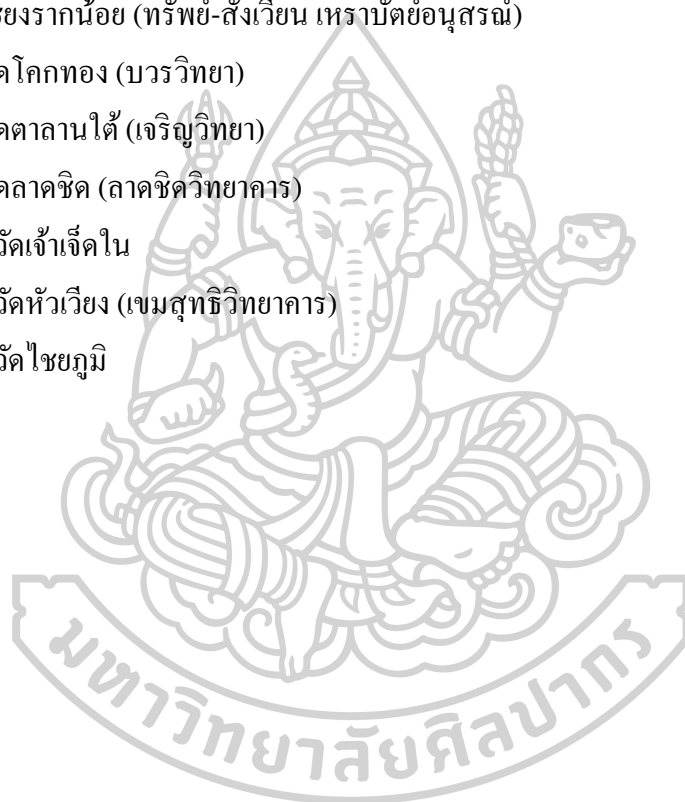
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. โรงเรียนวัดจุฬามณี (ชุมชนจันทนประชาสรรค์)
2. โรงเรียนวัดพระขาว (ประชานุเคราะห์)
3. โรงเรียนวัดอินทาราม (คำเทศวิทยาการ)
4. โรงเรียนวัดเปรมปรีชา
5. โรงเรียนวัดบ้านสร้าง
6. โรงเรียนเชิงรายน้อย (ทรัพย์-สังเวียน เหราบัตย์อนุสรณ์)
7. โรงเรียนวัดโคกทอง (บวรวิทยา)
8. โรงเรียนวัดศาลาไม้ (เจริญวิทยา)
9. โรงเรียนวัดลาดชิด (ลาดชิดวิทยาการ)
10. โรงเรียนวัดเจ้าเจ็ดใน
11. โรงเรียนวัดหัวเวียง (เขมสุทธิวิทยาการ)
12. โรงเรียนวัดไชยภูมิ

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 10 ท่าน มีดังนี้

1. นายนรินทร์ เชาว์ประสิทธิ์
  - ตำแหน่ง : รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
  - วิทยฐานะ : ชำนาญการพิเศษ
  - สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. นางสาวเพ็ญพรรณ กริ่งไกร
  - ตำแหน่ง :ศึกษานิเทศก์
  - วิทยฐานะ : ชำนาญการพิเศษ
  - สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. นายจิรเดช หาธะณี
  - ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการ โรงเรียน
  - วิทยฐานะ : ชำนาญการพิเศษ
  - โรงเรียน : วัดธรรมนาวา
  - สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
4. ดร. บัญชา ปลื้มอารมณ์
  - ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการ โรงเรียน
  - วิทยฐานะ : ชำนาญการ
  - โรงเรียน : วัดขนอนบ้านกรด
  - สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
5. นางสาวสุดา เรืองปราชญ์
  - ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการ โรงเรียน
  - วิทยฐานะ : ชำนาญการพิเศษ
  - โรงเรียน : หงสประชาสประสิทธิ์
  - สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

6. นางสาวชยพร ชะลอมวงษ์

ตำแหน่ง : ครู

วิทยฐานะ : ชำนาญการพิเศษ

โรงเรียน : วัดธรรมนาวา

สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

7. นางสาวอรพรรณ งามนัก

ตำแหน่ง : ครู

วิทยฐานะ : ชำนาญการ

โรงเรียน : วัดเปรมปรีชา

สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

8. ว่าที่ร้อยตรีหญิง กรชนก ธรรมภักดิ์

ตำแหน่ง : ครู

วิทยฐานะ : -

โรงเรียน : เชียงรากน้อย (ทรัพย์สิน-สังเวียนเหราบัตย์อนุสรณ์)

สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

9. นายประเชิญ แสงจันทร์

ตำแหน่ง : คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียน : วัดธรรมนาวา

สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

10. นายจำลอง ธรรมวรณา

ตำแหน่ง : คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียน : วัดเปรมปรีชา

สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ลำดับที่.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เรียน นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

คำชี้แจงในการตอบ

1. แบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ ในแต่ละข้อให้นักเรียนเลือกตอบเพียงข้อเดียวที่นักเรียนคิดว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. เนื้อหาสาระในแบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว

ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียน

ตอนที่ 5 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตนของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. คำตอบของนักเรียนจะไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด แต่จะบอกให้ทราบว่านักเรียนมีลักษณะเช่นใด และคำตอบของนักเรียนมีค่าต่อการวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนให้ข้อมูลตามความเป็นจริง คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อเสียหายใด ๆ กับตัวนักเรียน และผู้วิจัยสัญญาว่า ข้อมูลที่ได้จากนักเรียนจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยจะประมวลผลเป็นภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

นางสาวเบญญาภา หลวงราช

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ และกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ   ○ ชาย   ○ หญิง
2. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา
  - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
  - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
  - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย

ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับลักษณะการกระทำหรือการปฏิบัติที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติของท่าน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	<u>ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว</u> นักเรียนปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติของท่าน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2	นักเรียนเข้าร่วมงานประเพณีทางศาสนาตามโอกาสอันควร					
3	นักเรียนมักจะไปดูงานแสดงนิทรรศการที่ให้ความรู้ตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น					
4	ในวันหยุดหรือวันเสาร์ อาทิตย์ นักเรียนจะชวนเพื่อน ๆ ไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดหรืออ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน					
5	ในเวลาว่าง นักเรียนจะหยิบหนังสือหรือสื่ออื่น ๆ ที่สนใจมาอ่าน					
6	ลักษณะมุ่งอนาคต นักเรียนจัดเตรียมหนังสือ สมุดและอุปกรณ์การเรียนก่อนไปโรงเรียนเสมอ					
7	เมื่อเวลาใกล้สอบนักเรียนจะขยันเป็นพิเศษเพื่อให้ได้คะแนนที่ดี					
8	นักเรียนคิดว่า ถ้ามีความพยายามต้องพบกับความสำเร็จ					
9	นักเรียนไม่เคยรู้สึกท้อแท้ถึงแม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการรอคอยหรือต้องใช้ความพยายามมาก ๆ เพื่อความสำเร็จในอนาคต					
10	นักเรียนศึกษารายละเอียดของสาขาวิชาที่จะเลือกศึกษาต่อก่อนการตัดสินใจ					
11	นักเรียนจะเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ชอบ เพื่อจะได้ประกอบอาชีพตามที่ตนเองสนใจ					
12	นักเรียนจะพยายามเรียนหนังสือให้ได้สูงที่สุดเพื่อจะได้ทำงานที่ดีและมั่นคงในอนาคต					

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าพ่อ แม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนมีการปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ เพียงใด แล้วโปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ในแต่ละข้อให้ตรงกับพฤติที่แท้จริง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พ่อ แม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนเอาใจใส่ดูแล ทุกข์ สุขของนักเรียน					
2	เมื่อนักเรียนกระทำสิ่งใด ๆ พ่อ แม่หรือผู้ปกครอง จะให้โอกาสได้ชี้แจงเหตุผลของการกระทำนั้น ๆ ก่อนจะร่วมตัดสินว่าถูกหรือผิด					
3	เมื่อนักเรียนมีปัญหา เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหา เรื่องเพื่อน เป็นต้น พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะให้ คำแนะนำและคำปรึกษา					
4	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้โอกาสนักเรียนมีส่วน ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามที่นักเรียน สนใจ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองยกย่อง ชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี					
6	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนในทุก ๆ เรื่อง					
7	เมื่อนักเรียนขอชื่อของ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะถามเหตุผลก่อน แล้วท่านจะชี้แจงเหตุผลประกอบว่าจะอนุญาตหรือไม่					
8	<u>การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง</u> พ่อ แม่หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนของนักเรียน					
9	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจัดหาสื่อหรืออุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน					
10	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจการบ้าน พ่อ แม่หรือผู้ปกครองช่วยสอนหรืออธิบายให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ					
11	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ห่วงใยนักเรียนเสมอ					
12	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำคะแนนสอบได้ดีหรือชนะการแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ					
13	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น					

สู้...สู้ นะคะ
ใกล้จะเสร็จแล้วค่ะ

ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย
กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าโรงเรียน ครูและนักเรียนมีการปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ เพียงใด แล้วโปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อให้ตรงกับกรปฏิบัติที่แท้จริง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ถ้ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเคารพธงชาติ สวดมนต์ ไหว้พระ กล่าวคำปฏิญาณตน และกิจกรรมนั่ง สมาธิเป็นประจำ					
2	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมวันศุกร์สุดสัปดาห์					
3	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วัน เข้าพรรษา วันภาษาไทย เป็นต้น					
4	โรงเรียนเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมงานวันพ่อ แห่งชาติ วันแม่แห่งชาติเพื่อส่งเสริมความกตัญญู กตเวทิตา					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	โรงเรียนนำนักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญต่าง ๆ ของทางราชการหรือชุมชน ท้องถิ่นที่ดี					
6	โรงเรียนนำนักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ การเข้าค่ายคุณธรรม ทำบุญช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส					
7	ความสัมพันธ์กับเพื่อน นักเรียนกับเพื่อน ๆ ให้ความช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน					
8	นักเรียนกับเพื่อน ๆ มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม					
9	นักเรียนให้ความสำคัญ รับฟังเรื่องราวของเพื่อน					
10	นักเรียนกับเพื่อน ๆ มีการให้คำปรึกษาเรื่องการเรียน เรื่องส่วนตัว และเรื่องเหตุการณ์ในปัจจุบัน					
11	นักเรียนจะห้ามเพื่อน เมื่อพบว่าเพื่อนกำลังจะทำในสิ่งที่ผิด					
12	นักเรียนกับเพื่อนมีความหวังไขกันและกัน เช่น ไปเยี่ยมเมื่อเพื่อนไม่สบาย					
13	การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ					
14	มีป้ายแสดงพุทธศาสนสุภาษิต คำขวัญ คติธรรมในที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน					
15	โรงเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์แหล่งเรียนรู้ และจัดแสดงผลงานด้านคุณธรรม					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16	โรงเรียนให้รางวัลและยกย่องชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติตนเป็นคนดี					
17	โรงเรียนมีบริเวณ สถานที่พักผ่อน สำหรับใช้บูรณาการร่วมกัน					
18	ครูมีการจัดการเรียนการสอน ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม					
	การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู					
19	ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ					
20	ครูปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคมอย่างเคร่งครัด					
21	ครูมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การสอน เข้าสอนตรงเวลา					
22	ครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยวาจาสุภาพเมื่อนักเรียนทำความผิด					
23	ครูใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างประหยัดคุ้มค่า					
24	ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวินัยและพัฒนาผู้อื่นให้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
25	ครูมีน้ำใจ เอาใจใส่ต่อนักเรียน					
	สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน					
26	ครูแสดงความรัก ความเมตตา ความเสมอภาคต่อนักเรียน					
27	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28	เมื่อนักเรียนทำผิด ครูจะให้โอกาสได้ชี้แจงเหตุผลของการกระทำนั้น ๆ ก่อนจะตัดสินว่าถูกหรือผิด					
29	ครูเอาใจใส่พฤติกรรมกายและทรงผมของนักเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน					
30	นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครู					
31	นักเรียนยอมรับผิดเมื่อตนเองกระทำความผิด					
32	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนต่าง ๆ นักเรียนจะซักถามหรือขอคำแนะนำจากครู					

ตอนสุดท้ายแล้ว

สู้...สู้ ค่ะ

ตอนที่ 5 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีการปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ เพียงใด แล้วโปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อให้ตรงกับการปฏิบัติที่แท้จริง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม นักเรียนปฏิบัติถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของโรงเรียนและสังคม					
2	นักเรียนเข้าแถวเพื่อส่งงานหรือรับสั่งของต่าง ๆ					
3	นักเรียนทิ้งขยะลงถังขยะทุกครั้ง แม้มีคนอื่น หรือไม่ก็ตาม					
4	นักเรียนจะขาดเรียน เมื่อมีความจำเป็น					
5	นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน					
6	ความเป็นผู้นำ นักเรียนมักถูกเพื่อนเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มใน การทำกิจกรรมต่าง ๆ					
7	ถ้านักเรียนได้เป็นหัวหน้ากลุ่ม นักเรียนสามารถ แบ่งงานตามความสามารถของเพื่อนได้เหมาะสม					
8	นักเรียนสามารถชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามด้วยความ เต็มใจอย่างมีเหตุผล					
9	นักเรียนแสดงความเป็นผู้นำเมื่อเกิดปัญหาในการ ทำงานกลุ่ม					
10	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในที่ชุมชน					
11	ความอดทน นักเรียนตั้งใจเรียนทุกวิชา แม้จะมีบางวิชาที่ไม่ ชอบ					
12	หลายครั้งที่นักเรียนรู้สึกท้อแท้กับการเรียน แต่ นักเรียนก็พยายามผ่านไปได้					
13	เมื่อรู้สึกโกรธนักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ ตนเองได้					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	นักเรียนยอมรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อบกพร่องของตัวเองที่ครูหรือเพื่อน ๆ เสนอแนะ					
15	เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคขึ้นกับนักเรียน นักเรียนพยายามแก้ไขเพื่อให้ผ่านพ้นไปได้					
	ความรับผิดชอบ					
16	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จทุกครั้ง					
17	เมื่อได้รับมอบหมายงานใด ๆ นักเรียนจะมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน					
18	นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน					
19	หากนักเรียนกระทำผิด จะยอมรับผิดอย่างเต็มใจ					
20	นักเรียนใช้ความสามารถทั้งหมดเพื่อปฏิบัติงานตามมอบหมาย					
	ความเชื่อมั่นในตนเอง					
21	นักเรียนกล้าตัดสินใจในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การเลือกเรียนชุมนุม					
22	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือทำในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม					
23	นักเรียนมีจิตใจมั่นคง ไม่ลังเล ไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไร้เหตุผล					
24	นักเรียน มีความคิดเป็นของตนเอง ไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น					
25	นักเรียนกล้าเผชิญกับความจริงที่เกิดขึ้น					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
26	ความตรงต่อเวลา นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลตามที่กำหนด					
27	นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเข้าแถวทุกครั้ง					
28	เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณเข้าแถว นักเรียนจะรีบไปทันที					
29	นักเรียนมักเข้าชั้นเรียนก่อนที่คุณครูจะเข้าเสมอ และเมื่อกำหนดเวลาพักให้จะพยายามกลับมาก่อนหมดเวลาพัก					
30	ถ้าเป็นการทำงานกลุ่ม นักเรียนจะกระตุ้นให้เพื่อนๆ ช่วยกันทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด					

ขอขอบคุณมากค่ะ
ที่กรุณาตอบแบบสอบถามจนจบ

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง

- แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยนี้ มีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้
  - สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล
  - สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว
  - สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียน
  - สอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตนของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ขอให้ท่านพิจารณานิยามตัวแปรที่ศึกษาตามรายละเอียดที่แนบมา แล้วพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อมีความครอบคลุม วัดได้ตรงความหมายของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามที่นิยามไว้หรือไม่ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

+1	=	สอดคล้อง / ตรงกับจุดประสงค์
0	=	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง / ไม่สอดคล้อง หรือตรงกับจุดประสงค์
-1	=	ไม่สอดคล้อง / ไม่ตรงกับจุดประสงค์

ผู้วิจัยจักนำข้อคิดเห็นของท่าน ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) และพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัย หลังจากนั้นจะได้นำเครื่องมือนี้ไปใช้ในการศึกษาวิจัยตามขั้นตอนต่อไป

นางสาวเบญญาภา หลวงราช

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย
ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว หมายถึง นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนา เข้าร่วมงานประเพณี ทางศาสนา งานแสดงนิทรรศการต่าง ๆ และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้					
1.1	นักเรียนปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ	1	1	0	0.67	ใช้ได้
1.2	นักเรียนเข้าร่วมงานประเพณี ทางศาสนาตามโอกาสอันควร	1	1	0	0.67	ใช้ได้
1.3	นักเรียนมักจะไปดูงานแสดงนิทรรศการที่ให้ความรู้ตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.4	ในวันหยุดหรือวันเสาร์ อาทิตย์ นักเรียนจะชวนเพื่อน ๆ ไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดหรืออ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.5	ในเวลาว่าง นักเรียนจะหยิบหนังสือหรือสื่ออื่น ๆ ที่สนใจมาอ่าน	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2	ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนในด้านความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์อนาคตข้างหน้าเกี่ยวกับการเรียน เช่น การจัดเตรียมอุปกรณ์ในการเรียน การตั้งใจเรียนเพื่อให้ได้คะแนนสอบที่ดี การไม่ท้อแท้และอดทนต่อการเรียน การวางแผนการเรียนในอนาคต รวมถึงการคาดการณ์อนาคตข้างหน้าเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เช่น การวางแผนการทำงานที่เหมาะสมในอนาคต การวางแผนเป้าหมายการทำงานในอนาคต					
2.1	นักเรียนจัดเตรียมหนังสือ สมุดและอุปกรณ์การเรียนก่อนไปโรงเรียนเสมอ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2	เมื่อเวลาใกล้สอบนักเรียนจะขยันเป็นพิเศษเพื่อให้ได้คะแนนที่ดี	0	1	1	0.67	ใช้ได้
2.3	นักเรียนคิดว่า ถ้ามีความพยายามต้องพบกับความสำเร็จ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.4	นักเรียนไม่เคยรู้สึกท้อแท้ถึงแม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการรอคอยหรือต้องใช้ความพยายามมากๆ เพื่อความสำเร็จในอนาคต	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.5	นักเรียนศึกษารายละเอียดของสาขาวิชาที่จะเลือกศึกษาต่อก่อนการตัดสินใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.6	นักเรียนจะเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ชอบ เพื่อจะได้ประกอบอาชีพตามที่ตนเองสนใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.7	นักเรียนจะพยายามเรียนหนังสือให้ได้สูงที่สุดเพื่อจะได้ทำงานที่ดีและมั่นคงในอนาคต	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่หรือผู้ปกครองด้วยการให้ความรัก ความสนใจ การดูแลเอาใจใส่ ด้วยดี ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง ห้ามปรามเมื่อเห็นว่าทำในสิ่งที่ไม่สมควร ส่งเสริมในสิ่งที่เป็นประโยชน์ โอนอ่อนผ่อนตามถ้ามีเหตุผลเพียงพอและผลการกระทำนั้นไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองหรือผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือตามโอกาสอันควร ขณะเดียวกันก็อบรมสั่งสอนหรือสนับสนุนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง					
1.1	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนเอาใจใส่ดูแลทุกข์ สุขของนักเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.2	เมื่อนักเรียนกระทำสิ่งใด ๆ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะให้โอกาสได้ชี้แจงเหตุผลของการกระทำนั้น ๆ ก่อนจะร่วมตัดสินใจว่าถูกหรือผิด	1	0	1	0.67	ใช้ได้
1.3	เมื่อนักเรียนมีปัญหา เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาเรื่องเพื่อน เป็นต้น พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะให้คำแนะนำและคำปรึกษา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.4	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามที่นักเรียนสนใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.5	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองยกย่อง ชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.6	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนในทุก ๆ เรื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.7	เมื่อนักเรียนขอซื้อของ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจะถามเหตุผลก่อน แล้วท่านจะชี้แจงเหตุผลประกอบว่าจะอนุญาตหรือไม่	1	0	1	0.67	ใช้ได้
2	การส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง หมายถึง การที่พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ เอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียนในด้าน การมีส่วนร่วมในการเรียน การให้การสนับสนุนการเรียนทั้งด้านสื่อหรืออุปกรณ์การเรียน การยกย่อง ชมเชยและให้กำลังใจ การให้ความสนใจห่วงใย การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนด้วยความเต็มใจ และการส่งเสริม สนับสนุนให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น					
2.1	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนของนักเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองจัดหาสื่อหรืออุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.3	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจการบ้าน พ่อ แม่หรือผู้ปกครองช่วยสอนหรืออธิบายให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.4	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ห่วงใยนักเรียนเสมอ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.5	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำคะแนนสอบได้ดีหรือชนะการแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.6	พ่อ แม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย
กิจกรรมเสริมหลักสูตร ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน
การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมประจำสัปดาห์ กิจกรรมวันสำคัญและ กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ใน โรงเรียน					
1.1	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเคารพธงชาติ สวดมนต์ ไหว้พระ กล่าวคำปฎิญาณตน และกิจกรรมนั่งสมาธิเป็นประจำ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.2	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมวันศุกร์สุดสัปดาห์	1	1	0	0.67	ใช้ได้
1.3	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันภาษาไทย เป็นต้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.4	โรงเรียนเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมงานวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติเพื่อส่งเสริมความกตัญญูกตเวทิตา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.5	โรงเรียนนำนักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญต่าง ๆ ของทางราชการหรือชุมชน ท้องถิ่นที่ดี	1	0	1	0.67	ใช้ได้
1.6	โรงเรียนนำนักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ การเข้าค่ายคุณธรรม ทำบุญช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	ความสัมพันธ์กับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว การทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนด้วยความเต็มใจ การมีความสุขเมื่ออยู่กับเพื่อน การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การแนะนำเวลาที่เพื่อนทำในสิ่งที่ไม่ดี การแสดงความรักความห่วงใยที่นักเรียนและเพื่อนมีต่อกัน					
2.1	นักเรียนกับเพื่อน ๆ ให้ความช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2	นักเรียนกับเพื่อน ๆ มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.3	นักเรียนให้ความสำคัญ รับฟังเรื่องราวของเพื่อน	0	1	1	0.67	ใช้ได้
2.4	นักเรียนกับเพื่อน ๆ มีการให้คำปรึกษาเรื่องการเรียน เรื่องส่วนตัว และเรื่องเหตุการณ์ในปัจจุบัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.5	นักเรียนจะห้ามเพื่อน เมื่อพบว่าเพื่อนกำลังจะทำในสิ่งที่ไม่ดี	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.6	นักเรียนแนะนำ ตักเตือนและให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด (คล้ายกับ 2.5)	1	0	0	0.33	ตัดออก
2.7	นักเรียนกับเพื่อนมีความห่วงใยกันและกัน เช่น ไปเยี่ยมเมื่อเพื่อนไม่สบาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในบริเวณโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วยสภาพโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น สวยงามเป็นระเบียบ มีป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรมหรือคำขวัญ มีมุมประสบการณ์ แหล่งเรียนรู้ ใ้รางวัลและยกย่องชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติตนเป็นคนดี และมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน					
3.1	มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.2	มีป้ายแสดงพุทธศาสนสุภาษิต คำขวัญ คติธรรม ในที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.3	โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ห้องสมุด ห้องจริยศึกษา เป็นต้น (คล้ายกับ 3.4)	1	0	0	0.33	ตัดออก
3.4	โรงเรียนมีการจัดมุมประสบการณ์แหล่งเรียนรู้ และจัดแสดงผลงานด้านคุณธรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.5	โรงเรียนให้รางวัลและยกย่องชมเชยนักเรียนที่ปฏิบัติตนเป็นคนดี	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.6	โรงเรียนมีบริเวณ สถานที่พักผ่อน สำหรับใช้บูรณาการร่วมกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.7	ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
4	การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างที่ดีของครู เช่น แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบ พุดจาสุภาพ ประหยัด มีวินัย และมีน้ำใจ					
4.1	ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.2	ครูปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคมอย่างเคร่งครัด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.3	ครูมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การสอน เข้าสอนตรงเวลา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.4	ครูว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนด้วยวาจาสุภาพเมื่อนักเรียนทำความผิด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.5	ครูใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างประหยัดคุ้มค่า	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.6	ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวินัยและพัฒนาผู้อื่นให้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.7	ครูมีน้ำใจ เอาใจใส่ต่อนักเรียน	0	1	1	0.67	ใช้ได้
5	สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน 1. การปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันด้วยการให้ความรัก ความเมตตา เปิดโอกาสและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ดูแลเอาใจใส่นักเรียนในด้านความประพฤติ การเรียน เรื่องส่วนตัวและสังคม					
5.1	ครูแสดงความรัก ความเมตตา ความเสมอภาคต่อนักเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
5.2	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.3	เมื่อนักเรียนทำผิด ครูจะให้โอกาสได้ชี้แจงเหตุผลของการกระทำนั้น ๆ ก่อนจะตัดสินว่าถูกหรือผิด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.4	ครูเอาใจใส่พฤติกรรมและการแต่งกายและทรงผมของนักเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2. การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู ด้วยการให้ความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ยอมรับผิดเมื่อตนเองกระทำผิด กล่าวชักถาม และขอคำปรึกษาจากครูเมื่อมีปัญหา					
5.5	นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครู	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.6	นักเรียนยอมรับผิดเมื่อตนเองกระทำผิด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.7	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนต่าง ๆ นักเรียนจะชักถามหรือขอคำแนะนำจากครู	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	<u>การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม</u> หมายถึง การประพฤติตนตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดขึ้นทั้งต่อหน้าและลับหลัง โดยไม่กระทำการใด ๆ ที่ขัดกับระเบียบหรือกฎเกณฑ์ของสังคมที่เป็นการไม่เหมาะสม					
1.1	นักเรียนปฏิบัติถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของโรงเรียนและสังคม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.2	นักเรียนเข้าแถวเพื่อส่งงานหรือรับสิ่งของต่าง ๆ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.3	นักเรียนทิ้งขยะลงถังขยะทุกครั้ง แม้มีคนเห็นหรือไม่ก็ตาม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.4	นักเรียนจะขาดเรียน เมื่อมีความจำเป็น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.5	นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	<u>ความเป็นผู้นำ</u> หมายถึง การที่บุคคลเป็นที่ ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาท เหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจ ชักนำหรือชี้นำให้ สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ					
2.1	นักเรียนมักถูกเพื่อนเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มใน การทำกิจกรรมต่าง ๆ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2	ถ้านักเรียนได้เป็นหัวหน้ากลุ่ม นักเรียนสามารถ แบ่งงานตามความสามารถของเพื่อน ได้ เหมาะสม	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.3	นักเรียนสามารถชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามด้วยความเต็มใจอย่างมีเหตุผล	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.4	นักเรียนแสดงความเป็นผู้นำเมื่อเกิดปัญหาในการทำงานกลุ่ม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.5	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในที่ชุมชน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	ความอดทน หมายถึง ลักษณะของความเข้มแข็ง มั่นคง และความหนักแน่นของจิตใจเมื่อมีสิ่งทั้งดีและไม่ดีมากระทบต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งยังคงสามารถรักษาความสงบของจิตใจเอาไว้ได้ ทั้งนี้เพื่อนำตนเองให้ผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ แล้วนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของความสำเร็จในงานที่ตนรับผิดชอบ ตลอดจนบรรลุถึงความดีงามได้ด้วยความอดทน					
3.1	นักเรียนตั้งใจเรียนทุกวิชา แม้จะมีบางวิชาที่ไม่ชอบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.2	หลายครั้งที่นักเรียนรู้สึกท้อแท้กับการเรียน แต่นักเรียนก็พยายามผ่านไปให้ได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.3	เมื่อรู้สึกโกรธนักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.4	นักเรียนยอมรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อบกพร่องของตัวเองที่ครูหรือเพื่อน ๆ เสนอแนะ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.5	เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคขึ้นกับนักเรียน นักเรียนพยายามแก้ไขเพื่อให้ผ่านพ้นไปได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
4	ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นและความพยายามในการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนให้บรรลุผลสำเร็จ มีความละเอียดรอบคอบ ไม่ละเลย หรือทอดทิ้ง หรือหลีกเลี่ยงงานนั้น ยอมรับผลของการกระทำนั้น ๆ ทั้งด้านดีและไม่ดี พร้อมทั้งจะปรับปรุงงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยความรับผิดชอบนี้จะเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยไม่ต้องมีการบังคับจากบุคคลอื่น					
4.1	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จทุกครั้ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.2	เมื่อได้รับมอบหมายงานใด ๆ นักเรียนจะมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.3	นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.4	หากนักเรียนกระทำผิด จะยอมรับผิดอย่างเต็มใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.5	นักเรียนใช้ความสามารถทั้งหมดเพื่อปฏิบัติงานตามมอบหมาย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะของการตัดสินใจในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้องกล้าแสดงออกในการคิด การพูด การกระทำ การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ ไม่มีความลังเล หรือหวั่นวิตกในความสามารถของตน					
5.1	นักเรียนกล้าตัดสินใจในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การเลือกเรียนชุมนุม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.2	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือทำในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	นิยามศัพท์ / ข้อความ	ค่าความสอดคล้อง			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
5.3	นักเรียนมีจิตใจมั่นคง ไม่ลังเล ไม่คล้อยตามผู้อื่น โดยไร้เหตุผล	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.4	นักเรียนมีความคิดเป็นของตนเองไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.5	นักเรียนกล้าเผชิญกับความจริงที่เกิดขึ้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	ความตรงต่อเวลา หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตรงตามกำหนดเวลา เพื่อให้ชีวิตนักเรียนมีระเบียบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างควมมีวินัยในตนเอง เช่น นักเรียนส่งงานตามเวลาที่ครูกำหนด มาโรงเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ เข้าเรียนตรงตามเวลา เป็นต้น					
6.1	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลตามที่กำหนด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6.2	นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเข้าแถวทุกครั้ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6.3	เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณเข้าแถว นักเรียนจะรีบไปทันที	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6.4	นักเรียนมักเข้าชั้นเรียนก่อนที่ครูจะเข้าเสมอ และเมื่อกำหนดเวลาพักให้จะพยายามกลับมาก่อนหมดเวลาพัก	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6.5	ถ้าเป็นการทำงานกลุ่ม นักเรียนจะกระตุ้นให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

FACTORS AFFECTING TO SELF-DISCIPLINE OF STUDENTS

OF OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA

วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีวินัยในตนเองเป็นอย่างไร
2. ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผล หรือเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีวินัยในตนเอง และส่งผลอย่างไร
3. ท่านคิดว่าแนวทางหรือวิธีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรเป็นอย่างไร

*****

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวเบญญาภา หลวงราช
วัน เดือน ปี เกิด	14 ธันวาคม 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดสระบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พ.ศ.2556 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 7 หมู่ 4 ตำบลเจริญธรรม อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์ 18150

